

זמן מתן תורתינו

בריוו פול מיט התחזקות, עצות און הדרָה, ווי אזוי
יעדער איד אן אויסנאם קען זוּכה זיין אויסצוגען
ריכטיג די ליכטיגע טעג פון יום טוב שבועות, זמן
מתן תורתינו.

געבויט אויף די ווערטער פון הייליגן רבי'ן,
אדונינו מורנו ורבונו
רבי נחמן מברסלב
זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד מורנו הגאון
הקדוש
רבי נתן מברסלב
זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זייער תלמיד וואס האט
אריינגעברענגט זייערע הייליגע לימודים אין די
גאנצע וועלט
בְּבוֹד קְדוּשַׁת מֶרֶן מוֹהֲרָא"ש
זכותו יגן עלינו

געפלאכטן מיט פסוקים פון תורה, נביאים
ובתנאים, און מאמרים פון די הייליגע חז"ל, פון די
גמרא, מדרשים און זוהר הקדוש.

ארויסגעגעבן דורך חסידי ברסלב,
עיר הקודש ירושלים תשכ"א

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

**1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**34 Union Rd,
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב ירושלים 2
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיוזק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

נדפס ע"י

קרן הדפסה היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

עריכה, הגהה והוצאה לאור ע"י

מכון עצתו אמונה

maebreslev@gmail.com

בְּיָמֵינוּ עוֹלָם יִהְיֶה צְדִיק

לְכָבוֹד נִשְׁמַת מְאוֹר עֵינֵינוּ חַיִּית נִפְשָׁנוּ,

אֲשֶׁר נָשָׂא אוֹתָנוּ עַל לְבוֹ כְּאֲשֶׁר יֵשׂא הָאֱמוּנָה אֶת הַיּוֹנֵק, לְהַחְיֹתָנוּ בְּהַיּוֹם הַזֶּה,
לְהַטְעִימָנוּ מִצּוּף עֲרֵבוֹת נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זֵיו הָאֶרֶת שְׂכִינַת אֵל וְהַחֲדִיר
בְּרַבּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ - אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמִזְכָּקַת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְקֶרֶב
אֱלֹפֵי נִשְׁמוֹת אֵל הַחַן וְהִפִּי אֲשֶׁר בְּנַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה שׁוֹרָה, הוּא נִיהוּ הָרֵב
הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק, אִישׁ הָאֲשֻׁכּוֹלוֹת - שֶׁהִכֵּל בּוֹ, הַחֲסִיד הָאֱמֵתִי עוֹבֵד ה' בְּתַמִּימוֹת
וּבִפְשִׁיטוֹת, מְסֵר נִפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם יוֹם מִיּוֹם עֲמָדוֹ עַל דַּעְתּוֹ, וְסָבַל
סִסְרִים קָשִׁים וּמְרִים כָּל יְמֵי חַיָּו, רַבִּים הַשִּׁיב מֵעוֹן וְקָרַבָּם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הַעֲמִיד
תְּלַמִּידִים רַבִּים, יֵרָאִי ה' וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, בַּעַל הַמַּחֲבֵר סִפְרֵי שׁו"ת 'אֲשֶׁר בְּנַחַל',
וְסִפְר 'שְׁפַת הַנַּחַל' פְּרוּשׁ עַל הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ לְקוּטִי מוֹהֵר"ן. וְקִבֵּץ וְלִקֵּט סִפְרִים
רַבִּים וְנִכְבְּדִים מַדְבְּרֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מוֹהֵר"ן מְבַרְסֵל, וְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ מוֹהֵר"ן ת'
- זְכוּתָם יָגוּ עָלֵינוּ. וְהִפְיָצוּ בְּכָל קִצְוֵי תֵּבֵל, וּבִפְרָטִיּוֹת הַקּוֹנְטְרָסִים הַמְּפֹרָסִים
שֶׁהָיוּ אֱלֹפִים וְרַבּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְחִזְקוּ אוֹתָם לְחִזּוֹר בְּתִשׁוּבָה.

עֲטַרְת רֹאשֵׁנוּ, נֹר תִּפְאֶרֶתָנוּ, הַמִּלְאָה הַנֶּצֶב עַל רֹאשׁ דְּרָךְ, עֲמוּד הָאֵשׁ אֲשֶׁר
לִפְנֵי הַמַּחֲנֶה, מוֹרֶה דְרָךְ וּמְשׁוֹכֵב נְתִיבוֹת
מוֹרֵנוּ וּמְאוֹרֵנוּ

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֵמָה זְצוּקֵלָה"ה

בֶּן הַגָּאוֹן רַבִּי מִנְחֵם זָאב זצ"ל

הָרֵב מְטֹאקָאִי וּבַעַל ה'מִנְחַת זָאב' וְעוֹד
זְכוּתוֹ יָגוּ עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל
בְּחֵד קְטִירָא אֲתִקְטִיר לִישִׁיבָה שֶׁל מַעֲלָה
לְהַתְלוֹנוּ בְּצֵל צַח הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר בָּגוּ עָדוֹ
י"ז שְׁבָט תשע"ה

תִּהְיֶה נִשְׁמַתוֹ הַקָּדוֹשׁ צְרוּרָה בְּצִרוֹר הַחַיִּים

הספר הקדוש הזה

נדפס לזכות
מורינו ראש הישיבה שליט"א
וזוגתו
אסתר גיטל תחי',

וילדיהם
שלמה ומשפ',
אלחנן חיים ומשפ',
מרים העניא זיסל ומשפ',
שמעון ומשפ',
נחמן נתן, יצחק דוד, צבי, רחל
לאה, יוסף, מנחם, יחזקאל,
מלכה.

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות לבם
לטובה, ויתברכו מפי אל עליון בבני חיי ומזוני
רווחא, ויזכו לדרות רוב נחת דקדושה מכל יוצאי
חלציהם, אמן כן יהי רצון.

אויסדערוועלט

- א. ערב ראש חודש סיון - תפילת השל"ה.....
- ג. דארף איך טאקע נחת פון די קינדער נאר פארן אייבערשטנס וועגן?.....
- ח. פארנואס זאלן די קינדער זיין גוט, אז איך בין א נארגישט?.....
- ב' סיון - יארצייט פונעם הייליגן בעל אהבת ישראל זכותו יגן עלינו.....ט
- ב' סיון - יארצייט פונעם הייליגן מונקאטשער רב זכותו יגן עלינו.....י
- חג השבועות..... יג
- זי שטארק מיט די צוויי זאכן, דאווענען און לערנען.....טז
- זי שטארק צו קומען דאווענען צווישן אנשי שלומינו.....יז
- ביימער און בלומען.....כ
- באצירן דעם בית המדרש פאר יום טוב שבועות.....כ
- חג הכבודים.....כד
- מנהגים פון יום טוב שבועות.....כז
- תפילת מעריב.....כח
- תיקון ליל שבועות.....כט
- גבאים דארפן זען אז יעדער מתפלל זאל זיין פרייליך.....ל
- תפילת שחרית.....לג
- אהבה רבה.....לג
- ווי אזוי איז מען מצליח צו געדענקען און גוט קענען דאס לערנען?.....לד
- הלל.....לז
- אקדמות.....לח
- מתן תורה.....לט
- ויחן שם ישראל נגד ההור.....לט
- מה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל.....מ
- רד העד בעם פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב.....מג
- ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים.....מג
- עשרת הדברות.....מד
- אנכי ה' אלקיך - אמונה.....מד
- לא יהיה לך - עבודה זרה.....מו

ווי אזוי מען ווערט פטור פון די תאנה צו ווערן רייד?..... מח

לא תשא - שבועה..... נב

זכור את יום השבת לקדשו - שבת..... נד

כבד את אביך ואת אמך - כיבוד אב ואם..... נז

לא תרצח - רציחה..... ס

לא תנאף - ניאוף..... סג

ווי אזוי איז מען זוכה צו היטן די אויגן?..... סג

לא תגנב - גניבה..... סה

לא תענה ברעך עד שקר - עדות שקר..... סו

לא תחמד - קנאה..... סט

מיינע קאלעגעס ביי די ארבעט רעדן אויף מיר, וואס טו איך?..... ע

קבלת התורה..... עד

איך וויל אנהויבן לערנען, ווי אזוי הויבט מען אן?..... עה

מעג מען לערנען לינגדיג?..... פא

די שידוך מיט'ן אייבערשטן דארף אנהאלטן..... פב

מגילת רות..... פו

תיקון הכללי..... פז

מילכיגס און קרעפלעך..... פז

שטר התנאים וכתבה..... צא

שטר אירוסין ותנאים שבין ישראל לאביהם שבשמים..... צא

שטר הכתובה שבין ישראל לאביהם שבשמים..... צו

יארצייט דוד המלך..... צט

וואו איז די חז"ל אז א בת קול האט געזאגט אויף דוד המלך "ער רופט מיר טאטע"?... קב

תהלים..... קיז

יארצייט בעל שם טוב..... קיט

א מלמד זאל דערציילן פאר די קינדער מעשיות פון צדיקים..... קכד

אסרו חג..... קלא

אנהאלטן אלע גוטע זאכן פון יום טוב שבועות..... קלא

י"ב סיון..... קלא

ערב חג השבועות, תשפ"ה

"אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים", שכוּחַ אײבערשטער וואס דו האסט אונז אויסדערוועלט פון אלע פעלקער און אונז געגעבן די הייליגע תורה – שרייט זיך ארויס פון די הערצער פון אידישע קינדער דורכאויס יום טוב שבועות, אבער אנשי שלומינו פרייען זיך מיט דעם א גאנץ יאר, אזוי ווי דער רבי האט אונז געהייסן צו זיין פרייליך שטענדיג, מיר זאלן זיך פרייען שלא עשני גוי (ליקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן י'), אז מיר זענען א חלק פונעם אויסדערוועלטן פאלק, ווי אויך ליגט אויף אונז א חוב צו דאנקען דעם אײבערשטן אויף די גרויסע זכות וואס ער האט אונז אויסדערוועלט זיך צו ציילן צווישן תלמידי היכל הקודש חסידי ברסלב.

ברוב שבח והודי' צום הייליגן באשעפער זענען מיר זוכה ארויסצוגעבן דעם ספר "אויסדערוועלט", וואס איז כשמו כן הוא, א ספר וואס איז צאמגעקליבן פון די געשריבענע ווערק פון דער ראש ישיבה שליט"א וואס איז געדרוקט אין די ספרים "עצתו אמונה", "איש אמונות", "שפתי תפתח" און "חזית איש" – אויף די טעג פון יום טוב שבועות, אויף לימוד התורה, קיום המצוות און נאך, און ווייזט א וועג ווי אזוי מיר קענען לעבן מיט די שמחה און גליק פון זיין א חלק פון די אויסדערוועלטע פאלק, און לעבן מיטן אײבערשטן און מיט די עצות פונעם הייליגן רבי'ן. צווישן די שטיקלעך וואס מיר ברענגען אראפ זענען דא שטיקלעך וואס זענען אויס ענליך, אבער באמת איז עס נישט דאפעלט, נאר אין יעדע שטיקל איז דא אן אייגארטיגע חידוש.

מיר דאנקען דעם אײבערשטן אויף די גרויסע מתנה וואס מיר זענען זוכה אין דעם דור, צו געניסן אזויפיל עצות, שכל און לימודים פונעם ראש ישיבה שליט"א, און עס איז אונזער געבעט און וואונטש אז דער ראש ישיבה זאל האבן ווייטער די כוחות צו לערנען אונז און אונזערע דורות ווי אזוי צו דינען דעם אײבערשטן מיט שמחה און געשמאק.

אין דעם קונטרס האבן מיר בס"ד צוגעלייגט דעם תפילת השל"ה. אזוי אויך האבן מיר אריינגעלייגט דעם שטר התנאים און כתובה פון הרה"ק רבי ישראל נג'ארה זכותו יגן עלינו, לויט די נוסח פון רביה"ק מסאטמער זכותו יגן עלינו.

מיר ווילן באדאנקען האברך החשוב ר' יודא לייב ווייס הי"ו, ר' יצחק פאפנהיים הי"ו מנהל מוסדות היכל הקודש בארץ הקודש, און ר' שמעון עוזר פערל הי"ו, פארן אריינלייגן פיל כוחות און הארעוואניע אז דער ספר זאל קענען ארויסקומען בס"ד.

דער אײבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו מקבל זיין די תורה און מצוות פונדאסניי און לעבן מיטן הייליגן רבינ'ס עצות, אויף די וועג פון מוהרא"ש זכותו יגן עלינו לויט ווי דער ראש ישיבה שליט"א לערנט מיט אונז, אמן.

קראו ותחי נפשכם
א פרייליכן יום טוב
מכון עצתו אמונה

עַרְבֵי ראש חודש סיון - תְּפִילַת הַשָּׁל"ה

היינט איז ערב ראש חודש, א טאג פון תשובה. ביי אנשי שלומינו פירט מען זיך צו זאגן אלע חדשים יום כיפור קטן; ערב ראש חודש איז א טאג פון חשבון הנפש, זיך נאכאמאל בארעכענען, אפלאזן די נישט גוטע מעשים.

היינט איז א טאג פון תשובה, היינט זאגן מיר יום כיפור קטן; זאלסטו זיך ארויסגנב'ענען פון דינע געשעפטן, זיך טרעפן א ווינקל און זיך גוט אויסוויינען: "הייליגער באשעפער וואס וועט זיין מיט מיר, איך בין אזוי ווייט פון דיר, איך וויל זיין אן ערליכער איד, איך וויל תשובה טון, זיי מיר מקרב צו דיר". ווען מען רעדט אפאר ווערטער צום אייבערשטן, מען טוט תשובה, מען זאגט: "איך גיי שוין זיין גוט" - ווערט מען ניי געבוירן, מען נעמט אראפ פון זיך אלע דינים.

היינט ערב ראש חודש איז א צייט פון תשובה, פון תיקון המעשים, מען זאגט יום כיפור קטן; דער עיקר דארף מען אפשטוייגן אויף אלע בזיונות, דאס איז גרעסער פון פאסטן. דער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן ו): "נעקד התשובה כשישמע בזיונו, ידם וישתק", אז מען הערט א בזיון און מען שווייגט, מען ענטפערט נישט - דאס איז דער עיקר תשובה.

עס איז אנגענומען ביי כלל ישראל אז ערב ראש חודש סיון איז א טאג וואס איז מסוגל מתפלל צו זיין אויף גוטע קינדער, אזוי אויף זאגט מען די תפלה פונעם של"ה הקדוש; די תפלה איז גוט צו זאגן יעדן טאג, ווייל ווי מער תפילות מען לייגט אויף גוטע קינדער איז מען זוכה צו זען שפעטער שיינע פירות. אזוי ווי בלומען דארף מען האלטן אין איין באוואסערן, און אויב מען גיסט נישט קיין וואסער ווערט דאס פארוועללט; נאך מער דארף מען בעטן דעם אייבערשטן יעדן טאג אויף גוטע קינדער. תפלה איז אזוי ווי וואסער, ווי מער מען איז מתפלל

פאר די קינדער, אלץ מער באנואסערט מען זיי אז זיי זאלן אויסנוואקסן ערליכע אידן.

אויף דארף מען זייער אכטונג געבן צו געבן אסאך ווארעמקייט פאר קינדער; קינדער וואס האבן א ווארעמע שטוב וועלן נישט אנוועק לויפן מיט שלעכטע חברים און די קינדער וועלן אויף אויפשטעלן א שיינע ווארעמע שטוב.

מען דארף זיך פסדר אינטערעסירן וואס די קינדער טוען און מען דארף אויסהערן א קינד; זייער אסאך מאל ווערן קינדער פארקלאפט ווען זיי זעען אז עס איז נישטא קיין אַזן קשבת, זיי זעען אז מען מאכט אנוועק וואס זיי זאגן. ווי מער מען הערט זיי אויס וואקסן זיי אויף מער געזונט; דאס איז די ארבעט פון א אידישע מאמע, צו געבן פאר די קינדער ווארעמקייט.

שלמה המלך זאגט (משלי יד, א): "חכמות נשים בנותה ביתה", א קלוגע פרוי בויט אויף איר הויז, "ואולת, בדיה תהרסנו", און א נארישע פרוי צעברעכט עס מיט אירע אייגענע הענט; א פרוי מיט אביסל שכל קען זיך מאכן א גן עדן פון איר לעבן, אז זי ווייסט ווי אזוי צו רעדן צו איר מאן; זי רייסט אים נישט אראפ, זי זוכט אים נישט צו קריטיקירן אויף יעדע זאך, און זיכער סטראשעט זי אים נישט מיט נכו'.
א קלוגע פרוי ווארט נישט אז איר מאן זאל איר פרייליך מאכן, אדרבה, זי מאכט פרייליך איר מאן; זי ווארט נישט אויף אים אז ער זאל אנהויבן געבן גוטע ווערטער נכו', נאר זי פערט זיך איבער מיט אים נכו', און אזוי ווערט די גאנצע שטוב פרייליך.

פערט דעם אייבערשטן אויף אייער שפראך אז איר זאלט האבן שלום בית און ערליכע קינדער; פערט דעם אייבערשטן אז איר זאלט זוכה זיין צו הייליגע קינדער, קינדער וואס וועלן ליכטיג מאכן די וועלט. חנה האט זוכה געווען צו א קינד וואס איז געווען אזוי גרויס ווי משה רבינו און אהרן הכהן נאר ווייל זי האט געבעטן דעם אייבערשטן (שמואל א, יא): "ונתתה לאמתך זרע אנשים", זאגן חכמינו זכרונם לברכה (ברכות לא), זי האט געבעטן אז זי וויל א קינד וואס וועט זיין אזוי גרויס ווי משה רבינו און אהרן הכהן; געווענליך איינער וואס האט נישט קיין

קינדער איז צופרידן מיט וואס מען געבט אים, אבער חנה איז געווען א גרויסע צדיקה, זי האט נאר געוואלט א קינד א צדיק, און זי האט זוכה געווען צו דעם דורך אירע תפילות.

דארף איר טאקע נחת פון די קינדער נאר פארן אייבערשטן?

וועגן?

שאלה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

מזל טוב צו די חתונה פון אייער קינד, דער אייבערשטער זאל אייך געבן אסאך אידיש נחת פונעם פארפאלק, עס זאל זיין א קשר של קימא און א בנן עדי עד, אין זכות פון די אלע שטיבער וואס איר ראטעוועט מאפלה לאור גדול.

איך זאג די תפילה פון של"ה הקדוש אויף גוטע קינדער, אבער ביי די ווערטער "אתה ה' יודע כל תעלומות, ולפניך נגלו מצפוני לבי, כי פונתי בכל אלה למען שמך הגדול והקדוש ולמען תורתך הקדושה", שפיר איך זיך ווי א ליגנער, ווייל איך האלט נישט אז איך בעט פאר גוטע קינדער ממש פארן באשעפערס'ס וועגן, איך מיינ אז עס איז מער פאר כבוד און מנוחה, איך האלט נישט אויף אזא מדרגה, וואס טו איך?

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת קרח, א' דראש חודש תמוז, שנת תשע"ט לפרט קטן

לכבוד ... נרו יאיר.

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

זיי ווייטער ממשיך צו זאגן די תפילה אויף גוטע ערליכע קינדער און ווען דו זאגסט די ווערטער פון תפילת השל"ה: "אתה ה' יודע כל תעלומות, ולפניך נגלו מצפוני לבי, כי פונתי בכל אלה למען שמך הגדול והקדוש ולמען תורתך הקדושה" - זאלסטו זיך נישט שפירן ווי דו זאגסט ליגנט ווייל באמת איז דאס דיין רצון און דער רצון פון יעדע איד, צו דינען דעם אייבערשטן פארן אייבערשטן וועגן; יעדער איד וויל דינען דעם אייבערשטן לשמה - פארן אייבערשטן וועגן, נאר דער יצר הרע פארדרייט דעם קאפ, מ"ח און הארץ מען

זאל נאכגיין תאוות און נארישקייטן. אזוי ווי דער הייליגער חיד"א ברענגט אין די תפילה וואס ער פלעגט זאגן יעדן ערב ראש השנה און מיר פירן זיך אויף דאס צו זאגן יעדן ערב ראש השנה נאכן מאכן התרת נדרים, מיר זענען דערביי מגלה דעת אז מיר ווילן טון נאר דעם רצון פונעם אייבערשטן און אלע אנדערע מחשבות וואס קומען אריין איז מצד דעם יצר הרע.

איידער איך בין מקורב געווארן צום הייליגן רבי'ן, פאר איך האב זיך דערוויסט פון די זיסע עצה פון התבודדות פלעג איך זייער אסאך זאגן די תפילות פון ספר עבודת הקודש, בפרט די "מסירת מודעה" וואו מען שמועסט זיך אויס אז מען וויל זיין אן ערליכער איד אפילו עס זעט אויס ווי מען וויל עפעס אנדערש. דא האסטו דעם נוסח:

"הריני מוסר מודעה לפניכם שכל מחשבה רעה ורהור רע ורעותא דלפא אם יעלה בלבי ומחי, ובפרט בעת התפלה ותלמוד תורה באיזה צד ואפן שאינו לכבוד ורצון הבורא יתברך, מעכשיו אני מבטל אותן מחשבות ורהורים רעים ורעותא דלפא אשר הם נגד רצון הקדוש ברוף הוא בטול גמור בחרס הנשבר, ומכל שכן אם אדבר איזה דבור רע ואסור מעכשיו יהיו הכל בטלים ומבטלים. ועתה אני מברר ומפרש באר היטב ואני מגלה דעתי ורצוני בכל לבי כי רצוני ומאויי וכוננתי לעבד את בוראנו אלקי אברהם אלקי יצחק וישראל עבודה שלמה, עבודה תמה במחשבה ודבור ומעשה ביראה ואהבה ושמחה כדת מה לעשות, וכל מחשבה ודבור ומעשה נגד רצונו יתברך מעכשיו בטלים ומבטלים, כי הם מצד יצר הרע והכל הכל, באפן שכל עבודתנו לבורא יתברך במחשבה ודבור ומעשה הכל הוא לעשות נחת רוח לפניו דוקא בלי שום פניה כלל ועקר, והכל הוא לשם יחוד קדשא בריך הוא בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל, לדעת רבי שמעון בן יוחאי ורבי אלעזר בנו, ולדעת הרב רבי יצחק לוריא אשכנזי. [ולדעת הרב רבי ישראל בעל שם טוב ותלמידיו, ולדעת רבינו נחמן בן פיגא ותלמידיו], המקום ברחמי יעזרנו על דבר כבוד שמו מעתה ועד עולם, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי".

לייג אוועק אלע דיינע חכמות, מען האט גארנישט פון חכמות; קוק וואס דער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן יב): "עקר הטהדות הוא רק לילך בתמימות ובפשיטות, בלי שום חכמות", דאס עיקר אידישקייט איז ווען א מענטש פירט זיך ווי א פשוט'ער איד, מיט תמימות און פשיטות. און רבי נתן שרייבט מורא'דיגע

ווערטער (שם, סימן קד): "היה אוהב מאד את העבודות הפשוטות", דער רבי האט זייער ליב געהאט די פשוט'ע עבודות, "של סתם בני אדם האנשים הפשוטים הפשרים", פון פשוט'ע ערליכע אידן. "והיה אוהב מאד מי שיכול לומר הרבה תחנונות ובקשות בתוך הסדורים הגדולים כדרך ההמון עם הפשרים", און דער רבי האט זייער ליב געהאט די וואס זאגן אלע תחנונות און בקשות וואס זענען געדרוקט אין די גרויסע סדורים, אזוי ווי די פשוט'ע מענטשן פירן זיך. "והיה מזהיר ומוכיח אותנו במה פעמים, לומר זמירות בשבת", דער רבי פלעגט אונז זייער אנזאגן און אנווארענען אז מיר זאלן זינגען זמירות אום שבת, "והיה מקפיד וכועס מאד על מי שהוא חכם בעיניו ואינו מתאמץ לומר זמירות בשבת ובמוצאי שבת או שאר עבודות פשוטות", און דער רבי פלעגט זייער מקפיד זיין אויף די מענטשן וואס האלטן זיך פאר חכמים און זינגען נישט קיין זמירות שבת ביי די סעודות און מוצאי שבת ביי מלוה מלכה, און טוען נישט אנדערע פשוט'ע עבודות. "כי עקר היהדות הוא בפשיטות ובתמימות גמור בלי שום חכמות", ווייל דער עיקר אידישקייט איז זיך פירן פשוט אן קיין חכמות - ווי א פשוט'ער איד. דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט מצליח זיין אין אלע זיינע וועגן.

דער הייליגער חתם סופר זכותו גגן עלינו האט געזאגט: "ווי אזוי האב איך זוכה געווען צו גוטע קינדער? ווייל יעדע נאכט בשעת איך האב געזאגט תיקון חצות האב איך געוויינט צום אייבערשטן אויף גוטע קינדער; איך האב אנגעפילט א כוס מיט מיינע טרערן און געבעטן פאר גוטע קינדער".

חכמינו זכרונם לברכה דערציילן אונז (תנא רבי אליהו רבה, פרק יח): "מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר", עס איז געווען א כהן א גרויסער צדיק, "והיו לו עשרה בנים מאשה אחת, ששה זכרים וארבע נקבות", ער האט געהאט צען קינדער; זעקס זעקס זין און פיר טעכטער, "ובכל יום יום היה מתפלל ומשתטח ומתחנן ומבקש רחמים ומלחך בלשונו עפר, כדי שלא יצא אחד מהן לידי עבירה ולידי דבר מכער", ער פלעגט יעדן טאג בעטן דעם אייבערשטן אויף זיינע קינדער זיי זאלן זיין ערליכע אידן, "מה היה עושה? בכל יום יום היה מכניסן לבית פנימי, וישב ומשמרן בבית החיצון, ומתפלל ומשתטח ומבקש רחמים ומלחך בלשונו עפר כדי שלא יהא אחד מהן בא לידי עברה ולידי דבר מכער", ער פלעגט אכטונג

געבן אויף זיי, ער האט זיי געהאלטן אין שטוב זיי זאלן זיך נישט דרייען מיט שלעכטע חברים און ער פלעגט זיין אינדרויסן און וויינען צום אייבערשטן זיי זאלן זיין ערליכע אידן; עס איז נישט אריבער א פאר יאר - פארציילט אליהו הנביא - ביז דער כהן איז ארויף געגאנגען קיין ארץ ישראל צוזאמען מיט עזרא הסופר און ער האט זוכה געווען צו זען אלע זיינע קינדער משמש זיין אין בית המקדש, אלע זענען זיי געווארן כהנים גדולים; אויף אים איז געזאגט געווארן דער פסוק וואס שטייט (תהלים לו, א): "בטח בה' ועשה טוב" וגו'; זעט מען פון דעם אז אויב וויל מען האבן נחת פון די קינדער דארף מען אסאך מתפלל זיין אויף דעם, ביז מען איז זוכה דערצו.

"אתה הוא יי אלהינו עד שלא בראת העולם, ואתה הוא אלהינו משפראת העולם, ומעולם ועד עולם אתה אל, ובראת עולמך בגין לאשתמודע אלהותך באמצעות תורתך הקדושה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, בראשית - בשביל תורה ובשביל ישראל, כי הם עמך ונחלתך אשר בחרת בהם מכל האמות, ונתת להם תורתך הקדושה, וברבתם לשמך הגדול. ועל קיום העולם ועל קיום התורה באו לנו מן יי אלהינו שני צווים: כתבת בתורתך פרו ורבו, וכתבת בתורתך ולמדתם אתם את בניכם, והפונה בשתייהן אחת, כי לא לתהו בראת כי אם לשבת, ולכבודך בראת יצרת אה עשית, כדי שנהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי כל עמך בית ישראל יודעי שמך ולומדי תורתך.

ובכן אבוא אליך יי מלך מלכי המלכים, ואפיל תחנוני, ועיני לך תלויות עד שתחנני ותשמע תפילתי להזמין לי בנים ובנות, וגם הם יפרו וירבו הם ובניהם ובני בניהם עד סוף כל הדורות לתכלית שהם ואני בלנו יעסקו בתורתך הקדושה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך לאהבה וליראה את שמך.

אבינו אב הרחמן, תן לבלנו חיים ארוכים וברוכים, מי כמוך אב

הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים, זכרנו לחיים נצחיים, כמו שהתפלל אברהם אבינו לו יהיה לפניך, ופרשו רבותינו זכרונם לברכה, ביראתך. כי על פן פאתי לבקש ולחנן מלפניך שיהא זרעי וזרע זרעי עד עולם זרע פשר, ואל ימצא בי ובזרעי ובזרע זרעי עד עולם שום פסול ושמיץ, אך שלום ואמת וטוב וישר בעיני אלהים ובעיני אדם, ויהיו בעלי תורה, מארי מקרא, מארי משנה, מארי תלמוד, מארי רזא, מארי מצוה, מארי גומלי חסדים, מארי מדות תרומיות, ונעבדוך באהבה וביראה פנימית, לא יראה חיצונית, ותן לכל גויה וגויה מהם די מחסורה בכבוד, ותן להם פריאות וכבוד וכת, ותן להם קומה ויפי וחסן וחסד, ויהיה אהבה ואחוה ושלום ביניהם, ותזמין להם זיונים הגונים מזרע תלמידי חכמים מזרע צדיקים, וגם זיונים יהיו כמותם ככל אשר התפללתי עליהם, כי זכרון אחד עולה לבאן ולכאן.

אתה יי יודע כל תעלומות, ולפניך נגלו מצפוני לבי, כי כונתי בכל אלה למען שמך הגדול והקדוש ולמען תורתך הקדושה, על פן ענני יי ענני בעבור האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, ובגללם תושיע בנים להיות הענפים דומים לשרשם, ובעבור דוד עבדך רגל רביעי במרפכה, המשוור ברוח קדשך.

שיר המעלות, אשרי כל ירא יי החלף בדרךיו: יגיע כפיד בי תאכל אשריך וטוב לך: אשתך בגפן פריה בירפתי ביתך, בגיד פשתלי זיתים סביב לשלחנך: הגה בי כן יברך גבר ירא יי: יברך יי מציון, וראה בטוב ירושלים, כל ימי חייך: וראה בנים לבגיד, שלום על ישראל.

אנא יי שומע תפלה, יקנים בנו הפסוק, ואני זאת בריתי אותם אמר יי, רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיד, לא ימוש מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר יי מעתה ועד עולם: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי."

מיר זענען געפארן קיין טבריה, האברף חיים מאיר ערפס גרו יאיר האט מיך ארום געטראגן. קודם זענען מיר געפארן צום הייליגן תנא רבי מאיר בעל הנס, איך האב זיך דארט מתבודד געווען, איך געצינדן א ליכט מיט שמן לעלוי נשמת רבי מאיר בעל הנס. איך געדאווענט מנחה.

פון דארט זענען מיר געפארן צום ציון הרמב"ם, און צום ציון השל"ה הקדוש און נאך צדיקים. ביים ציון השל"ה האבן מיר געזאגט די תפילת השל"ה, פון דארט זענען מיר געפארן צום קבר רבי עקיבא, נאכדעם צו קבר רבי חייא וכו'. פון דארט זענען מיר געפארן קיין ירושלים.

פארוואס זאלן די קינדער זיין גוט, אז איך בין א גארנישט?

שאלה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

יישר כח פאר אלע שיעורים און בריוו.

דער ראש ישיבה שליט"א האט מיר געשריבן א שטיק צייט צוריק אז איך זאל בעטן דעם אייבערשטן פאר ערליכע קינדער, ברודר השם אז איך האב אנגעהויבן זאגן יעדן טאג די תפילת השל"ה און איך בעטן דעם אייבערשטן אין אידיש.

עס פילט זיך אבער אביסל מאדנע, איך אליין בין נישט דער גרויסער צדיק, ווי אזוי קען איך ערווארטן אז דער אייבערשטער זאל מאכן מיינע קינדער ערליך ווען איך האלט ביי גארנישט?

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת תולדות, כ"ו מר-חשון, שנת תשפ"ה לפרט קטן
לכבוד ... גרו יאיר

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

ערשטנס - קלאפ זיך נישט; דאס אז דו ווילסט ערליכע קינדער, דו זאגסט די תפילת השל"ה און דו ביסט מתפלל אויף אידיש פאר גוטע קינדער - דאס ווייזט אז דו ביסט יא גוט און דו ווילסט זיין גוט, מאך זיך נישט אנוועק.

מוהרא"ש האט געשריבן קרוב צו הונדערט טויזנט בריוו, אין יעדע בריוו וואס מוהרא"ש שרייבט עצות און סגולות פאר גוטע ערליכע קינדער - קומט מוהרא"ש אלץ צוריק אז די שליסל איז תפלה והתבודדות.

מוהרא"ש דערציילט, ווען די הייליגע צוויי ברידער, דער הייליגער רבי ר' אלימלך פון ליזענסק און דער הייליגער רבי ר' זושא זכותם יגן עלינו זענען געגאנגען גלות ליידן, האבן זיי געטראפן אין איינע פון די דערפער א קינד, זיי האבן געזען אויף דעם קינד אז ער האט א הייליגע נשמה, זיי האבן געזען א שטארקע ליכטיגקייט ווט אויף אים, זיי האבן געפרעגט דעם קינד וואו ער וואוינט, זיי האבן געוואלט זען דעם טאטן, אים נאכקוקן ווי אזוי ער האט זוכה געווען אראפ צו ברענגען אזא הייליגע נשמה, זיי האבן געזען דעם איד, א פשוט'ער איד וואס דאווענט דריי מאל א טאג די דריי תפלות מיט מנין, און לערנט שיעורים פסדרן, זיי האבן זיך זייער געוואונדערט ווי קומט צו אזא פשוט'ער איד אזא הייליג קינד.

זיי האבן געפרעגט און געפרעגט, ביז די ווייב האט געזען ווי זיי עקשנ'ען זיך, האט זי געזאגט אז יעדן שבת אינדערפרי ביי די זמירות, ביי פרוץ השם יום יום ווען איר מאן קומט אן צו די ווערטער: "וזכנו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות" - וויינט ער, עס רינט אים טרען פון די אויגן, ער זאגט איבער די ווערטער אן א שיעור מאל, ביז ער פאלט פון די כחות, אזוי חזר'ט זיך איבער יעדן שבת; האבן די צוויי הייליגע ברידער געזאגט, יעצט פארשטייען זיי ווי קומט אזא הייליג קינד צו אנעלכע פשוט'ע עלטערן, דורך תפלה; דער קינד איז אויסגעוואקסן דער צדיק רבי דוד לעלובער זכותו יגן עלינו.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט האבן הצלחה אין אלע ענינים.

ב' סיון - יארצייט פונעם הייליגן בעל אהבת ישראל

זכותו יגן עלינו

איך בעט דיר, קוק גוט אויף דייע קינדער, נאר אזוי וועלן זיי דיך אויסהערן. מוהרא"ש זכרוננו לברכה האט דערציילט פונעם אהבת ישראל זכותו יגן עלינו, אז

ווען ער האט זיך אריין געצויגן קיין מארמארש וואו עס האבן געוואוינט אידישע קינדער וואס זענען געווען זייער ווייט פונעם דרך התורה והמצוות, האט מען אים געפרעגט: "ווי אזוי וועט דער רבי קענען פועל'ן ביי די מארמארשע אידן זיי זאלן תשובה טון, זיי זאלן זיך פירן אזוי ווי עס דארף צו זיין?" האט זיי דער אהבת ישראל געענטפערט: "איך וועל זיי אזוי ליב האבן, ביז זיי וועלן פאלגן וואס איך לערן זיי און וואס איך פארלאנג פון זיי"; זעט מען אז מיט ליבשאפט קען מען אלעס פועל'ן.

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (פנהרין קו): "לעולם תהא שמאל דוחה, וימין מקרבת"; ווען עס קומט מחנה צו זיין קינדער אדער תלמידים, אפילו מען דארף אמאל זאגן מוסר - דארף דאס זיין מיט ליבשאפט, מיט די רעכטע האנט דארף מען זיי מחזק זיין, מען דארף געבן מער חיזוק און מער ליבשאפט, ווי אוועקשטופן.

זיי פרייליך, זיי שטארק; שטארק זיך און שטארק זיין ווייב. געדענק, די גאנצע געלט - זאגט דער רבי - קומט בזכות די ווייב (לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן סט); דארפסטו פרייליך מאכן אין שטוב, העלפן און בארואיגן.

געדענקסט אוודאי וואס מוהר"א ש פלעגט זאגן פונעם הייליגן צדיק דער אהבת ישראל זכותו יגן עלינו: "מען ציפט זיך אויס די באקן, מען וואשט אפ די פנים, אלע מיינען אז עס גייט גוט"; מען קען נישט חלומ'ען אז דא איז דא א צעבראכענע הערצעלע, וד"ל.

ב' סיון - יארצייט פונעם הייליגן מוֹנְקאַטשער רב

זכותו יגן עלינו

דער מוֹנְקאַטשער רב - דער הייליגער מנחת אלעזר זכותו יגן עלינו פֿרעגט א מורא'דיגע זאך (דברי תורה, מהדורא רביעאה, סימן מד) אז די אלע עלטערן וואס האבן געדינט דעם אייבערשטן באהאלטענערהייט און זיי האבן נישט געזען אז די

קינדער זאלן אויף וויסן פון זייער עבודת השם, איז גארנישט געבליבן פון זייערע קינדער, אבער די וואס האבן זיך אראפ געלאזט צו די קינדער, און מחנך געווען די קינדער, און אוועקגעגעבן צייט פאר די קינדער, זיי האבן געהאט ערליכע אידישע דורות יראים ושלמים, און ער טייטשט אויס דעם פסוק (דברים כט, כט): "הנסתרת לה' אלקינו, והנגלות לנו ולבנינו עד עולם, לעשות את כל דברי התורה הזאת"; הנסתרת - די אלע וואס דינען דעם אייבערשטן באהאלטן, איז 'לה' אלקינו', אבער 'הנגלות' - די וואס דינען דעם אייבערשטן אפגענהייט, דאס גייט אריבער 'לנו ולבנינו עד עולם'.

בנוגע וואס איר שרייבט אז יעדעס מאל איר ליינט א צייטונג גייט אריין אין אייך שרעק און פחדים וכו'; דאס איז נישט נאר ביי אייך, דאס איז ביי אלעמען אזוי. דער הייליגער מנחת אלעזר זכותו יגן עלינו, דער מונקאטשער רב זאגט: "דאס וואס מיר האבן אין די תוכחה (ויקרא כו, לו): "וירדף אתם קול עלה נדף", דאס גייט ארויף אויפן צייטונג. ווער עס ליינט צייטונגען ווערט גערודפ'ט פון דעם, זיי דערשרעקן יעדן איינעם מיט זייער גייעס, דער צייטונג איז דער "עלה נדף" - א פארשטיינענעם בלאט; דעריבער וואס פעלט אייך אויס אריין צו ברענגען אין שטוב צייטונגען, בעסער נעמט מעשה ביכלעך פון צדיקים, ליינט דאס פאר אייער קינדער, ענדערש ווי אריין צו ברענגען צייטונגען אין שטוב.

דער הייליגער מנחת אלעזר זכותו יגן עלינו ברענגט אין זיין ספר דברי תורה (חלק ר, סימן מז) אויף דעם וואס חכמינו זכרונם לברכה זאגן (פרכות יז). אז רבי יוחנן בן זכאי פלעגט באגריסן יעדן מענטש, אפילו א גוי; זאגט ער, אז היינט איז עס נישט שייך, ווייל אויב מיר וועלן זיך אפשטעלן שמועסן מיט יעדן מענטש, אפילו נאר אים צו באגריסן, וועלן מיר נישט אנקומען אין שול, עין שם. ווען א מענטש קומט זיך דורכשמועסן זיינע ענינים, טראכט ער נישט אפאר זענען שוין היינט געקומען צענדליגער מענטשן פאר מיר, אפאר האט דער איד נאך נישט געגעסן, אפאר האט דער איד נאך נישט געהאט צייט צו רעדן איין

ווארט מיט זיין ווייב און קינדער, ווייל דער מענטש האט א פראבלעם, און ער מיינט אז חוץ פון זיין פראבלעם איז גארנישט דא. דערפאר בעט איה דיר, זיי מיר דן לפף זכות, ווייל עס קומט נישט פון לייכטזיניקייט.

דורכאויס אלע דורות האבן זיך די אידישע מאמעס געפירט צו איינוויגן די קינדער מיט שיינע ווארעמע ניגונים, ניגונים וואס א קינד הערט פון די מאמע האט אזא שטארקע כח אויפן קינד אז דאס באגלייט זיי א גאנץ לעבן. אזוי ווי חכמינו זכרונם לברכה דערציילן אויף רבי חנינא (חולין כד:) אז ביי די אכציג יאר האט ער נאך געהאט כח צו שטיין אויף איין פוס און אנטון די שיף און אויסטון די שיף פון די אנדערע פוס, ער האט געזאגט: "חמין ושמין שפכתני אמי בילדותי הן עמדו לי בעת זקנותי", די ווארעמע וואסער און די אויל וואס מיינ מאמע האט מיר געשמירט און געוואשן אין מיינע יונגע יארן דאס העלפט מיר אין די עלטערע יארן; זאגט אויף דעם דער הייליגער מנחת אלעזר (דברי תורה חלק ט, סימן נג) אז דאס מיינט נישט בפשטות ווארעמע וואסער מיט אויל, נאר דאס מיינט מען די ווארעמקייט פון זיין מאמע, און די אויל - דאס איז די חכמה פון זיין מאמע - דאס האט אים געהאלפן; אז א מאמע לייגט אריין ווארעמקייט אין מצות ומעשים טובים העלפט דאס מען זאל א גאנץ לעבן זיין אן ערליכער איד.

דער הייליגער זוהר הקדוש זאגט (שם): "דהא קדושא דלעילא, לא שריא באתר פגים", אויב מען האט א מום - רוט נישט דער אייבערשטער. עס איז דא אין דעם זוהר אן אריכות פון הייליגן מנחת אלעזר זכותו יגן עלינו (דברי תורה מהדורא תניינא, סימן נד), וואס ער פרעגט, מיר ווייסן דאך פון אזויפיל צדיקים וואס זענען געווען פעלערדיג, דאך זענען זיי געווען בעלי רוח הקודש; דאכט זיך מיר ער בלייבט ביי די קשיא.

אולי יש לומר, אתר פגים, דאס מיינט מען אויף די אמונה, וואס דאס גייט ביים המון עם מיטן גוף; אז מען האט א פעלער איז מען נישט פרייליך, מען שפירט זיך אראפ א שטאפל, צווייט קלאסיג; מען האט טענות און קשיות אויף

די אַמונָה. אַנדערש איז ביי די צדיקים קדושים, זיי זענען געווען שטענדיג
בשמיחה, עס איז נישט געווען אַתָּר פֿגים, זיי זענען געווען גאנץ מיט די אַמונָה.

עס איז נישט קיין פֿראַבלעם זיך שיינ צו מאַכן לִפְּכוּד שִׁבְתָּ; אַדְרָכָה, עס איז
א מנהג ביי אסאך מקומות זיך אַנצוטון ספּעציעלע מלבושים בשעת מען צינדט
די ליכט. עס זענען דא וואס זענען מקפיד אַנצוטון א טיכל מיט א שירצל ווען מען
גייט צינדן די שבת ליכט. מוהרא"ש ברענגט בשם דעם הייליגן מנחת אלעזר
זכותו יגן עלינו א רמז אויף דעם, "נר" איז בגמטריא "צעיף" (ליכט באטרעפט
אזוי ווי טיכל), און צעיף איז די ראשי תיבות: ע'מך י'שראל צ'ריכים פֿרנסה,
אידישע קינדער דארפן פרנסה. איז דא וואס בשעת מען צינדט די שבת ליכט טוען
זיי אן א טיכל כדאי ממשיך צו זיין פרנסה פאר די גאנצע וואך (זיין דברי תורה חלק ו').
סימן סח).

חג השבועות

די וואך קומט דער הייליגער יום טוב שבועות. געבט אַכטונג נישט
אַריינעמען דעם יום טוב מיט נערווען, און נארישקייטן; דער עיקר איז
אַריינעמען יום טוב מיט שמחה. גארנישט דארף זיין, נאר איין זאך, מען דארף
זיין פֿרייליך און איבערגעגעבן צום אייבערשטן.

דער רבי זאגט (שיחות הר"ן, סימן ב): "וְדַרְכֵּי", איך פיר זיך, "כְּשֶׁבֶא הַיּוֹם", ווען
עס קומט א נייעם טאג, "אני מוסר כל התנועות שלי", געב איך איבער דעם גאנצן
טאג פארן אייבערשטן, "ושל בני, והתלויים בי, על השם יתברך", איך געב איבער
פארן אייבערשטן אלע מיינע קינדער און אלע וואס זענען אָנגעהאַנגען אין מיר,
"שִׁיהִיה הַכֹּל כְּרִצּוֹנוֹ יתברך", אז אלעס זאל זיין אזוי ווי דער אייבערשטער וויל,
"וְזֶה טוֹב מְאֹד", און דאס איז זייער א גוטע זאך, ווייל אזוי קען מען זיין רואיג אז

אלעס וואס פירט זיך, אלעס וואס פאסירט - איז אזוי ווי דער אייבערשטער וויל.
 "וכן כְּשֶׁמִּגִּיעַ שַׁבָּת או יום טוֹב", אזוי אויך ווען עס קומט שבת אדער יום
 טוב, "אזי אני מוֹסֵר כָּל הַהִתְנַהְגוּת וְכָל הָעֲנִינִים וְהַתְּנוּעוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַשַּׁבָּת או
 הַיּוֹם טוֹב לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, שִׁיְהִיָּה הַכֹּל כְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ", געב איך זיך אינגאנצן
 איבער פארן אייבערשטן, "וְאֲנִי, אִיךְ שֶׁמִּתְנַהֵּג בְּאוֹתוֹ הַשַּׁבָּת וְיוֹם טוֹב, שׁוֹב אֵינִי
 חוֹשֵׁב וְחוֹשֵׁשׁ כָּלֵל שָׂמָּא לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹכָה בְּהִנָּהֵגת קִדְשַׁת אוֹתוֹ הַיּוֹם, מֵאַחֵר
 שֶׁכָּבֵר מִסֵּר הַכֹּל לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וְסִמְךָ עָלָיו יִתְבָּרֵךְ לְבָד". אזוי בין איך רואיג און
 פרייליך פונעם שבת און פונעם יום טוב, איך דארף נישט איבערטראכטן און
 איבערקלערן צי איך האב גוט געטון אדער נישט.

בנוגע וואס דו פרעגסט ווי אזוי דו קענסט האבן א געשמאקע יום טוב; נויץ
 דעם רבינ'ס עצה פון התבודדות. בעט דעם אייבערשטן אז דו זאלסט האבן א
 פרייליכע יום טוב, בעט אים דו זאלסט שטענדיג זיין פרייליך, עס זאל דיר
 גארנישט באדערן און עס זאל דיר גארנישט אנגיין. ווען א מענטש איז פרייליך
 און ער הערט נישט אויף דאנקען דעם אייבערשטן אויף יעדע פרט וואס דער
 אייבערשטער געבט אים, פאלן ממילא אוועק אלע פראבלעמען און אלע ווייטאגן
 וכו'.

איך האב געמאכט אן אינטערעסאנטע זאך ביי מיר, אז ביי יעדע סעודה - סיי
 שבת און סיי יום טוב, זאגן אלע קינדער א מעשה וואס זיי געדענקען וואס זיי
 האבן געבעטן דעם אייבערשטן און ווי אזוי דער אייבערשטער האט זיי געהאלפן.
 די קינדער האבן זייער הנאה און ווארטן צו דערציילן זייער מעשה, ווייל יעדעס
 קינד זאגט עפעס, נישט נאר די וואס זענען געווענליך די ראש המדברים. אזוי
 אויך ווען עס קומען געסט זאגט יעדער א שיינע מעשה.

גרייט זיך אן שיינע מעשיות צו פארציילן פאר דייןע קינדער; קינדער דארפן נישט קיין תורות, קינדער דארפן מעשיות, און אויב מען וויל האבן א שיינע שבת טיש, א שיינע יום טוב טיש - דארף מען זיך אנגרייטן שיינע מעשיות פון צדיקים, ווייל דאס האלט די קינדער רואיג און געלאסן.

די וואס האבן א שטוב מיט קינדער זאלן וויסן אז די שטוב, די סעודות שבת ויום טוב - דארף זיין איין שטיק שמחה, איין שטיק געשמאק, נאר אזוי קען מען זוכה זיין די קינדער זאלן ווייטער גיין אויף די וועג פון די תורה, ווייל אז קינדער זעען ווי מען וויינט, מען שרייט, מען קריגט זיך, טאטע מאמע קוקן זיך נישט אין די אויגן, יעדער האט אנדערע טענות - ווילן די קינדער נאר אנטלויפן.

דאס עסן פון יום טוב איז אויף אזוי הייליג ווי אכילת שבת קודש?

שאלה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

דער רבי זאגט אין ליקוטי מוהר"ן אז דאס עסן פון שבת איז בלויז אלקות בלויז קודש, וויל איד וויסן אויב דאס גייט אויף ארויף אויף די עסן פון יום טוב אדער איז דאס נאר פון שבת?

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ה' לסדר כי תבוא לאומאן, י"ח אלול, שנת תשפ"א לפרט קטן
לכבוד ... גרו יאיר

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

דאס וואס דער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן יז): "אכילת שבת היא כל בלוי קדש", - דאס איז אויף אויף די סעודות פון יום טוב; אזוי ווי רבי נתן זאגט (לקוטי הלכות יום טוב ב, ב): "כי אכילת ישראל, בפרט בשבת ויום טוב, הוא קדש", די סעודות פון שבת און יום טוב איז הייליג; אזוי אויף זאגט רבי נתן אויף די סעודה פון ערב

יום הכּפּוּרִים (שם הלכות שבת ז, נא): "כִּי הָאֲכִילָהּ שֶׁל עֶרֶב יוֹם כּפּוּר שֶׁהוּא מִצְוָה זֶה בְּחִינַת אֲכִילַת שַׁבַּת קִדְּשׁ", - אַז דָּאס אִיז אויף הֵייליג.
דער אײבערשטער זאל העלפֿן מיר זאלן קענען פֿאלגן דעם רבי'ן, זיין פֿרייליך שבת און יום טוב.
אַ כּתִּיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה, אַ גוט געבענטשט יאר.

דער רבי זאגט (לקויט מוהר"ן חלק א, סימן קלב): "אם הוא מקשר להצדיק", אויב אַ מענטש איז מקושר צום צדיק, "יוכל להרגיש קדשת יום טוב", קען ער זוכה זיין צו שפירן די הייליגקייט פון יום טוב; מען הויבט אָן פארשטיין 'נישטא גארנישט - נאר דער אײבערשטער, נישטא "אײף", "זיף", "מײף" - עס איז דא דער באשעפער; ער פירט אלעס, ער מאכט אלעס, ער טוט אלעס; נאר צו אים דארף מען זיך ווענדן בעת צרה'.

זיי שטארק מיט די צוויי זאכן, דאווענען און לערנען
בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת נשא א', ד' סיון, מ"ח לעמר, ערב חג השבועות,
שנת תשפ"ג לפרט קטן
לכבוד מיין טייערער ... גרוי יאיר

לכבוד דעם הייליגן יום טוב שבועות זאלסטו זיך מקבל זיין צוויי זאכן:
איינס, גיין אין שול דאווענען די דריי תפילות.
צוויי, לערנען יעדן טאג דעם בלאט גמרא.
ליבער ברודער, זיי שטארק מיט די צוויי זאכן, דאווענען און לערנען. דער
הייליגער רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן, סימן רפז): "מה יש להאדם לעשות בזה
העולם, אין צריך כי אם להתפלל וללמד ולהתפלל", וואס דארף א איד טון אויף
דער וועלט? נאר דאווענען, לערנען און דאווענען.
אײף בענק זיך זייער צו דיר, אײף האב דיך זייער ליב.

על פי האַרײז״ל שערט מען זיך נישט אָפּ די האַר ביז ערב שבועות (עײן שער
תשובה אורח חיים סימן תצג, סעיף קטן ח).

זיי שטארק צו קומען דאָנענען צווישן אנשי שלומינו.
בעזרת ה' יתברך - יום ג' פרשת נשא א', ג' סיון, שנת תש"פ לפרט קטן
לכבוד ... נרו יאיר
איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

זע צו דאָנענען יום טוב שבועות מיט תלמידי היכל הקודש; שבועות איז אַ
צייט וואס אנשי שלומינו קומען זיך צוזאמען, מיט דעם ווערט מען ניצול פון דעם
עונש פון עולם התהו.

דער רבי האט דערציילט (פעולת הצדיק, סימן תתמו) עס איז געווען אַ רב וואס האט
געהאט זייער אַ נאנטער חבֿר און זיי האבן מחמת גרויס ליבשאפט אפגעמאכט
מיט אַ 'תקיעת כף' אז ווער עס וועט פריער נסתלק ווערן וועט קומען דערציילן
פארן צווייטן וואס עס טוט זיך אָפּ אויבן אין הימל. דער רב איז קודם נפטר
געווארן און עס איז אריבער צען יאר וואס דער חבֿר האט געווארט אז דער רב
זאל אים קומען דערציילן וואס עס טוט זיך אָפּ אויבן, און דער רב איז נישט
געקומען. עס איז געקומען די צייט וואס דער חבֿר האט שוין געדארפט אַנוועק
גיין פון די וועלט האט ער גערופן זיין זון ער האט אים דערציילט די מעשה און
אים געזאגט אז ער געבט אים איבער די 'תקיעת כף'.

עס איז אריבער נאך צען יאר און דער רב איז נאך אלץ נישט געקומען, און
עס איז געקומען די צייט אז דער זון האט שוין געדארפט נפטר ווערן האט ער
גערופן זיין זון - אן אייניקל פונעם רב'ס חבֿר, און אים איבערגעגעבן דעם 'תקיעת
כף'.

נאך אכט יאר האט זיך דער רב באוויזן צו דעם אייניקל און ער האט אים
דערציילט אזוי: גלייך ווען מען האט מיר אריין געלייגט אין קבר האט זיך מיר
געדאכט אז איך לעב נאך, אז איך בין געזונט אין פריש, און איך האב זיך זייער
גערעגט: 'וואס הייסט מען נעמט אַ געזונטער מענטש און מען באַערדיגט
אים? !' האב איך געטראכט וואס מען קען דא טון, האב איך אפגעמאכט אז

איך וועל ארויס קריכן פון מיין קבר און אהיים גיין. אומר ועושה; איך האב אנגעהויבן ארויס צו קריכן פונעם קבר - אלעס איז נאר א חלום - אבער איך האב זיך געשעמט אהיים צו גיין מיט תכריכים, האב איך געווארט ביז עס וועט ווערן נאכט, דעמאלט וועל איך אהיים גיין, אין די טונקל ווען קיינער זעט נישט. שפעטער האב איך געטראכט אז איך קען נישט אנקומען אינמיטן די נאכט ביי מיר אין שטוב מיט תכריכים, ווייל די משפחה וועט שטארבן פון שרעק.

אזוי טראכטנדיג דאכט זיך מיר ווי איך זע א פעדלער גייט ארום פארקויפן מלבושים, און איך זע אז ער האט אויך רבי'שע מלבושים, בין איך צוגעגאנגען צו אים און אנגעהויבן צו שמועסן מיט אים, און איך זאג אים: אפֿשר ווילסטו זיך טוישן, איך געב דיר מיינע תכריכים און דו געב מיר די רבי'שע קליידער? און דער פעדלער האט מסכים געווען; איך האב זיך אנגעטון מיט די רבי'שע קליידער און איך בין אריין אין שטאט, איך האב אבער געזען אז איך האב מיר טועה געווען, און דאס איז נישט דער שטאט ווי איך וואוין, אזוי האב איך געוואנדערט פון איין פלאץ צום צווייטן, אינצווישן בין איך געווארן הונגעריג, איך האב געטראפן א קאף און איך האב געבעטן עסן, האט מען מיר געפרעגט צי איך האב צו באצאלן, ווען איך האב געענטפערט "גיין" האט מען מיר ארויס געשיקט. איך בין ארויס געגאנגען זייער צעבראכן, ארויסקומענדיג האב איך געזען ווי צוויי מענטשן קריגן זיך, האב איך זיי געפרעגט: "אפֿשר קען איך מאכן א דין תורה פאר אייך? איך בין א רב", זיי האבן מסכים געווען, האב איך זיי גע'פסק'נט דעם דין תורה און איינער האט מיר באצאלט צוויי גאלדענע מטבעות, בין איך צוריק געגאנגען צו די קאף און געבעטן אביסל ברוינפֿן. אזוי ווי איך וויל שוין טרינקען קומען אריין צוויי מענטשן און זאגן מיר אז בית דין רופט מיר, איך זאל שוין קומען; האב איך זיי געבעטן אז איך וויל קודם עסן ווייל איך בין זייער הונגעריג, אבער זיי האבן געשריגן און מיר געווארנט אז איך מוז שוין גיין מיט זיי.

איך קום אן צום בית דין און מען האלט מיר פאר: "היתכן, ווי מעג א פרעמדער רב פסק'נען דא א דין תורה?" און מען האט געהייסן אז מען זאל נאכזוכן ביי מיר צי איך האב גענומען שחד, און מען האט געטראפן די צוויי גאלדענע מטבעות וואס איינער פון די מענטשן האבן מיר באצאלט, האט בית דין

גע'פסק'נט אז מען זאל מיר אויסטון מיינע קליידער און ארויס לייגן נאקעט אויפן גאס, אלס א שטראף אז איך האב גענומען שחר.

פארציילט דער רב ווייטער פאר דעם אייניקל אין חלום: איך האב געהאט מורא'דיגע צער און מורא'דיגע בושות, האב איך געטראכט אז עס איז מיר שוין בעסער צוריק צו גיין אין גבר, ווייל איידער אזא לעבן איז שוין בעסער דעם טויט, אבער ווי אזוי קען איך צוריק גיין אין גבר אן תכריכים? ! אזוי ווארטנדיג הערט ער ווי מען זאגט: "ווי לאנג נאך וועט מען אים מצער זיין? לאמיר אים אויסזאגן דעם אמת אז ער איז טויט", (דער רבי האט געזאגט: "מסתמא האבן זיינע זכותים דאס גע'טענה'ט"), האט מען געזאגט אז מען קען אים נישט טראגן צום בית דין של מעלה פאר ער איז מקיים דעם 'תקיעת פף', דערפאר קומט ער יעצט דערציילן פארן אייניקל וואס טוט זיך אויבן, און דאס האט גענומען אכט אין צוואנציג יאר; האט דער רבי אויסגעפירט: "אבער ווער עס וועט קומען צו מיר דריי מאל א יאר: 'ראש השנה', 'שבת חנוכה' און 'שבועות', וועט געראטעוועט ווערן פון דעם עונש פון עולם התהו".

עס איז דא אסאך מניעות צו דאווענען מיט אנשי שלומינו - תלמידי היכל הקודש; דער יצר הרע ציטערט זייער פון רבין, ער האט אן א שיעור גוטע סיבות וואס ער רעדט איין דעם מענטש נישט צו קומען דאווענען צווישן אנשי שלומינו. איך בעט דיר זייער טייערע ליבער חבר, שפרינג אריבער אויף אלע מניעות און קום דאווענען צווישן ערליכע אידן, וועסטו געראטעוועט ווערן פון עולם התהו אויף די וועלט און אויף יענע וועלט. דער אייבערשטער זאל העלפן זאלקסט האבן הצלחה אין אלע ענינים.

מיר האבן זיך מחי' געווען מיט דעם אז מיר האבן א רבי וואס ראטעוועט אונז פון עולם התהו, דער רבי האט געזאגט: "ווער עס וועט קומען צו מיר דריי מאל א יאר: 'ראש השנה', 'שבת חנוכה' און 'שבועות' - וועט געראטעוועט ווערן פון דעם עונש פון עולם התהו"; דאס איז נישט נאר נאכן אנוועק גיין פון דער וועלט דאס איז אויך ביים לעבן, מען זאל נישט זיין פארנומען מיט דעם און יענעם; מען זעט מענטשן, מען רעדט פון דעם, פון יענעם, ער האקט אויף דעם,

דער איז אַ שגג, דער איז אַ לינקער און דער איז פאַרכאַפּט וכו', בשעת דער וואס רעדט - דאווענט נישט די דריי תפלות מיט מנין, ליינט נישט קריאת שמע און עפנט נישט אויף אַ ספר משנה לשנה; דאס איז עולם התהו, און פון דעם ראטעוועט אונז דער רבי.

מוהרא"ש געבט אונז צו פארשטיין די באדייט פון די דריי צייטן. אז מען קומט צום רבי'ן ראש השנה - וועקט אונז דער רבי אויף פון אונזער טיפן שלאף וכו', שבת חנוכה באקומען מיר פון רבי'ן דער זאך פון תודה והודאה, לויפן און דאנקען דעם אייבערשטן אויף אלעס וואס ער טוט מיט אונז, און יום טוב שבועות באקומען מיר אַ שטופ און אַ פרישקייט צו לערנען די הייליגע תורה, דער רבי געבט אונז אַ וועג ווי אזוי מיר קענען זוכה זיין צו לערנען און שפאצירן בכל חלקי התורה (במבואר בשיחות הר"ן, סימן עו).

וואויל איז דעם וואס לאזט זיך נישט נארן, ער פאלגט דעם הייליגן רבי'ן בתמימות ובפשיטות, ער איז זיך מתבודד יעדן טאג; ער רעדט צום אייבערשטן, ער שמועסט מיטן אייבערשטן, ער דערציילט דעם אייבערשטן אלעס וואס גייט אריבער אויף אים, ער בעט דעם אייבערשטן צו זיין ערליך, צו זיין אפגעהיטן, ער גייט דאווענען דריי מאל אַ טאג אין שול, שחרית מנחה מעריב, און ער לערנט שיעורים כסדרן בכל חלקי התורה; מקרא, משנה, בבלי, ירושלמי, תוספתא, אלע מדרשים, זוהר הקדוש, רמב"ם, טור, שלחן ערוך, ספרי הלכה, ספרי קבלה וכו'; דעמאלט ווען עס וועט קומען די טאג ווען מען וועט צוריקגעבן די נשמה צום אייבערשטן - וועט ער נישט האבן מיט עולם התהו.

ביימער און בלומען

באצירן דעם בית המדרש פאר יום טוב שבועות

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת במדבר, כ"ו אייר, שנת תש"פ לפרט קטן
לקבוד ... נרו יאיר

אויב דו ווילסט האבן די זכות היי נאר אזוי ווי אלע נאָרן אנצוגרייטן דעם

בית המדרש מיט שיינע בלומען פאר יום טוב שבועות, אזוי ווי דו פלעגסט אלע יארן באצירן דעם בית המדרש מיט שיינע בלומען, וויל איך דיר בעטן זאלסט מיר מודיע זיין אויב דו ווילסט האבן די זכות דאס יאר אויך.

בעט דיין ווייב זי זאל פרעגן די פרויען ווער עס וויל העלפן אנגרייטן אביסל מילכיגע זאכן לכבוד שבועות.

וואויל איז דיר און און וואויל איז דיין ווייב וואס איר העלפט אזוי געטריי און שיינ מיט יעדע זאך וואס מען דארף.

לכבוד יום טוב שבועות זע צו קויפן פאר דיין ווייב א שיינע זאך, און שיינע בלומען; און דער עיקר שרייב איר א קליינע צעטעלע מיט אפאר שיינע ווערטער, ווי למשל:

יִישׁר כַּח מִיין טייערע...

דו ביסט מיין לעבן.

איך האב דיר ליב.

איך דאנק דיר פאר אלעס וואס דו טוהסט פאר מיר און פאר די קינדער. וכל המרבה הרי זה משובח; עס דארף נישט גראמען, עס דארף נאר זיין פון הארץ, און אז עס איז נישטא א הארץ מאכט מען זיך א הארץ. אזוי ווי רבי נתן האט געזאגט פאר איינעם וואס האט אים געפרעגט: "ווי נעמט מען א הארץ?" האט אים רבי נתן געזאגט: "דו האסט אויך א הארץ, נאר דו באהארצט עס נישט".

מיר האבן גערעדט פון דעם מנהג צו ברענגען ביימער אין שול; זאגט דער הייליגער רבי פון סאטמער זכותו יגן עלינו, שבועות ווען מען איז דן די פירות האילן - ברענגט מען די ביימער, די עלטערן, און מען זאגט זיי: 'אויב וועלן ענק זיך שיינ אויפפירן - וועט זיין גוטע קינדער, גוטע פרוכט'; מיר האבן גערעדט, מען ברענגט די ביימער אין שול, אז די עלטערן קומען יעדן טאג דאווענען אין שול די דריי תפלות - אזוי איז מען זוכה צו גוטע קינדער. אז מען קומט וואוינען

אין שטעטל, מען גייט זיך קויפן א דירה - דארף מען זען די דירה זאל זיין געבן א שול, וואו מען וועט קענען גיין דאווענען שבת אלע תפלות.

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (בבא מציעא קד.) אויפן פסוק (דברים כח, ג): "ברוך אתה בעיר", געבענטשט זאלסטו זיין אין שטאט - "שיהא ביתך סמוך לבית הכנסת", זיין שטוב זאל זיין נאנט צום שול; ווער איז א געבענטשטער? דער וואס גייט דאווענען די דריי תפלות אין שול; דעריבער ברענגט מען די ביימער אין שול, אזוי וועט זיין ערליכע דורות.

אויף לייגט מען ביימער אין שטוב; אז מען וועט זיין אין שטוב, מען וועט מחנה זיין די קינדער - וועט זיין גוטע פירות.

מזהרא"ש האט דערציילט, אז אמאל איז א איד געקומען צום הייליגן חפץ חיים זכותו יגן עלינו, און ער האט געבעטן א ברכה אויף גוטע קינדער, האט דער הייליגער חפץ חיים זכותו יגן עלינו גענומען א תהלים וואס איז געווען אויפגעבלאזן פון נאסקייט, און דאס געוויזן פאר דעם איד, און אים געזאגט: "דאס איז דער תהלים פון מיין מאמע עליו השלום, וואו זי פלעגט יעדן טאג וויינען אז זי זאל האבן גוטע קינדער, אזוי איז מען זוכה צו גוטע קינדער".

דערפאר זאלסטו אסאך בעטן דעם אייבערשטער אז דו זאלסט זוכה זיין צו קינדער וואס וועלן באלייכטן דער וועלט; מיין נישט אז איר קענט נישט זוכה זיין צו האבן קינדער וואס וועלן זיין גרויסע צדיקים, עס זענען געווען גרויסע צדיקים וואס האבן ליכטיג געמאכט די גאנצע וועלט, און זיי האבן געהאט פשוט'ע עלטערן. בעט דעם אייבערשטן: "רבנו של עולם, העלה מיר אז איך זאל זוכה זיין צו קינדער און אייניקלעך וואס וועלן לערנען די הייליגע תורה, און וועלן נאר דיר דינען; רבנו של עולם, הער אויס מיין פשוט'ע תפילות וואס איך בעט דיר, און געב מיר קינדער וואס וועלן ליכטיג מאכן די וועלט, קינדער וואס וועלן זיין דבוק צו דיר. העלה מיר אייבערשטער אז איך זאל וויסן ווי אזוי צו מחנה זיין מיין קינדער, מיין קינדער זאלן וועלן זיין ערליך און חסידיש, און זיי זאלן נישט זוכן צו זיין קאלט וכו'".

ווי מער מען בעט דעם אייבערשטן, און ווי מער א מאמע וויינט פאר אירע

קינדער - באוואסערט זי איר גארטן. פינקט אזוי ווי ביימער און גראז וואקסן שוין, נאר דורך דעם וואס מען באוואסערט עס, אזוי אויף - און נאך מער וואקסט אויף א שיינע דור ערליכע אידן, אז מען זאגט יעדן טאג תהלים און מען בעט דעם אייבערשטן.

רבי נתן ברענגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן קיא): "אָחַד שָׁאַל אוֹתוֹ בְּעִנְיַן הַנִּהְגַּת הַתְּקַרְבוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ", אַ איד האט געבעטן דעם רבי'ן ער זאל אים געבן א וועג פאר עבודת השם, "וְצִנָּה לוֹ לְלַמֵּד", האט אים דער רבי געזאגט ער זאל לערנען תורה, "וְשָׂאֵל אוֹתוֹ, הֲלֹא אֲנִי כֹּחַל לְלַמֵּד", האט דער איד געזאגט פארן רבי'ן, איך קען נישט לערנען. איך דארף אן עצה אויף די עצה, "הָשִׁיב לוֹ, עַל יְדֵי תַּפְלָה יְכוּלִין לְבוֹא לִפְנֵי", האט אים דער רבי געזאגט, דורך תפלה קען מען זוכה זיין צו אלעס, "לְכָל טוֹב", צו אלע גוטס, "לְתוֹרָה", צו תורה, "וְעֲבוּדָה", צו דינען דעם אייבערשטן, "וּלְכָל הַקִּדְשׁוֹת", צו אלע הייליגע מדרגות, "וּלְכָל הָעֲבוּדוֹת", צו אלע עבודות, "וּלְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת", און צו אלע גוטס פון די העכסטע וועלטן; מיט דעם קען מען פארשטיין וואס איז דער ענין אז מען לייגט ביימער און גראז ארום דעם ארון הקודש און אויף ביי די בימה וואו מען ליינט די תורה, כדי צו ווייזן דער סוד ווי אזוי מען קען זוכה זיין צו לערנען די תורה, אויב מען וויל זוכה זיין צו מקבל זיין די תורה - דארף מען גיין צווישן די ביימער זיך מתבודד זיין, מען דארף גיין אין פעלד רעדן צום אייבערשטן. דער רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן, סימן קסג), צווישן די גראז איז גוט אז מען רעדט צום אייבערשטן; מען מאכט אין בית המדרש א פלאץ פאר התבודדות, מען ברענגט אריין די פעלד אין שול, מיר זאלן געדענקען אז מען זאל רעדן אין שול צום אייבערשטן, אונטערן טלית זאל מען זיך מתבודד זיין.

מען האט גערעדט אז דאס איז די מעלה פון די שטעטל קרית ברסלב, עס איז א פלאץ וואו מען קען רעדן צום אייבערשטן; אלע הייזער זענען אין פעלדער און אין וועלדער, מען גייט ארויס פון שטוב - איז מען אין פעלד, מען קען זיך גוט מתבודד זיין.

איך בין יעצט אין ארץ ישראל, קומט צו מיר א איד און געבט מיר צו הערן א ניגון פון א היימישער זינגער וואס זינגט ברכים א ניגון מיט גראמען: "וואס טוט מען אין א שווערע מינוט? מען נעמט אביסל גראזעלעך און מען פארגעסט פון אלע צרות וכו' וכו'"; איך האב נישט געקענט גלייבן וואס איך הער, א רחמנות אויף אונזערע קינדער און בחורים אז די זינגערס זענען די פירערס פונעם דור; זיי פירן נישט דעם דור, זיי פארפירן דעם דור, אנשטאט זינגען א ניגון: "וואס טוט א איד מיט שווערע צרות? ער שפירט אז ער קען נישט מער? נעמט מען א תהלים און מען גיסט זיך אויס דאס הארץ", דעמאלט פארגעסט מען פון אלע צרות, מען זעט ניסים; תפלה ויהתבודדות ברענגט ניסים, תפלה ויהתבודדות קלעבט צו דעם מענטש צום אייבערשטן.

וויי און ביטער פאר די יוגענט אז אזעלכע ניגונים און גראמען זינגט מען ביי היימישע פארברענגען, מה יעשה הבן שלא יחטא... ער הערט א חסידי'שער איד זינגט "מען נעמט אביסל גראזעלעך (דראגס) מען כאפט א שלעפ", דער זינגער גייט מיט א שטריומל, מיט א וויסע שאל וכו', מיינט ער אז וואס ער זאגט איז גוט, הייבט ער אן מיט איין שלעפ און נאכדעם נאך איין שלעפ, ביז דער לעבן ווערט אויס.

טייערע ברידער, געבט זייער אכטונג נישט צו הערן זינגערס וואס זינגען און זאגן זאכן קעגן די תורה, געבט אכטונג נישט צורירן צו די גראזעלעך, מיר האבן אנדערע גראז; מיר גלייבן התבודדות צווישן די גראז. דער רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן, סימן קסג): "אם היית זוכה לשמע את קול השירות והתשבוחות של העשבים, איך כל עשב ועשב אומר שירה להשם? תברך בלי פניה, ובלי שום מחשבות זרות, ואינם מצפים לשום תשלום גמול, כמה יפה ונאה כששומעין השירה שלהם", ווי גוט און ווי וואויל איז צו רעדן צווישן די גראז.

חג הבכורים

די פרשה פון בכורים, דאס איז די מצוה פון הכרת הטוב, דאס איז די שענסטע מדה, און אז מוהרא"ש האט אינז אזויפיל געגעבן - דארפן מיר האבן הכרת הטוב און צוריק טון פאר מוהרא"ש וואס ער בעט.

מוהרא"ש פֿעט אין די צוואַה אײן זאך; מיר זאלן זיך נישט קריגן, מיר זאלן נישט האבן צו טון מיט מחלוקת, מיר זאלן זיך נאר ליב האבן, ווייל דאס איז די שליסל צו אלעס, אונזער הצלחה איז אנגעהאנגען נאר אין די אײן זאך; אויב עס וועט בלייבן די ליבשאפט צווישן אונז, פֿל זמן מיר וועלן זיך פֿארגינגען און ליב האבן - וועלן מיר האבן א ריזיגע הצלחה, אויף וועלן מיר ווייטער שפֿירן א טעם אין די התקרבות לרבנו, מען קען שפֿירן אז דער רבי איז מיט אונז, אבער נאר אז די ליבשאפט וועט אנהאלטן; חס וחלילה אויב עס וועט געלונגען פֿארן סמ"ך מ"ם צו מאכן קנאה און שנאה צווישן אונז - וועט די קהילה, די מוסד און די שיינע חבורה צעפאלן, ה"ה לא תהיה, און מען וועט שוין נישט שפֿירן די זיסע טעם פון התקרבות לצדיק, ווייל (בראשית מט, ו): "בקהלם אל תחד כבדי", דער צדיק גייט אנוועק ווען מען קריגט זיך און מען האט זיך פֿיינט.

אז מיר וועלן זיך ליב האבן - וועלן מיר זען ישועות אין אלעס וואס מיר ווארטן. מוהרא"ש פֿרענגט זייער אסאך מאל דעם סיפור, אז דער הייליגער רבי ר' זושא זכותו יגן עלינו האט אמאל געפֿרעגט זיין ברודער דער הייליגער רבי ר' אלימלך זכותו יגן עלינו: "מיט וואס האסטו זוכה געווען אז מען זעט ביי דיר אזעלכע גרויסע מופתים?" האט דער הייליגער רבי אלימלך געזאגט: "ברודער, איך האב אריינגעפֿרענגט א שטארקע ליבשאפט צווישן מיינע תלמידים, מען האט זיך זייער ליב איינער דעם צווייטן און מען רעדט שוין איינער צום צווייטן".

הפֿרת הטוב איז די שענסטע מדה, ווידעראום זיין א כפוי טובה איז זייער א מיאוסע מדה. דערפֿאר האבן מיר די מצוה פון בכורים, קומען צום בית המקדש מיט די ערשט געצייטיגטע פֿרוכט און דאנקען דעם אייבערשטן פֿאר אלע גוטע זאכן וואס ער טוט, אזוי ווי דער פֿסוק זאגט (דברים כו, ג): "ואמרת אליו הגדתי היום", איך בין נישט קיין כפוי טובה (ספֿרי דברים, פֿיקא רצט).

די וואך האבן מיר אין די סדרה די פרשה פון בכורים, די מצוה פון "הפֿרת

הטוב", צו דאנקען דעם אייבערשטן און אים זאגן אויף יעדע פֿרט אין לעבן:
 "יֵשׁוּר כַּח ! "יֵשׁוּר כַּח אייבערשטער ! איך בין נישט קיין כפוי טובה".

די תורה זאגט (דברים כו, יא): "וְשִׂמַּחְתָּ בְּכָל הַטּוֹב", זאלסטו זיך פֿרייען מיט די
 גוטס, "אַש"ר נָתַן", דא איז מרומז מוהרא"ש מיט רבי נתן, "ל'ך" אַלְקִיד
 ו'לְבִיתְךָ", - דאנקען און לויבן דעם אייבערשטן אויף די גוטס, וואס מיר האבן
 באקומען אזא רבי מיט אזעלכע תלמידים, אַשרינוּ מה טוב חֲלָקִינוּ ומה נעים
 גורְלָנוּ.

וְאַמְרָתָּ לִפְנֵי י' אַלְקִיד (דברים כו, יג); איך זאג פארן אייבערשטן מיין גאנצע
 עבר פון וואו איך קום, וואס בין איך דען פאר מיר אליינס אן דעם צדיק? אלעס
 וואס איך האב איז נאר חסדים פונעם אייבערשטן, אז ער האט אונז געגעבן די
 הייליגע צדיקים וואס האבן זיך מוסר נפֿש געווען פאר אונז און פאר אונזערע
 דורות.

די שענסטע זאך איז די מדה פון הכרת הטוב, זיך באדאנקען און געדענקען
 די וואס זענען געווען גוטע שליחים פונעם אייבערשטן; ווייל די שענסטע מדה
 איז הכרת הטוב, און די עקלדיגסטע מדה איז זיין א כפוי טובה.

מוהרא"ש האט דערציילט אן אינטערעסאנטע מעשה, א מענטש איז געווען
 אונטערנוועגס און געהערט א געשריי, ער איז נאכגעגאנגען די קול פון די געשריי
 ביז ער איז אָנגעקומען צו א גרוב, אויפן גרוב איז געלעגן א גרויסע שטיין אין
 אינעם גרוב איז געלעגן א וואלף. עס איז געווען א קליינע שפאלט און פון דארט
 האט דער וואלף ארויסגעשטעקט זיין קאפ און געוויינט און געשריגן מען זאל
 רחמנות האבן אויף אים און אים באפרייען, דער מענטש האט באקומען א רחמנות
 געפיל, ער האט געוואלט באפרייען דעם וואלף אבער ער האט מורא געהאט אז
 דער וואלף וועט אים פארציקן, דער וואלף האט אים צוגעזאגט און געשוואוירן
 מיט אלע סארט שבועות: "אויב דו וועסט מיך באפרייען וועל איך דיר גארנישט
 שלעכטס טון", דער מענטש האט שווער געארבעט אראפצונעמען דעם פעלזן
 שטיין און ער האט מצליח געווען צו באפרייען דעם וואלף.

עס גייט אריבער א מינוט און דער וואלף זאגט פאר דעם מענטש: "זאג וידוי

ווייל ביז אפאר סעקונדעס ביסטו טויט, שוין אפאר טעג וואס איך האב נישט געגעסן און איך מוז דיר פארצוקן; דער מענטש איז געווארן טויט דערשראקן, ער זאגט דעם וואלף: "איך פארשטיי נישט ווי אזוי דו קענסט דאס טון צו מיר, איך האב דיר געראטעוועט און דו האסט מיר צוגעזאגט און געשוואוירן אז דו גייסט מיר נישט שלעכטס טון!" ענטפערט אים דער וואלף: "אמת, איך האב דיר צוגעזאגט, אבער דאס איז אן ענין פון פקודת נפש, און די הלכה איז אז פקודת נפש איז דוחה כל התורה כולה, איך האב שוין נישט געגעסן פאר אפאר טעג, איך גיי דיר אויפגעסן", דער מענטש טענה'ט ווייטער: "ווי קענסטו דאס טון?!" עס איז געגאנגען די טענות אהין און צוריק.

פלוצלונג זעט דער מענטש דעם לייב, דער קעניג פון די חיות. זאגט ער פארן וואלף: "לאמיר פרעגן דעם לייב", און דער וואלף איז מסכים. זיי לייגן פאר זייערע טענות צום לייב, זאגט דער לייב: "איך וויל זען די מעשה ווי אזוי עס איז געווען, דער וואלף זאל צוריק גיין אין גרוב, מען זאל צוריק לייגן די שטיין, אזוי וועל איך קענען פסק'נען אן אמת'ע פסק דין".

מען האט אזוי געטון, דער וואלף איז צוריק אין גרוב, און מען האט צוריק געלייגט די שטיין, און דער לייב רופט זיך אן און זאגט פארן וואלף: "דו בלייב אין גרוב, און דו מענטש, פון יעצט און ווייטער זאלסטו נישט האבן צוטון מיט אזא איינעם וואס איז נישט מפיר טובה".

אויף דיין פראגע ווי אזוי דו קענסט באצאלן דעם ראש ישיבה פאר די שיינע לעבן וואס דו באקומסט; מוהרא"ש זאגט, הפצה איז די הפרת הטוב וואס מיר קענען ארויסווייזן פארן רבי'ן; אז דער רבי האט מיר געהאלפן, מיר ליכטיג געמאכט - וועל איך ליכטיג מאכן פאר אנדערע.

מנהגים פון יום טוב שבועות

איך שרייב אייך אין קורצן די מנהגים פון שבועות ביי אנשי שלומינו תלמידי היכל הקודש. ווען עס ווערט דער זמן פון יום טוב שבועות איז מען זייער פרייליך,

מען גייט דאווענען, נאכן דאווענען בלייבט מען נישט שמועסן, מען גייט אהיים צו די ווייב און קינדער און מען מאכט א סעודה. ביי די סעודה איז מען זייער פרייליך, מען רעדט צו די קינדער ווי גליקליך מיר זענען, מיר זענען אידן נישט קיין גוים. ביינאכט איז מען זייער פרייליך, מען זאגט די תיקון און מען גייט אין מקנה, און ביידע טעג איז מען זייער זייער פרייליך אז מיר זענען אידן.

איי וועסטו פרעגן, זייער שיינ געשריבן און זייער שיינ גערעדט, אבער ווי אזוי איז מען זוכה צו זיין פרייליך און זיין בשלום מיט זיך אליין? קוק אריין די ווערטער פון רבי'ן (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן לג), דער רבי פרעגט די פראגע: "וַעֲלֵךְ יְדֵי מָה יִמָּצֵא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֵּין בְּטִיבוֹ בֵּין בְּעָקְוִי", ווי אזוי קען מען זוכה זיין צו דעם, עס זאל נישט זיין קיין חילוק פון גוט און שלעכט, מען זאל וויסן אז דער אייבערשטער מאכט אלעס און אלעס איז נאר גוט? "על ידי התורה הנקראת שלום", דורך לערנען תורה איז מען זוכה צו דעם, די תורה מאכט דעם מענטש צופרידן. אזוי ווי עס שטייט (משלי ג, יז): "וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם", די תורה ברענגט שלום, "וַעֲלֵךְ יְדֵי צְדִיקִים", אויף דורך די צדיקים; אז מען לערנט דעם רבינו'ס ספרים, מען הערט די עצות און חזיון פון צדיקים - ווערט מען א צופרידענער, "וּמַחְמַת זֶה יָכוֹל לְאַהֲבֹת אֶת הַשְּׁלוֹם בְּכָל מְקוֹם, הֵן בְּטִיבוֹ וְכֹי", אז מען איז מקורב צום צדיק, מען פאלגט די עצות און מען לערנט תורה - ווערט מען א צופרידענער מענטש, מען האט זיך אליין ליב, "וְיָכוֹל לְהִיטּוֹת שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל, וְלְאַהֲבֹת זֶה אֶת זֶה", און אויף האט מען ליב יעדן איד.

תפילת מעריב

מען דארף נישט ווארטן צו דאווענען מעריב אויף זמן רבינו תם. דער עיקר זאל מען נישט מאכן קידוש אין שטוב איידער זמן רבינו תם, כדי עס זאל זיין שבע שבתות תמימות, אזוי פסק'נט דער מגן אברהם (ריש סימן תצד).

חסדי השם יתברך דעם יום טוב שבועות זענען מיר געווען אין שטעטל קרית ברסלב, עס איז געווען א הערליכער יום טוב, א שיינער קיבוץ.

די ערשטע נאכט צווישן מנחה מעריב איז נאך גענוען צען פופצן מינוט פאר רבינו תם'ס זמן, איך האב געפרעגט דעם דיין שליט"א אויב מיר זאלן שוין דאווענען, אדער נאך ווארטן ביז רבינו תם, ווייל דער מגן אברהם זאגט (סימן תצד, בהקדמה) מען זאל נישט מאכן קיין קידוש פאר עס ווערט נאכט, עס דארף זיין שבע שבתות תמימות, אפער דאווענען מעג מען יא, אפער דער טורי זקב זאגט (שם) מען זאל ווארטן אויף מעריב; האפן מיר גערעדט אפאר דיבורים ביז דעם זמן רבינו תם.

ביי אונז פירט מען זיך נישט צו זאגן די פיוטים פון מערבית.

יום טוב שבועות זינגען מיר ביי תפילת מעריב די שטיקל "אהבת עולם", מיר האפן געזינגען די ניגון פון "אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו", און זיך גוט אויסגעבעטן ביים אייבערשטן: "הייליגער באשעפער מיר ווילן זיך פרייען מיט די תורה".

תיקון ליל שבועות

שבועות ביינאכט זאגן מיר אינאיינעם די תיקון ליל שבועות, איינער זאגט פאר הויף אויפן קול און אלע זאגן מיט אינאיינעם. מיר זינגען הארציגע ניגונים צווישן תורה און נביאים, צווישן נביאים און כתובים און צווישן כתובים און די תרי"ג מצות. אזוי אויך, נאך יעדע הונדערט מצות זינגען מיר שיינע הארציגע אידישע ניגונים.

נאכן תיקון אז עס איז נאך דא צייט - טאנצן מיר אינאיינעם.

גבאים דארפן זען אז יעדער מתפלל זאל זיין פרייליך

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת במדבר, ב' סיון, מ"ו לעמר, שנת תשפ"ב לפ"ק
לכבוד ... נרו יאיר, גבאי בית המדרש עצתו אמונה חסידי ברסלב ליבערטי

מיר קומען זיך צוזאם שבועות ביינאכט ארום איינס אזייגער, מיר זינגען
אביסל לכבוד יום טוב, נאכדעם זאגן מיר אינאיינעם דעם "תיקון ליל שבועות",
אזוי ווי מיר האבן מקבל געווען פון מוהרא"ש; מיר זאגן די ערשטע פסוק פון
יעדע פרשה און די לעצטע פסוק פון יעדע פרשה, נישט מער און נישט
ווייניגער.

אזוי גייען מיר פון תורה צו נביאים און פון נביאים צו כתובים, פון יעדן ספר
זאגן מיר אינאיינעם הויף אויפן קול. ווען מיר ענדיגן תורה זינגען מיר א ניגון,
און ווען מיר ענדיגן נביאים זינגען מיר, אזוי יעדעס מאל זינגען מיר.
נאכדעם זאגן מיר תהי"ג מצות; מיר זינגען נאך יעדע הונדערט מצות א ניגון
פדי דער עולם זאל נישט איינשלאפן.

אז עס בלייבט איבער צייט רעד איך אפאר ווערטער, נאכדעם גייען מיר אין
א טאנץ, און ביים עלות השחר גייען מיר אין מקוה.

איך שרייב דיר דאס אלעס ווייל דו האסט מיר געבעטן אז דו ווילסט וויסן
ווי אזוי צו מאכן ביי ענק אין בית המדרש. אבער איך וויל דיר קלאר שטעלן אז
עס דארף נישט זיין פינקט אזוי, מיר מאכן אזוי ווייל אזוי ארבעט זיך אויס ביי
אונז, דו מאך ווי אזוי עס ארבעט זיך אויס ביי ענק; מען דארף נישט נאכמאכן די
זאכן.

אין זאך דארף מען אכטונג געבן, גבאים דארפן זען אז יעדער מתפלל, יעדער
איד וואס האט נאר אריינגעטראטן אינעם שול - זאל יענעם גוט זיין, יענער זאל
זיין פרייליך.

גבאים דארפן האלטן קאפ אויב איינער פעלט, איינער קומט נישט - וואס איז
די מעשה, אפשר דארף יענער הילף.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלקסט האבן הצלחה אין אלע ענינים.

שבועות ביינאכט איז א גרויסע זאך צו אויפלייבן זאגן דעם תיקון ליל שבועות, מען קען זוכה זיין צו גאר גרויסע זאכן. מוהרא"ש זכותו יגן עלינו זאגט, מען זאל זאגן די ערשטע פסוק און די לעצטע פסוק פון יעדע פרשה, סיי פון תורה, סיי פון נביאים און סיי פון כתובים, און נאכדעם זאל מען זאגן די תרי"ג מצות, און אז עס בלייבט צייט - זאל מען גיין התבודדות, און פארן עלות השחר גייט מען אין מקוה. ווייל דער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נז, אות ז) זיך טובל'ן אין מקוה שבועות פארטאגס, פארן עלות - איז זייער גרויס; אין קבלה שפראך איז דאס 'שער נ', חסד עליון ורחמים גדולים.

געב אכטונג נישט צו פארברענגען אין אזא הייליגע נאכט - די צייט, און זיכער נישט צוקומען צו חלול יום טוב, רייכערן ציגארעטלעך, ווייל די נאכט איז זייער גרויס. דער הייליגער אריז"ל זאגט (שער הכפונות דרושי חג השבועות, דרוש א): "וכל מי שלא ישן בלילה הזה כלל, אפילו רגע אחד", ווער עס דרימלט נישט די נאכט פאר קיין איין רגע נישט, "ויהיה עוסק בתורה כל הלילה", און ער וועט זיין פארנומען צו לערנען די הייליגע תורה, "מבטח לו שישלים שנתו", קען זיין זיכער ער וועט אויסלעבן די יאר, "ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא", און עס וועט אים נישט פאסירן קיין שום שלעכטס די גאנצע יאר, און דער צדיק רבי חיים פלאג'י זכותו יגן עלינו זאגט (מועד לכל חי סימן ח', אות טז), מען איז זוכה: "לכנים וכלבנים תלמידי חכמים, ועושה תיקון לשכינה, ומתקן מה שפגם בעיניו".

אז איר וועט קענען אויפזיין שבועות ביינאכט - איז זייער גוט, מען קען זוכה זיין צו גרויסע זאכן. מוהרא"ש זאגט, דער עיקר תיקון איז זאגן דעם ערשטן פסוק פון יעדע פרשה און דעם לעצטן פסוק, סיי פון תורה און פון נביאים וכתובים, און אויף די תרי"ג מצות.

ביי אונז נאכן זאגן דעם תיקון - טאנצן מיר; מיר פרייען זיך אז מיר זענען אידן און מיר ווייסן פון די הייליגע צדיקים. מיר טאנצן ביז פארן עלות השחר, מען גייט אין מקוה און מען איז זייער פרייליך.

ליל שבועות האבן מיר געזאגט אינאיינעם די תיקון, הויף אויפן קול, פסוק בפסוק, אויף האבן מיר געזינגען פרייליכע ניגונים. עס איז געווען זייער פרייליך, מען האט געטאנצן און געזינגען, געדאנקט און געלויבט דעם אייבערשטן אז מיר זענען אידן און נישט קיין גוים. אויף ביי די תרי"ג מצות האבן מיר נאך יעדע מצוה געדאנקט דעם אייבערשטן אז מיר זענען מקיים די מצות, אלע האבן אויסגעשריגן אויפן קול: "שפּחַ אייבערשטער מיר טוען די מצוה פון פריה ורביה", "שפּחַ אייבערשטער מיר טוען די מצוה פון מילה", "שפּחַ אייבערשטער מיר טוען די מצוה פון נישט עסן די גיד הנשה", און אזוי ווייטער.

פארן עלות השחר זענען אלע געגאנגען זיך טובל'ן אין מקוה, עס איז געווען ביי אונז אין שטעטל א מגן ותיקין אין אפאר שולן, איף האב זיך נא געלייגט שלאפן. איף בין אויפגעשטאנען צו קריאת שמע און געלערנט מיט מיין זון נחמן נתן גרודניר זוהר הקדוש, מיר האבן געלערנט אונטן אין וואלד צווישן די ביימער. מיר לערנען יעדן שבת אינדערפרי זוהר הקדוש, איף טו דאס מיט אלע מיינע קינדער. אזוי ווי מוהרא"ש ברענגט פון דעם הייליגן צדיק פון קאמארנא זכותו יגן עלינו (נוצר חסד אבות, פרק ד): "לו עמי שומע לי", הלואי זאל מען מיר אויסהערן, "בדור הרע הזה", אין דעם היינטיגן דור, "שהמינות גובר", וואס עס איז דא אזויפיל שלעכטס - "היה למדים עם תינוק בן תשעה שנים ספר תיקוני זוהר להגות בה", וואלט מען געדארפט צוגעוואוינען קינדער פון די ניין יאר זיי זאלן עוסק זיין אין לערנען דעם הייליגן זוהר, "והיה אז יראת חטא קודמת לחכמתו", וואלט דאס זיי געהאלפן זיי זאלן זיין אפגעהיטן פון דעם יצר הרע; קוק נאך אינעם ספר.

דער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א', סימן נו): "המקוה של שבועות היא מקוה של שער נ', שהוא שער העליון מחמשים שערי בינה, שהוא שכל ודעת עליון, חסד עליון ורחמים גדולים", ווען מען טובל'ט זיך אין מקוה יום טוב שבועות פארן

עלות השחר, איז מען זוכה ממשיך צו זיין גרויסע ישועות; מען באקומט שכל, און מען איז זוכה צו גאר גרויסע זאכן.

דערפאר, נאכן ענדיגן דעם 'תיקון ליל שבועות' זאלסטו לויפן אין מקנה זיך טובל'ן בתמימות ובפשיטות; אפילו דו פארשטייסט נישט וואס עס מיינט שער החמשים און דו ווייסט גארנישט וכו'. ווייל דער תיקון געשעט פון זיך אליין, צי מען פארשטייט יא, צי מען פארשטייט נישט, דו גיי אין מקנה 'על דעת כל הצדיקים, ועל דעת רבינו נחמן מברסלב, ותלמידיו הקדושים'.

תפילת שחרית

ביי שחרית די ערשטע טאג; אויב מען דאווענט ותיקין זאגט מען נישט יוצרות, און אז מען דאווענט נישט ותיקין זאגט מען יא די יוצרות, אבער מען זאגט נישט דעם פיוט - פון "ובכן ה' קנני ראשית דרכו" - ביז "ובכן ויירד משה" וכו'. אויף זאגן מיר נישט די לאנגע פיוט פאר קדושה.

אהבה רבה

יום טוב אינדערפרי ביי שחרית זינגען מיר די ברכה פון "אהבה רבה" מיטן ניגון פון דעם צדיק רבי הערש מרימנוב זכותו יגן עלינו.

אינדערפרי ביים דאווענען האבן מיר געזינגען ביי אהבה רבה די ניגון וואס מען זינגט אין סאטמער, פון הרב הקדוש רבי הערשעלע רימנובער זכותו יגן עלינו. א הארציגע זיסע ניגון, ווען מיר זענען אנגעקומען צו די ווערטער: "ורחמיה השם אלקינו וחסדיה הרבים אל יעזבונו", הייליגער באשעפער, רחמנות'דיגער באשעפער, איף בעט דיר, איף וויל דיר נישט אפלאזן, - האבן מיר נאכאמאל אנגעהויבן די ניגון, און געוויינט אויף די ווערטער: "אל יעזבונו נצח סלה ועד", אייבערשטער איף וויל דיר נישט אפלאזן, אייבערשטער איף וויל זיין

מיט דיר, טראכטן פון דיר, לעבן מיט דיר, גיין מיט דיר, געדענקען אז דו ביסט מיט מיר, מיין גאנצע לעבן; מיר האבן געוואלט בלייבן ביי די ווערטער, זינגען די ניגון נאכאמאל און נאכאמאל, אבער מען האט שוין געדארפט גיין ווייטער. מען האט ממש געשפירט וואס דער רבי זאגט (לקוטי מוהב"ן חלק א, סימן סה) ווען מען זאגט ארויס די ווערטער ביים דאווענען בעטן זיך די ווערטער ביים מענטש, גיי נישט אנוועק פון אונז, "איך תוכל להתפרד ממני", ווי אזוי קענסטו אנוועק גיין פון מיר, "לגדל ההתקשרות והאהבה שיש בינינו", פון גרויס ליבשאפט וואס מיר האבן, "כי אתה רואה את יקר יפיי וזיוי ונהדרי ותפארת", דו זעסט דאך מיין שיינקייט, מיין לויטערקייט, מיין פֿרעכטיקייט, "ואיך תוכל לנתק עצמך ממני ולפרד מאתי", ווי אזוי קענסטו זיך פון מיר שיידין? "הן אמת, שאתה צריך לילך יותר", ביסט גערעכט אז דו דארפסט ווייטער ענדיגן דאווענען, "כדי ללקט עוד סגלות יקרות ונחמודות גדולות", און קלויבן נאך שיינע סגולות מיט די ווערטער פון דאווענען, "אבל איך תוכל לפרד ממני ולשפח אותי", אבער ווי אזוי קענסטו מיך אפלאזן? "על כל פנים תראה שבכל מקום שתלך ותבוא לשם לא תשפח אותי, ולא תפרד ממני", בעט איך דיר פארגעס נישט פון מיר וכו' וכו'; ממש אזוי האבן מיר געשפירט מיט די זיסע ווערטער פון אהבה רבה, ווי דער רבי זאגט דארט: "מלפפת ומחבבת אותו, ואינה מנחת אותו לילך מאתה", די ווערטער נעמען ארום דעם מענטש און ווילן נישט מען זאל ווייטער גיין.

ווי אזוי איז מען מצליח צו געדענקען און גוט קענען דאס לערנען?

בעזרת ה' יתברך - יום ג' פרשת ויצא, ח' כסליו, שנת תשפ"ד לפרט קטן

לכבוד מיין טייערער ... גרוי זאיר, קרית ברסלב

אז דו ווילסט מצליח זיין אין לערנען, דו ווילסט געדענקען דאס לערנען, און ווען דו ענדיגסט א סימן אין שלחן ערוך, א מקצוע - צו קענען די הלכות קלאר - זאלסטו בעטן דעם אייבערשטן אויף דעם; ביים דאווענען ביי אהבת עולם אינדערנאכן, און ביי אהבה רבה - זאלסטו זיך אפשטעלן און בעטן: "ותן בלבנו בינה להבין ולהשפיל וכו'". "והאר עינינו בתורתך" - זאלסטו בעטן מיט טרערן אז עס זאל דיר ליכטיג ווערן די אויגן אין די תורה; אנשטאט זיצן אויף איין סעיף

א לאנגע צייט און קוועטשן אזוי לאנג - זאלסטו דאווענען און וויינען צום אייבערשטן אז דו זאלסט זוכה זיין לכתרה של תורה.

גיי התבודדות יעדן טאג צופרי, אינמיטן טאג און ביינאכט, און בעט אסאך פאר דעם; זאלסט פארשטיין די תורה, און זוכה זיין ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

ווייז דעם בריוו פאר אלע כולל אינגעלייט.

אז דו שפירסט נישט קיין טעם ווען דו לערנסט די הייליגע תורה זאלסטו בעטן דעם אייבערשטן ער זאל דיר עפענען דינע אויגן און זיין הארץ אז דו זאלסט שפירן דאס זיסקייט און דאס ליכטיגקייט וואס ליגט אין די תורה. בפרט ביי די ברכה פון אהבה רבה האט דער הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו געזאגט זאל מען מאריך זיין און בעטן דעם אייבערשטן, ווייל מען האט אים אנטפלעקט פון הימל אז די סיבה פארוואס מיר זענען אזוי לאנג אין גלות איז ווייל מען איז נישט מאריך ביי די ברכה (כמובא בתולדות יעקב יוסף פרשת וארא); דעריבער זאלסטו בעטן דעם אייבערשטן ביי די ברכה פון אהבת עולם: "והאר עינינו בתורתך, העלה מיר אייבערשטער איה זאל ליב האבן צו לערנען די הייליגע תורה, העלה מיר איה זאל שפירן א טעם אין די תורה, איה וויל שפירן דאס זיסקייט וואס ליגט אין די גמרא", וועסטו זען אז ביז א קורצע צייט וועסטו זוכה זיין צו שפירן א טעם אין די תורה, דעמאלט וועסטו שוין גארנישט דארפן - נישט די וועלט און נישט יענע וועלט - נאר די תורה אליינס.

בעט זיך אויס ביי אהבה רבה, והאר עינינו בתורתך, דו זאלסט זוכה זיין צו פארשטיין דאס לערנען, און בעט זיך אויס ביי שמונה עשרה, ביי די ברכה פון השיבנו אבינו לתורתך - ביז דער אייבערשטער וועט העלפן, דינע אויגן וועלן זיך עפענען, דו וועסט פארשטיין דאס לערנען און שפירן א טעם אין לערנען.

תפלה איז די עצה צוצוקומען צו אלעס, איינער האט אמאל געבעטן דעם רבי'ן ער זאל אים געבן הנהגות נאנט צו ווערן צום אייבערשטן, האט אים דער

רבי געזאגט ער זאל לערנען תורה, דאס מאכט נאנט צום אייבערשטן, האט ער געפרעגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן קיא): "הלא אני יכול ללמד", איך קען דאך נישט לערנען? האט אים דער רבי געענטפערט: "על ידי תפלה יכולין לבוא לכל", דורך תפלה קען מען צוקומען צו אלעס; "לכל טוב", צו אלעס גוטס, "לתורה", צו לערנען תורה, "ועבודה", צו דינען דעם אייבערשטן, "ולכל הקדשות", צו אלע הייליגקייטן, "ולכל העבודות", צו אלע עבודות וואס איז נאר פארהאנען, "ולכל הטובות שפכל העולמות", און צו אלעס גוטס פון אלע וועלטן.

עס איז יום טוב שבועות אינדערפרי, מען האט שוין געענדיגט הלל, מען גייט שוין באלד זאגן "אקדמות", מען ווארט מען זאל שוין עפענען דעם ארון הקודש, ארויסנעמען די הייליגע תורה.

פלוצלונג הערט מען שרייען הויף: "א גייע תורה...! א גייע תורה...!" דער איד וואס נעמט ארויס די תורה איז איבערגעדעקט מיט'ן טלית און שרייט: "א גייע תורה! א גייע תורה!" ער הויבט אן זינגען: "ס'איז בעסער צו לערנען די הייליגע תורה מער פון אלע גאלד און זילבער!"

אלע מענטשן וואונדערן זיך 'וואס גייט דא פאר? וואס איז היינט - שמחת תורה? היינט איז יום טוב שבועות! וואס טאנצט ער אזוי? וואס שרייט ער אזוי?'

קינדער, איר ווייסט ווער עס איז דער איד וואס טאנצט אזוי?

געווען איז דאס דער הייליגער רבי נתן זכותו יגן עלינו, ער פלעגט אלץ מאכן פתיחת הארון, ער פלעגט ארויסנעמען די הייליגע תורה פונעם ארון הקודש; פאסירט איין יאר יום טוב שבועות, רבי נתן נעמט ארויס די תורה און ער ווערט אזוי פרייליך אז דער אייבערשטער האט אויפגעגעבן די הייליגע תורה, מיר זענען אויסדערװעלט פון אלע פעלקער; רבי נתן נעמט ארום די תורה און הויבט אן טאנצן, ער שרייט: "א גייע תורה...! א גייע תורה...!" אזוי ווי איינער פריידט זיך מיט א גייע זאך, א גייע קלייד, א גייע חפץ.

ער האט גענומען די תורה און אנגעהויבן טאנצן ארום דעם בימה, און ווען אנשי שלומינו האבן דאס געזען האבן זיי אויף אנגעהויבן טאנצן, עס איז געווארן ממש אזוי ווי שמחת תורה, מען האט זיך זייער געפריידט מיט די תורה.

לאמיר אלע טאנצן מיט די הייליגע תורה, לאמיר אלע שרייען הויף: "שפּוֹחַ
אייבערשטער אײַף בין אַ אײַד! אײַף פֿרײַ זײַף צו זײַן אַ אײַד!"

הלל

דער רבי זאגט (ספר המידות אות אהבה, סימן ח'): "על ידי אמירת הלל בקול גדול,
זוכים לאהבת השם יתברך", אז מען זאגט הלל אויפן קול איז מען זוכה ליב צו
האבן דעם אייבערשטן, דערפאר זאגן מיר הלל אין ישיבה צוזאמען אויפן קול.
נאך זאגט דער רבי (שם אות מריבה, סימן ג') "על ידי קריאת הלל יושיע לך הקדוש
ברוך הוא מאויבך". יעדער האט פיינט, בפרט דער גרויסער פיינט דער יצר הרע
וואס ער האט פיינט א מענטש און ער וויל אים נאר צו נעמען דער וועלט און
יענע וועלט, אזוי ווי ר' אברהם בן ר' נחמן האט געזאגט: "דער סמ"ך מ"ם וויל
נישט צונעמען דעם מענטש זיין רוחניות, ער וויל אים צונעמען זיין גשמיות
אויף", ער וויל אים הרג'ענען אינגאנצן. נאך זאגט דער רבי (שם אות שרים, סימן ג'):
"אמירת 'הלל' וצדקה מסגלין לחן בעיני השור". אז מען זאגט הלל באקומט מען
חן.

זאלסט נישט אויפהערן דאנקען אויף וואס דער אייבערשטער האט געטון
מיט דיר, "מקימי מעפר דל", ער האט מיר אויפגעהויבן פון בלאטע, "מאשפות
ירים אביון", וואו בין אײַף גענווען? וואו בין אײַף געלעגן? אין די מיסט, אין די
טומאה, "להשיבי עם נדיבים", היינט בין אײַף זוכה צו זיין ביים רבי'ן, זיצן
אינאיינעם מיט די צדיקים, "ההפכי הצור", מיין פארשטיינערטע הארץ האט דער
אייבערשטער איבערגעדרייט "אגם מים" - צו תורה ותפלה.

זינג הלל; זינג די זיסע ווערטער פון הלל, ווי דוד המלך זינגט (תהלים קיח, יג):
"דחה דחיתני לנפל וה' עזרני", מיינע פיינט ווילן מיר אראפּווארפן, אבער דער
אייבערשטער העלפט מיר; די פיינט מען מען די סטרא אחרא, וואס וויל

אויסרייטן דעם מענטש פון ביידע וועלטן. אזוי ווי דער זוהר הקדוש טייטשט (פרשת וישלח, קעט.): "דא סטרא אחרא", דאס מיינט מען די סטרא אחרא, "דדחייא ליה לבר נש תדיר", וואס ווארפט אראפ דעם מענטש נאכאמאל און נאכאמאל, אבער: "וה' עזרני", דער אייבערשטער היט אים, ווי אזוי? וואס איז די עצה צו ווערן אפגעהיטן פונעם סמ"ך מ"ם? זאגט מוהרא"ש (סידור עת צדון, הלל) דורך (תהלים קיח, יד): "עזי וזמרת קה", דורך זינגען און לויפן צום אייבערשטן, "ויהי לי לישועה", דאס איז די ישועה; זינגען צום אייבערשטן און זוכן אין זיך גוטע נקודות - דאס פארשניידט די שלעכטס.

גיי אביסל שפאצירן יעדן טאג, בעט דעם אייבערשטן: "הייליגער באשעפער, איך וויל זיין נאנט צו דיר, איך וויל דיך דינען, איך וויל לעבן מיט דיר", וועסטו זוכה זיין צו שפירן א שטארקע נאנטקייט צום אייבערשטן. דער הייליגער שפת אמת זכותו יגן עלינו האט אמאל געזאגט פאר איינעם: "ביים זאגן הלל, ביי די פסוק 'אנא השם' קען מען זוכה זיין צו פועל'ן זייער גרויסע זאכן". ווען דער איד האט דאס געהערט האט ער דאס דערציילט פאר אנדערע, ביז עס איז געווארן א גרויסע התעוררות ביי הלל, ביי די פסוק "אנא השם הושיעה נא". האט דער שפת אמת געזאגט, נישט דעם פסוק האב איך געמיינט, איך האב געמיינט דעם פסוק "אנא השם כי אני עבדך", ווען א איד וויינט זיך אויס: "רבונו של עולם, איך בין דיין קנעכט, איך בין גרייט צו טון אלעס פאר דיר, איך וויל זיין נאנט צו דיר, איך וויל דיך דינען", דעמאלט קען מען פועל'ן ישועות.

ברודער, ברסלב איז נישט קיין פלאץ, ברסלב איז אין הארץ, אין מח, זע צו זיין א ברסלבער, עס איז נישט גענוג צו וואוינען אין ברסלב. גיי התבודדות, שריי: "אנא השם כי אני עבדך!"

אקדמות

מען רופט אויס כהן און איידער ער איז עולה זאגט מען די אקדמות מיטן

זיסן באקאנטן ניגון וואס דער הייליגער רבי האט באוואונדערט (שיחות הר"ן, סימן רנו).

אקדמות האבן מיר געזאגט מיט די זיסע ניגון. דער רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן, סימן רנו) דאס איז א ניגון וואס מאכט פֿענקען צום אייבערשטן, און ביי די ווערטער: "קביעין כן תהיון, בהנהו חבורתא", האב איך געבעטן דעם אייבערשטן: "הייליגער באשעפער איך וויל בלייבן אין די הייליגע חבורה חבורת היכל הקודש, ווי דער רבי רופט עס (חיי מוהר"ן, סימן שטו) 'חבורה אהובה ורחיבה', נישט אפלאזן אזא הייליגע פלאץ, נישט אנוועק גיין"; מען דארף רחמי שמים אויף דעם, ווייל דער סמ"ך מ"ם פארלייגט זיך זייער אנוועק צו שלעפן יעדע איינעם פון הייליגן רבי'ן, יעדן איינעם מיט אן אנדערע בלבול, יעדן איינעם שטערט עפעס אנדערש; און אז מען בעט נישט דעם אייבערשטן - פאלט מען אנוועק, מען לאזט אפ דעם הייליגן רבי'ן.

מתן תורה

ויחן שם ישראל נגד ה' (שמות יט, ב)

מיר שטייען שוין ביים פארג סיני, מיר גייען שוין זוכה זיין צו מקבל זיין די תורה, און ביי קבלת התורה שטייט (שמות יט, ב): "ויחן שם ישראל נגד ה'", זאגט רש"י, פארנואס שטייט א לשון יחיד? ווייל איבעראל איז געווען תרעומות און מחלקת, און ביים פארג סיני איז געווען אן מחלקת.

דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן לג): "הכלל הוא, שצריך לבקש שלום", מען דארף שטענדיג זוכן צו זיין בשלום, "שיהיה שלום בין ישראל", סיי מיט מענטשן, עס זאל זיין שלום צווישן אידישע קינדער, "ושיהיה שלום לכל אדם במדותיו", און סיי מיטן מענטש אליין, דער מענטש זאל זיין בשלום מיט זיך, "היננו שלא יהיה מחלק במדותיו ובמאורעותיו", ער זאל נישט זיין ברוגז ווען זאכן גייען נישט ווי ער וויל, "שלא יהא לו חלוק בין בטיבו בין בעקו", 'סיי ווען עס גייט מיר גוט און סיי ווען עס גייט מיר פארקערט', "תמיד ימצא בו השם

יתברך, "ווייס איף אז דער אייבערשטער איז דא מיט מיר און ער מאכט מיר נאר גוטס, אזוי ווי דוד המלך זאגט (תהלים נו, יא) 'בִּהְשֵׁם', ווען דער אייבערשטער געבט מיר חסדים, 'אהלל דבר', דאנק איף אים, 'באלקים', און ווען עס קומט דער מידת הדין, 'אהלל דבר', דאנק איף אים; דאס זאגט אונז די תורה, ווען די אידן זענען געקומען צום בארג סיני איז נישט געווען קיין מחלקת מיט זיך אליין, מען איז נישט געווען ברויזט אויפן אייבערשטן, מען האט נישט געהאט קיין טענות; דאס מיינט דער פסוק: "וַיַּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל, 'פֹּאֵשׁ אֶחָד בְּלִבָּב אֶחָד'", מיט איין הארץ, און קיין תרעומות.

טייערע חברים, מען קען גיין אנגעטון מיט די שמונה בגדים, אבער אויב מען האט איין פינטעלע טענות אויפן אייבערשטן, איין פינטעלע תרעומות - איז מען ביי די טומאה רחמנא לצלן; מען טאר נישט האבן קיין קשיות און טענות אויפן אייבערשטן, מען דארף האבן אמונה אז דער אייבערשטער מאכט נאר גוט, ער פירט אלעס בצדק ובמשפט בחדס וברחמים.

פה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל (שמות יט, ג)

מיר שטייען יעצט ערב יום טוב שבועות, דארפט איר זיין זייער פרייליך ווייל אויף די פרויען זענען געשטאנען ביים בארג סיני און מקבל געווען די תורה; מען זעט ביי מתן תורה האט דער אייבערשטער געזאגט פאר משה רבינו אז ער זאל קודם גיין צו די פרויען און נאכדעם צו די מענער, אזוי ווי עס שטייט (שמות יט, ג): "פה תאמר לבית יעקב, ותגיד לבני ישראל"; זאגט רש"י, ל"בית יעקב" - אלו הנשים, "ותגיד לבני ישראל" - עונשים ודוקדוקין, פרש לזכרים דברים הקשין בגידין; פארנוואס האט דער אייבערשטער געהייסן זאגן קודם פאר די פרויען און נאכדעם פאר די מענער? ווייל אז די פרוי איז גוט צו איר מאן דעמאלט קען מען רעדן צום מאן, אזוי ווי דער רבי האט געזאגט: "מיט איין זאך איז מיר געבראטן, אז מיינ ווייב איז געווען מיט מיר".

ווייל ווען דער הייליגער רבי האט חתונה געהאט - אין דעם טאג פון זיין בר מצוה, האט ער געבעטן זיין ווייב אז זי זאל אים צוזאגן אז זי וועט זיין מיט אים, און אים העלפן צו ווערן נאנט צום אייבערשטן, און זי איז א גאנץ לעבן געווען מיטן רבי'ן, עד כדי כך, אז דער רבי האט געזאגט: ווען איף זאל וויסן דאס

גרויסקייט פון זיווג ראשון וואלט איך געטון אלעס אין דער וועלט אז זי זאל לעבן, איך וואלט געזאגט "זאלסטו קרענקען, און לעבן זאלסטו", ווייל זי איז געווען זייער קראנק א לאנגע צייט.

דער בעל שם טוב האט געזאגט: ווען איך וואלט ווען געהאט מיין ערשטע ווייב, וואלט איך ארויף לעבעדיגעהייט אין הימל אינמיטן טאג, אזוי ווי אליהו הנביא איז ארויף לעבעדיגעהייט אין הימל; און איך וואלט ארויף אין הימל אינמיטן די גאס אין מעזיבוי, נישט אזוי ווי אליהו הנביא וואס איז ארויף אין הימל לעבעדיגעהייט אין מדבר. ווייל אז א מענטש איז זוכה און זיין ווייב העלפט אים צו דינען דעם אייבערשטן, קען ער זוכה זיין צו זייער גרויסע זאכן.

מיר שטייען יעצט ערב יום טוב שבועות, די יום טוב פון מתן תורה ווען משה רבינו איז ארויף אויפן בארג סיני נעמען די תורה פאר אונז אידן. דער אייבערשטער האט אים געזאגט ער זאל קודם גיין צו די פרויען און נאכדעם צו די מענער, אזוי ווי עס שטייט (שמות יט, ג): "כֹּה תֹאמַר לְבֵית יִשְׂרָאֵל, וְתֹאמַר לְבִנְיָיִשְׂרָאֵל"; "בֵּית יִשְׂרָאֵל" דאס מיינט מען די פרויען, און "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" דאס זענען די מענער. לכאורה, פארנוואס האט דער אייבערשטער געזאגט פאר משה רבינו ער זאל קודם רעדן צו די פרויען און ערשט נאכדעם צו מענער? ווייל פרויען האבן א שטערקערע אמונה ווי מענער, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (שיחות ה"ן, סימן לג): "אצל העולם אמונה הוא דבר קטן, ואצלי אמונה הוא דבר גדול מאד, ועקר האמונה היא בלי שום חכמות וחקירות כלל, רק בפשיטות גמור כמו שהנשים וההמון עם הכשרים מאמינים", ביי די וועלט איז אמונה א קלייניקייט, אבער ביי מיר איז דער עיקר אמונה, אן קיין חקירות און אן קיין חכמות, נאר פשוט אזוי ווי פרויען און פשוט'ע מענטשן - וואס לעבן בתמימות ופשיטות מיט אמונה אינעם אייבערשטן - גלייבן; דערפאר האט דער אייבערשטער געזאגט פאר משה רבינו ער זאל קודם רעדן צו די פרויען, ווייל די תורה קען מען נאר מקבל זיין אז מען האט א שטארקע אמונה.

וואס איר דארפט זאלט איר בעטן פונעם אייבערשטן אויף אידיש; איר זאלט זיך מאכן א תפלה צעטל וואו איר זאלט אראפ שרייבן אלעס וואס איר דארפט, אלעס וואס באדערט אייך און אלע נאטורן וואס איר דארפט פאררעכטן. איר

זאלט דאס פאר קיינעם נישט ווייזן, דאס זאל זיין צווישן אייך אינעם באשעפער; יעדן טאג זאלט איר ארויסנעמען דעם צעטל און פֿעטן דעם אייבערשטן, ביז איר וועט זען די ישיעה. נאכדעם זאלט איר מאכן א סימן ביי יעדע זאך וואס איר זענט שוין געהאלפן געווארן; אזוי זאלט איר טון במשך אייער גאנצע לעבן, וועט איר זען מיט אייערע אויגן פאשיינפֿערליך ווי ווייט מען קומט אן מיט תפלה.

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (שיר השירים רבה א, ד): ווען דער אייבערשטער האט געגעבן די תורה פאר די אידן האט ער זיי געפֿעטן: "הביאו לי ערבים טובים שתשמרוה", ברענגט מיר א גארנאטי אז איר וועט היטן די תורה, האבן די אידן פֿרובירט צו ברענגען אסאך ערבים, אפֿער דער אייבערשטער האט אויף אלעמען געענטפֿערט: "ערבך צריך ערב", דער ערב אליינס דארף א גארנאטי, ביז די אידן האבן געזאגט: "בנינו עורבים אותנו", אונזערע קינדער זענען אונזערע גארנאטיס אז מיר וועלן האלטן די תורה, "אמר הקדוש ברוך הוא הא ונדאי ערבים טובים, על ידיהם אתננה לכם, הלא הוא דכתיב (תהלים ח, ג): מפי עוללים וינקים יסדת עז", דאס זענען גוטע גארנאטיס, בזכות די קינדער וועל איך ענק געבן די תורה; זעט מען פון דעם אז דער אייבערשטער האט גענומען אונזערע קינדער פאר א גארנאטי אז מיר וועלן האלטן די תורה.

היות די אידישע פֿרויען זיי זענען די וואס זענען מחנך די קינדער, אזוי ווי חכמינו זכרונם לברכה פֿרעגן (ברכות יז): "נשים במאי זכיין", די מענער פאקומען שׂכר פארן לערנען, אפֿער די פֿרויען לערנען דאך נישט קיין תורה, אויף וואס גייען זיי פאקומען שׂכר? ענטפֿערט די גמרא: "באקרויני בנײהו לבי כנישתא, ובאתנוי גברייהו בי רבנן, ונטרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן", מיט דעם וואס זיי טראגן די קינדער אין חדר און מיט דעם וואס זיי ווארטן אפֿ זייערע מענער ווען זיי קומען אהיים פון לערנען די הייליגע תורה וכו'; דערפֿער ווען עס איז געקומען צו געבן די תורה פאר די אידן האט דער אייבערשטער געהייסן פאר משה רבינו קודם צו רעדן צו די פֿרויען ווייל אין זייער זכות האבן מיר פאקומען די תורה.

רַד הָעֵד בְּעַם פֶּן יִהְרֶסוּ אֶל ה' לְרֹאוֹת וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב (שְׁמוֹת יט, כא)

דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן עב): מ'ען דארף זיך היטן פונעם יצר הרע וואס טרייבט איבער און מאכט דער מענטש זאל דינען דעם אייבערשטן מער פון די מאס, מער וויפיל מען קען פארנעמען; דער רבי זאגט (שם) ווען דער אייבערשטער האט געגעבן די תורה פאר די אידן האט ער געזאגט פאר משה רבינו (שְׁמוֹת יט, כא): "רַד הָעֵד בְּעַם פֶּן יִהְרֶסוּ אֶל ה' לְרֹאוֹת וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב", גיי זאג די אידן זיי זאלן נישט צוקומען צום פארג; ווייל די אידן זענען דעמאלט געווען אין א זייערע א הויכע מדריגה האט מען זיי געדארפט זאגן זיי זאלן אכטונג געבן זיך נישט איבערצורייסן, נישט טון מער פון די מאס.

ווער האט דיר געבעטן זאלסט אפלאזן דיין ארבעט? גיי צוריק ארבעטן און נעם מיט דיר מיט א זעקל ספרים, ווען דו האסט אפאר מינוט זאלסטו אריין כאפן אביסל לימוד התורה.

טו נישט קיין ווילדע זאכן; דער אייבערשטער איז אין די ארבעט, דער אייבערשטער איז אין שטוב. מ'ען דארף נישט אנוועק לויפן ערגעץ ווייט צו טרעפן דעם אייבערשטן.

וַיַּעֲמֵד הָעָם מֵרַחֵק וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים

(שְׁמוֹת כ, יח)

דער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן קטו) אז מענטשן וואס לעבן נישט מיט א צדיק, ווען עס גייט אריבער אויף זיי א צרה ווערן זיי זייער מבולבל, זיי האבן קשיות אויף די אמונה און זיי פאלן אנוועק פונעם אייבערשטן, אזוי ווי מען זעט ליידער זייער אסאך וואס זענען אנוועק געפאלן נאר פון קשיות וכו'. אבער ווען מען קומט צום צדיק, לערנט ער אויס אז דער אייבערשטער איז אין די צרה, אז דער אייבערשטער אליינס באהאלט זיך אינעם נעפל, און דער צדיק געבט אונז אן עצה ווי אזוי מיר זאלן ארויס גיין פון די נעפל, מען זאל בעטן דעם אייבערשטן ער זאל רחמנות האבן און ליכטיג מאכן מען זאל וויסן וואס צו טון.

מיט דעם טייטשט דער רבי דעם פסוק (שְׁמוֹת כ, יח): "וַיַּעֲמֵד הָעָם מֵרַחֵק", פ'י פשוטאין הערפל, הינו המניעה, עומדין מרחק", דאס הייסט מענטשן וואס זענען נישט מקורב צום צדיק, ווען זיי זעען א מניעה שטייען זיי פון דערווייטנס וכו',

זאגט דער רבי: "ומשה, שהוא בחינות דעת כל ישראל, נגש אל הערפל אשר שם האלקים, הינו אל המניעה, שבה בעצמה נסתר השם יתברך", אבער דער צדיק גייט נאנט צו די מניעה ווי דער אייבערשטער באהאלט זיך, און דאס לערנט ער אויס פאר זיינע מקורבים; ווייל עס איז נישטא קיין שום מציאות אן דעם אייבערשטן, און אפילו ער זעט די גרעסטע מניעה פאר זיינע אויגן וועט ער נישט אוועק גיין פונעם אייבערשטן, ער וועט נאר ווערן שטערקער מיט די אמונה.

עשרת הדברות

אנכי ה' אלקיך - אמונה

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (מדרש פליאה) ווען דער אייבערשטער האט געגעבן די תורה און אנגעהויבן די עשרת הדברות (שמות כ, ב): "אנכי ה' אלקיך", האט משה רבינו גלייך אויסגעשריגן: "שלא עשני גוי!" אלע פרעגן וואס איז דער קשר איינס מיט'ן צווייטן? זאגט מוהרא"ש זכרוננו לברכה: "עס איז בכלל נישט קיין קשיא; ווען דער אייבערשטער האט אנגעהויבן זאגן די תורה איז משה רבינו געווארן אזוי פרייליך אז ער האט אנגעהויבן דאנקען דעם אייבערשטן 'שלא עשני גוי!' ברוך השם איך בין א איד, איך בין נישט קיין גוי"; אז מען פרייט זיך מיט דעם איז מען אייביג פרייליך, "א גוי בין איך נישט, וואס דו ווילסט נאר זאגן אויף מיר קענסטו זאגן, אבער א גוי בין איך נישט".

דער רבי זאגט (שיחות הר"ן, סימן לג): "אצל העולם אמונה הוא דבר קטן, ואצלי אמונה הוא דבר גדול מאד, ועקר האמונה היא בלי שום חכמות וחקירות כלל, רק בפשיטות גמור כמו שהנשים וההמון עם הפשרים מאמינים", ביי דער וועלט איז אמונה א קלייניקייט, אבער ביי מיר איז דער עיקר אמונה, אן קיין חקירות און אן קיין חכמות, נאר פשוט אזוי ווי פרויען און פשוט'ע מענטשן גלייבן; ווי אזוי איז מען זוכה צו א קלארע אמונה? דורך דעם וואס מען רעדט פון אמונה, אזוי זאגט דער רבי (לקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן מד): "האמונה תולה בפה של אדם", אזוי ווי עס שטייט אין פסוק (תהלים פט, ב): "אודיע אמונתך בפי"; ווי מער א מענטש געוואוינט

זיך צו צו רעדן פונעם אייבערשטן, אלץ שטערקער ווערט אין אים איינגעפאקן די אמונה.

אז מען פאלגט דעם רבי'ן בתמימות ובפשיטות האט מען א גוט לעבן; עס איז אסאך מאל זייער שווער אנצוגיין, מען שפירט ווי מען וויל אויף געבן, בפרט ווען עס גייט איבער מבית ומבחוץ, מחלקת און שפיות דמים, מען כאפט אריין בזיונות וכו' וכו', אבער אויב מען פארלירט זיך נישט, מען גייט ווייטער אן, און אפילו מען האט זיך שוין נאך פארלוירן פארלירט מען זיך נישט ווייטער, נאר מען פרובירט מיט אלע כחות צו זיין שטארק אין אמונה, איז מען זוכה אז דער אייבערשטער איז מוחל אויף אלע עבירות, אזוי ווי דער רבי זאגט (ספר המדות אות אמונה, סימן לג): "על ידי אמונה, הקדוש ברוך הוא יסלח לך על כל עוונותיך", אז מען האט אמונה איז דער אייבערשטער מוחל אויף אלע עבירות; מוהרא"ש פלעגט שטענדיג חזרן דעם דיבור פון רבי'ן, ווייל אז מען שפרינגט איבער אלע קשיות און אלע ספיקות און מען האט אמונה איז גאר גוט.

מאך זיך א שיעור אין רבינ'ס ספרים און אין די הייליגע ספרים פון מוהרא"ש זכותו יגן עלינו.

די ספרים האבן אין זיך א כח אז מען איז זוכה דורכדעם צו אמונה ישרה דקדשה. דער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב סימן ח, אות ח): "כל המתקרב למונהיג אמת, זוכין לאמונה ישרה דקדשה", אלע וואס ווערן מקורב צום צדיק באקומען א שטארק לויטערע אמונה. אזוי ווי מען זעט ביים בארג סיני, חכמינו זכרונם לברכה זאגן (שבת קמו), די אידן האבן זוכה געווען צו אזא הייליגקייט, עס איז געווען "פסקה זהמתן" - נאר ווייל זיי האבן געהאט דעם צדיק משה רבינו. ווייל ווען מען איז מקורב צום צדיק איז מען זוכה ארויסצוגיין פון אלע דמיונות און פאלשע זאכן, מען באקומט א לויטערע אמונה, מען ווייסט אז אלעס איז דער אייבערשטער, נישטא פון וואס מורא צו האבן, נישטא פון וואס צו ווערן דערשראקן; קיינער קען נישט חרוב מאכן די וועלט, קיינער קען נישט טון - נישט קיין גרויסע זאך און נישט קיין קליינע זאך, נאר דער אייבערשטער אליינס.

געבט יעדן טאג צדקה און בעטס דעם אייבערשטן: "הייליגער באשעפער, געב מיר א שטארקע, קלארע און לויטערע אמונה". דער הייליגער רבי זאגט (ספר המדות אות אמונה, סימן ל): "אמונה בא על ידי צדקה", דורך צדקה באקומט מען אמונה. אויף זאלט איר קוקן אויפן הימל ווען די הימל איז שייך לויטער. דער הייליגער רבי זאגט (שם, סימן יד): "כשתסתכל בשמים כשהם זכים ובהירים", ווען דו וועסט קוקן אויפן הימל ווען זי איז לויטער און קלאר, "תזכה לאמונת חכמים", וועסטו זוכה זיין צו אמונת חכמים; גייט צום פענסטער, קוקט ארויף צום הימל און זאגט: "הייליגער באשעפער געב מיר א קלארע לויטערע אמונה, איף וויל דיך זען, איף וויל דיך שפירן, איף זאל נישט מורא האבן פון קיין שום זאך און זיך נישט צעמישן פון קיין שום זאך, אייבערשטער העלף מיר אז איף און מיינע דורות זאלן אלע האבן א שטארקע אמונה אין דיר, אמונה אין די הייליגע צדיקים, אמן".

לא יהיה לך - עבודה זרה

ברודער, אנטלויף פון עצבות און מרה שחורה. מוהרא"ש ברענגט פונעם גרויסן צדיק רבי מענדעלע וויטעבסקער זכותו יגן עלינו, ער זאגט (ספר פרי הארץ, מסות מסע): "עצבות איז אן ערגערע קליפה פון עבודה זרה"; זעט מען ווי שטארק מען דארף זיך היטן פון עצבות ומרה שחורה וואס איז הארפער פון די הארבסטע עבירה - עבודה זרה.

דער אייבערשטער זאל דיר העלפן זאלסט זוכה זיין צו זיין שטענדיג פרייליך; מיר האבן מיט וואס צו זיין פרייליך. חכמינו זכרונם לברכה זאגן (ברכות נז.) אויפן פסוק (שיר השירים ו, ז): "כפלח הרמון רגתך", אפילו ריגנין שבת, אפילו די פראסטע אידן, "מלאים מצות כרמון", זענען פול מיט מצות, אזויפיל וויפיל קערלעך עס איז דא אין א מילגרוים.

איך האב געהאט די וואף א גרויסע מעשה פון תפלה, איך בעט דעם אייבערשטן צו קענען באצאלן די מלמדים - סיי אין אמעריקע, סיי אין ארץ

ישראל. די מלמדים אין אמעריקע אין די דריי תלמוד תורה'ס - איז א חשבון פון אכציג טויזנט דאלער א חודש, דאס איז אויסער די טיטשערס און אויסער אלע אנדערע הוצאות, אויף אין ארץ ישראל איז די חשבון אלעס צוזאמען דרייסיג טויזנט א חודש. איך בעט שטילערהייט דעם אייבערשטן; ווען איך גיי אין גאס, ווען איך זיך אויף מיין פארשט, ווען איך ליג אין בעט; ווען איך דערמאן זיך אז איך דארף באצאלן מלמדים - וויין איך צום אייבערשטן ער זאל מיר העלפן, און די וואך איז אנגעקומען אין פאסט א טשעק פון זעקס און דרייסיג טויזנט דאלער, א טשעק אן א נאמען, א גס, געלט פון הימל, געלט פון אייבערשטן; אן חנפ'נען, אן זיך ביקן פאר עבודה זרה, אזוי ווי מוהרא"ש זאגט, ווי קען זיין מיר ליינען יעדן טאג אין קריאת שמע, דער אייבערשטער זאגט (דברים יא, טז): "השקרו לכם פן יפתה לבבכם", איך ווארן ענק אויב ענק וועלן זיך ביקן פאר עבודה זרה; פרעגט מוהרא"ש, ווי קען זיין אזא וואך, אידן זאלן זיך בוקן צו א שטיין? צו ביימער? עס האט נישט קיין שכל צו טון אזוינס, וואס חזר'ט מען דעם פסוק יעדן טאג ביי קריאת שמע? ! זאגט מוהרא"ש, דאס מיינט מען ווער עס חנפ'עט א צווייטן, ער מאכט א מציאות פון א צווייטן, ער בייגט זיך פאר אן עושר - דאס איז עבודה זרה, דער אייבערשטער צערנט אויף דעם, מען פארלירט אלעס אויב מען חנפ'עט און מען ביקט זיך צו א בשר ודם, מען דארף זיך אינגאנצן מבטל זיין צום אייבערשטן, נאר צו אים גיין, נאר אים בעטן.

דאס איז איינע פון די טויזנטער זאכן וואס איך האב זוכה געווען צו לערנען ביי מוהרא"ש, נישט חנפ'נען קיינעם, נישט מאכן קיין מציאות פון געלט און פון די וואס האבן געלט. ביי מוהרא"ש איז ממש געווען די זאך וואס וועט זיין ווען משיח וועט קומען, דער רבי זאגט, ווען משיח וועט קומען, מען וועט וועלן איינעם טשעפען וועט מען אים טשעפען אז ער האט געלט, דאס וועט זיין די גרעסטע בזיון, אז מען וועט וויסן מען האט געלט, ווען משיח וועט קומען וועט געלט שמעקן ווי צוואה, און אזוי אין א געוויסע בחינה האבן מיר געשפירט ביי מוהרא"ש, עס איז נישט געווען די זאך פון געלט, מען האט נישט געמאכט פון דעם קיין עסק.

ברודער, אז דו וועסט פאלגן דעם רבי'ן, דו וועסט גיין בתמימות אין א ווינקל און זיך גוט אויסוויינען - וועסטו זען ווי דער אייבערשטער וועט מאכן א גרויסע גס, דו וועסט האבן גרויס שפע, נאר שטארק זיך און דערהאלט זיך.

ווי אזוי מען ווערט פטור פון די תאנה צו ווערן רייד?

שאלה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

איך וויל פרעגן ווי אזוי מען ווערט פטור פון די תאנה פון ווערן אן עושר?

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ג' פרשת ואתחנן, ט' מנחם-אב, שנת תשפ"ד לפרט קטן

לכבוד ... גרו יאיר

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

תאנות ממון איז א ביטערע מעשה. דער רבי דערציילט אין די מעשה פונעם בעל תפלה (ספורי מעשיות, מעשה יב) אז תאנות ממון איז אזוי געפערליך, עס איז נאך ערגער פון אלע תאנות; דער רבי זאגט: "איך האב געהערט פונעם מלך, אז פון אלע תאנות קען מען ארויסנעמען דעם מענטש, חוץ א מענטש וואס איז אריינגעפאלן אין תאנות ממון", עס איז אזוי געפערליך די תאנה פון גלוסטן און טראכטן פון געלט, עס איז אזוי ווי עבודה זרה; אזוי זאגט דער רבי (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן כג): "אלו בני אדם הנופלים בתאנות ממון" די וואס ליגן אין די תאנה פון געלט, זיי גליסטן צו זיין רייד, די קאפ ליגט אין געלט, "וואינס מאמינים שהקדוש ברוך הוא יכול לפרנס את האדם בסבה קלה" זיי גלייבן נישט אז דער אייבערשטער קען געבן פרנסה גרינגערהייט, "ורודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות" זיי לויפן נאך די געלט און מוטשען זיך זייער פאר די געלט, "והם אוכלי לחם בעצבון" זיי זענען דעפערעסעט מענטשן, זייער פרנסה איז עצבות, אזוי ווי עס שטייט: "בעצבון תאכלנה", "ועצבות הוא מרה שחורה" זיי זענען אין מרה שחורה, "אלו בני אדם נקשרים בפנים דסטרא אחרא" דאס איז די סטרא אחרא, "אלהים אחרים" די דינען געבען עבודה זרה, "חשך" די לעבן איז זיי פינסטער, "בחינת מיתה" זייער לעבן איז טויט, אזוי ווי עס שטייט: "במחשכים הושיבני" וכו', אויף זיי איז געזאגט געווארן דער פסוק: "וזהבם לנדה", "הינו בחינת עבודת אלילים" זייער געלט איז אזוי ווי עבודה זרה, אזוי ווי חכמינו הקדושים זאגן (שבת פב.) "מנין לעבודת אלילים שמשמא כנדה, שנאמר, 'תורם כמו דוה'", און די איינציגסטע עצה ווי אזוי מען קען ארויסקריכן פון תאנות ממון איז נאר דורך דעם

צדיק, אזוי פירט דער רבי אויס די תורה: "כי רב העולם נלכדו בזה הינו בתאנות ממון" רוב וועלט איז געכאפט אין תאוות ממון, "והממון הורגת וממית אותם" די געלט הרג'עט זיי.

איין עצה איז דא ארויסצוקריכן פון די תאנה, דורך התקרבות לצדיק, דער צדיק קען ארויסנעמען אויף פון די תאנה, דער רבי זאגט (שם): "ואי אפשר להנצל מזה כי אם על ידי הצדיק" מען קען נישט געראטעוועט ווערן פון תאוות ממון נאר דורך דעם צדיק; זאלסטו זיך מאכן א שיעור אין רבינו'ס ספרים; הויב אן שמעקן די גערוף פון די עסן וואס דער רבי קאכט, וועסטו פלוצלונג אנהויבן שמעקן די שלעכטע גערוף וואס קומט ארויס פון געלט. דער רבי האט דערציילט (ספורי מעשיות, סוף מעשה יב - מהבעל תפלה) דער גיבור האט גענומען די מענטשן פון די מדינה פון עשרים און זיי פרובירט ארויסצונעמען פון די תאנה פון געלט, ער האט זיי גענומען צום קאך וכו', ווען זיי האבן געשמעקט די גערוף פון די עסן האבן זיי אנגעהויבן שרייען: "עס שטינקט!" זיי האבן נישט געוואוסט וואס שטינקט, ביז דער גיבור האט זיי געזאגט: "איר זעט דאך אז עס איז גארנישט דא וואס זאל שטינקען, מוז זיין אז איר אליינס שטינקט"; דאס וועט זיין ווען משיח וועט קומען, געלט וועט שטינקען אזוי ווי צואה, אלע וועלן אנוועק ווארפן די געלט, מען וועט נאר זוכן דעם אייבערשטן, מען וועט זוכן וואו מען קען ווערן גענטער צום אייבערשטן; דאס לערנט אונז דער רבי שוין יעצט, ער ראטעוועט אונז פון די גארנישט פון געלט, אז דו וועסט לערנען דעם רבינו'ס ספרים וועסטו געראטעוועט ווערן פון דעם.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט האבן העלחה אין אלע ענינים.

עס איז זייער א גרויסע זאך צו באקן חלות לכבוד שבת. מוהרא"ש זאגט, פרויען דארפן וויסן דאס גרויסקייט פון פועל'ן ישועות ביים מקיים זיין די מצוה פון אפשטיין חלה, מען איז זוכה צו ערליכע דורות, קינדער און אייניקלעך מיט אמונה. אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (ספר חמדות אות אמונה חלק ב, סימן יד): "אשה הזהירה בחלה, בניה בעלי אמונה", א פרוי וואס געבט אכטונג צו טון די מצוה פון אפשטיין חלה - וועלן אירע קינדער האבן אמונה, אזוי ווי

חַכְמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה זָאגן (ניקרא רַבָּה טו, ו): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, לָמָּה נִסְמָכָה פֶּרֶשֶׁת חֵלָה לְפָרֶשֶׁת עֲבוּדָה זָרָה", פֶּאָרְוֹאס שְׁטֵיט אִין דִּי תוֹרָה גֶּעשְׁרִיפֵן דִּי מִצְוָה פֿון חֵלָה נֶעפֿן דִּי פֶּרֶשָׁה פֿון עֲבוּדָה זָרָה? "לוֹמַר לָךְ", אונז צו לערנען, "שְׁכַל הַמְּקִיָּם מִצְוֹת חֵלָה פֶּאָלוּ בְּטֵל עֲבוּדָה זָרָה", אַז ווער עס איז מְקִיָּים דִּי מִצְוָה פֿון חֵלָה – ווערט גערעכנט אַזוי ווי ער נעמט אַנעק עֲבוּדָה זָרָה פֿון דִּי וועלט.

מֵאוּוִיס איז דִּי עֲבוּדָה זָרָה פֿון בעל פֿעור בזמנינו. מוהרא"ש ברענגט פֿון הרב הקדוש מליובאוויטש זכותו גגן עלינו, ער פֿרעגט (לקוטי שיחות, ד) דער פֿסוק זאגט (יהושע כב, יז): "אֵת עוֹן פֿעור אֲשֶׁר לֹא הִסְתַּרְנוּ מִמֶּנּוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה", ביז היינט זענען מיר נאכנישט ריין פֿון דִּי עֲבוּדָה זָרָה פֿון פֿעור; דִּי תוֹרָה איז דאָ אַ נִצְחִיּוּת, ווי איז שוין היינטיגע צייטן דִּי עֲבוּדָה זָרָה פֿון פֿעור? זאגט ער, ווען מען נעמט נידריגע זאכן, פֿסולת און דברים שפלים און מען האלט דאס חשוב – דאס איז דִּי עֲבִירָה פֿון פֿעור, עיין שם; דאס גייט ארויף אויף שמוציגע מאוויס און שמוציגע מאגאזינען וואס ענטהאלטן נידריגע און אויסגעלאסענע פילדער וכו', וואס דאס איז דִּי נידריגסטע זאכן וואס איז דא אויף דִּי וועלט. אַז מען קוקט דאס און מען מאכט אַן עסק דערפֿון, דאס איז דִּי עֲבִירָה פֿון פֿעור.

בעס דעם אייבערשטן דו זאלסט נישט האבן קיין מגע ומשא מיט דִּי עֲבוּדָה זָרָה, ווייל ווען מען היט זיך נישט דִּי אויגן און מען קוקט שמוציגע מאוויס – ווערט אויסגערִיסן דִּי אַמוּנָה. אַזוי ווי דער רַבִּי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן לא) אַמוּנָה און בְּרִית גייט צוזאַמען, אַזוי ווי עס שטייט (תהלים פט, כט): "וּבְרִיתִי נֶאֱמָנָה לוֹ"; און ווען אַ מענטש זינדיגט אִין פֿגם הַבְּרִית, הוצאת זרע לְבִטּוֹלָה רחמנא לְצִלָּן – פֿאַרלירט ער דִּי אַמוּנָה.

נישטא נאך אַ זאך וואס איז אַזוי מטהר דעם מענטש ווי לערנען דִּי הייליגע תוֹרָה. חַכְמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה זָאגן (תנא דבי אליהו, פרק יח): "מֵה מִיָּם הִלְלוּ מְקוֹה טְהוֹרָה הֵן לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם וְלְכָל מַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁבָּרָא בְּעוֹלָם", אַזוי ווי מְקוֹה רייניגט פֿון אַלע טמאות, "כִּף דְּבָרֵי תוֹרָה מְקוֹה טְהוֹרָה הֵן לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶן",

אזוי אויף די הייליגע תורה - רייניגט דעם מענטש; ווען מען לערנט תורה - ווערט מען אויסגערייניגט פון אלע טמאות און אלע זוהמות. אפילו מען האט פוגם געווען, מען האט זיך פארשמיט מיט עבירות - ווערט מען צוריק ריין.

נאך זאגן זיי (שם): "בוא וראה כמה גדולה כחה של תורה", קוק דאס גרויסקייט פון די הייליגע תורה, "שמטהרת את פושעי ישראל בזמן שעושין תשובה אפילו מעבודה זרה שבידן", אפילו מען האט געדינט עבודה זרה, אויב מען טוט תשובה און מען לערנט תורה - ווערט מען אויסגערייניגט, אזוי ווי עס שטייט (יחזקאל לו, כה): "וְזָכַרְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים" וגו', דאס מיינט מען די הייליגע תורה וואס איז צוגעגליכן צו וואסער.

פעס איז זייער א שלעכטע מדה; עס איז נישטא נאך אזא עקלדיגע מדה ווי די מדה פון פעס. ווען א מענטש איז בכעס פארציילט ער פאר אלעמען ווער ער איז, אזוי ווי דער רבי זאגט (שיחות הר"ן, סימן קפד): "בְּהַחֲסָם כּוֹלִים לְהַפִּיר הַנוֹאֲף", מען קען דערקענען א נואף דורך זיין נאז; מוהרא"ש זכרוננו לברכה איז דאס מסביר אז דאס גייט ארויף אויף פעס. איינער וואס איז שטענדיג געוועזן איז א סימן אז ער איז א נואף, אזוי ווי עס שטייט אין פסוק (בראשית לח, ז): "וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינָיו ה'", פֿרעגט דער רבי (שיחות הר"ן, סימן רמט): פארנוואס שטייט: "רַע בְּעֵינָיו ה'" - ער איז געווען שלעכט אין די אויגן פונעם אייבערשטן, עס וואלט געדארפט שטיין: "רַשָּׁע בְּעֵינָיו ה'" ? נאר ווייל ווער עס טוט די עבירה פון ער ואונן, ער איז פוגם בבירית, ווערט א 'רע', - א שלעכטער מענטש; ער שרייט אויף יעדע נאך, ער שרייט אויף אלע ארום אים, אלע זעען און וויסן אז דער מענטש איז א בעל עבירה, מען ווערט געוואויר זיין גאנצע עבר וכו'.

אז דו ווילסט ארויסגיין פון די שלעכטע מידה פון פעס זאלסטו בעטן דעם אייבערשטן ער זאל דיך ראטעווען פון ווערן בכעס, זאלסט נישט פארלירן זיין אמונה; ווען א מענטש לעבט מיט אמונה אינעם אייבערשטן רעגט ער זיך נישט אויף ווען עס גייט נישט ווי אזוי ער וויל, אז מען רעגט זיך אויף איז א סימן עס פעלט די אמונה. דעריבער זאגן חכמינו זכרונם לברכה (שבת קה): "הַמְקַרֵּעַ בְּגָדָיו בַּחֲמָתוֹ", ווער עס צערייסט זיינע קליידער פון פעס, "וְהַמְשִׁבֵּר כְּלִיו בַּחֲמָתוֹ", ווער עס צעברעכט זיינע כלים פון פעס, "וְהַמְפֹּזֵר מַעוֹתָיו בַּחֲמָתוֹ", און ווער עס

ווארפט אַנזעק זיין געלט פון פֿעס, "יְהִיָּה בְּעִינֶיךָ כְּעוֹבֵד עֲבֹדָה זָרָה", - איז אזוי ווי ער דינט עבֹדָה זָרָה; ווייל מיט דעם וואס ער ווערט פֿכעס ווייזט ער אז ער גלייבט נישט אינעם אייבערשטן, ווייל ווען א מענטש האט אַמונָה אינעם אייבערשטן - ער גלייבט אז קיין שום זאך געשעט נישט פון זיך אליין, איז אפילו ווען עס גייט אים נישט ווי אזוי ער וויל ווייסט ער אז דאס איז אלעס דער אייבערשטער אליין וואס פֿרופֿירט אים אויס.

יעדן טאג זאלסטו זאגן דעם בייגעלייגטן תפילה; נישט איינמאל א טאג נאר אפאר מאל א טאג זאלסט בעטן דעם אייבערשטן ער זאל דיר ראטעווען פון פֿעס, וועט דיר זיין גרינגער בייצוקומען דעם נסיון:

"רבונו של עולם, טאטע זיסער, טאטע געטרייער, העלף מיר און היט מיר איך זאל נישט צו קומען צו קיין פֿעס, איך זאל נישט ווערן אויפֿגערעגט, און אויב איך ווער חס ושלום אויפֿגערעגט זאל איך נישט צו קומען צו טון זאכן וואס מען טאר נישט, איך זאל זיך קענען שטארקן אויף מיין יצר הרע און איבערדרייען די פֿעס אויף רחמנות, אנשטאט זיך אויפֿרעגן זאל איך רחמנות האפֿן אויף אלעמען; העלף מיר איך זאל נישט צו קומען צו די עבירה פון: "ולא יהיה בי אל זר, ולא אשתחיה לאל נכר", וואס ווען מען רעגט זיך איז מען עובר אויף דעם ווייל עס איז פֿאילו עובד עבֹדָה זָרָה.

רבונו של עולם! דו ווייסט דאך ווי שווער עס איז צו צעפֿרעכן די שלעכטע מדה פון פֿעס ווייל ווי נאר עס הייבט אן פֿרענען אין מיר די פֿעס חס ושלום, פארליר איך זיך אינגאנצן און איך קען זיך נישט קאנטראלירן; פֿעט איך דיר טאטע זיסער האב רחמנות אויף מיר, העלף מיר איך זאל פון היינט אן נישט ווערן מער פֿכעס, עס זאל מיר גארנישט אנגיין, איך זאל זיין גוט צו יעדן איינעם מעתה ועד עולם, אמן סלה".

לא תשא - שבועה

בנוגע וואס דו האסט געפֿרעגט וואס איז די ריכטיגע גירסא אין ספר המידות (אות נפילה, סימן ו), ווי דער רבי זאגט: "על ידי השבועה נכרת ההשתוקקות של אדם", אדער "על ידי השבועה נכרת ההשתוקקות של אדם"; דו פֿרעגסט וואס איז די ריכטיגע גירסא?

דער טשערינער רב זכר צדיק לברכה שרייבט: "שמעתי בשמו", איך האב געהערט בשם דעם רבי'ן, "ששתי גירסאות אמת", אז ביידע גירסאות זענען ריכטיג, און ער פירט אויס: לויט די גירסא 'נכרת' פארשטייט מען נישט וואס האט דאס מיט די אות נפילה, און לויט די גירסא 'נכרת' פארשטייט ער בכלל נישט פשוט פארנוואס דורך א שבועה ווערט אפגעהאקט די השתוקקות פונעם מענטש.

דער גאון רבי אליהו עטיה געבט צו פארשטיין ביידע גירסאות אין זיין פירוש ספר המידות המבואר, דאס וואס טשערינער רב פרעגט וואס האט די גירסא 'נכרת' מיט אות נפילה? אז מען שווערט צו דינען דעם אייבערשטן, אזוי ווי דוד המלך זאגט (תהלים קיט, קו): "נשבועתי ואקימה לשמור משפטי צדקך", פון ליבשאפט צום אייבערשטן און צו די תורה האט דוד המלך געשוואוירן אז ער וועט נישט אפלאזן די תורה - פארשטייט מען וואס דאס האט מיט אות נפילה; דער רבי געבט אן עצה מען זאל נישט אראפפאלן פון עבודת השם.

לויט די גירסא "על ידי השבועה 'נכרת' השתוקקות של אדם"; בפשטות מיינט דאס ווארט נכרת - אפגעהאקט, דעריבער וואונדערט זיך דער טשערינער רב פארנוואס דורך א שבועה ווערט אפגעהאקט די השתוקקות, אדרבה דורך א שבועה ווערט מען מער מחובר, אבער נכרת איז אויף מלשון (תהלים קה, ט): "אשר כרת את אברהם ושבועתו לישחק", מלשון כריתות ברית, איז דאך ביידע פשוטים איינס; ביידע מיינען אז דורך א שבועה ווערט שטערקער די השתוקקות פונעם מענטש און דאס וועט אים נישט לאזן פאלן פון זיין עבודת השם יתברך.

לערן א בלאט גמרא. מיר האבן יעצט אין די גמרא (גיטין נא) די סברה אז א מענטש קען נישט זיין קיין כופר הכל, אבער מודה במקצת - דאס געפינט מען יא ביי מענטשן; ער גלייבט אודאי אינעם אייבערשטן, אבער ער נעמט פאר זיך אויף עפעס קרעדיט, זאגט די תורה אן עצה, ער זאל שווערן, דאס טוט מען מיט א ספר תורה און תפילין; גיי צו די תורה, לערן תורה און טו אן תפילין - וועסטו שוין זיין א מודה הכל, אז דער אייבערשטער טוט אלעס.

זכור את יום השבת לקדשו - שבת

ווען מיר וואלטן געוואוסט וואס שבת איז, וואלטן מיר געטאנצן א גאנץ שבת.

שבת איז די בעסטע מתנה וואס מיר האבן באקומען פונעם אייבערשטן; אזוי ווי די הייליגע חכמים זאגן (שבת י:): דער אייבערשטער האט געזאגט פאר משה רבינו "מתנה טובה יש לי בבית גנני ושבת שמה", איך האב א גוטע מתנה פאר די אידן - דער הייליגער שבת; שבת ווערן מיר נאנט צום אייבערשטן. שבת איז אַמִּוּנָה, מען חזרט נאכאמאל אז דער אייבערשטער האט באשאפן די וועלט אין זעקס טעג פון די וואך און שבת האט ער גערוט.

דער הייליגער פֿאַר מים חיים זכותו יגן עלינו פֿלעגט שבת זיין מיט א קאפ העכער פון א גאנצע וואך, מען האט געזען אויף זיינע בגדים אז זיי זענען קורצער ווי אין די וואכן טעג; מוהרא"ש האט דאס געגעבן צו פארשטיין, וואס הייסט ער איז געווען העכער מיט א קאפ? אז ער איז געווען אזוי פֿרייליך א גאנץ שבת, ער האט געטאנצן און געשפּרינגען אז עס האט אויסגעזען ווי ער איז העכער מיט א קאפ - פון גרויס שמחה.

דאס דארפן מיר נאכמאכן; מיר דארפן א גאנץ שבת טאנצן פאר שמחה, "ברוך השם שלא עשני גוי, איך בין א איד און איך האלט שבת; איך דרייוו נישט שבת, איך רייכער נישט שבת און איך נוצ נישט מיין טעלעפאן שבת", און אזוי דארף מען זיך פֿרייען מיט וואס מען קען, אזוי ווי דער רבי האט אונז מזהיר געווען (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן יז): "צריך לזהר מאד להיות שמח וטוב לב בשבת, כי מעלות וקדשות שבת גדולה ויקרה מאד", מען דארף זיין זייער פֿרייליך שבת, "והפֿלל, שצריך לנהוג שמחה גדולה בשבת קדש, ולבלי להראות שום עצבות ודאגה פֿלל, רק להתענג על ה'", שבת טאר מען נישט ווייזן קיין שום עצבות, מען דארף ארום גיין א גאנצן צייט מיט א שמייכל.

דער סמ"ך מ"ם ווייסט אז שבת איז א צייט וואס א מענטש קען זיך צוקלעבן צום אייבערשטן, דערפאר מאכט ער עס זאל זיין מחלקת אין אידישע שטובער צווישן מאן און ווייב, מען צעאמפערט זיך צוליב שטותים ויהבליים און מען גייט אריין אין שבת קודש צעקריגטערהייט. אנשטאט זיך אויפֿעסן פארן וואס דאס איז נאכנישט גרייט און פאר וואס יענץ איז נאך נישט געמאכט, טו דו, מאך דו, העלף דו אנגרייטן דעם שבת; אז עס האט געפאסט פאר אלע

צדיקים צו העלפן אנגרייטן דעם שבת מעג אונז אויף פאסטן צו העלפן אין שטוב.

אין די גמרא ווערט אראפגעברענגט ווי די הייליגע תנאים און אמוראים האבן געהאלפן אין שטוב צוגרייטן דעם שבת (שבת קיט), רב ספרא האט אפגעברענגט דעם קאפ פונעם ביהמה לכבוד שבת, רבא האט אליינס געזאלצן די פיש, רב הונא האט אנגעגרייט די ליכט, רב פפא האט געמאכט די קנויטן, רב חסדא האט געשניטן די גרינצייג, רבה און רב יוסף האבן געהאקט האלץ, רבי זירא האט אנגעצינדן די פייער מיט קליינע שטיקלעך האלץ, רב נחמן בר יצחק האט אליינס אריין געברענגט אלע קליידער און פלים אזוי ווי מען גרייט זיך אן מקבל צו זיין א חשוב'ע גאסט; זעט מען פון דעם ווי די הייליגע תנאים און אמוראים האבן אלעס אליינס געטון לכבוד שבת מיט די גרעסטע מאס שמחה.

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (תנא דבי אליהו, פרק א): "אף על פי שאתם עושים מלאכה כל ששה ימים, יום השבת יעשה כולו תורה", אפילו מען ארבעט א גאנצע וואך זאל מען שבת לערנען תורה, "מכאן אמרו, לעולם ישכים אדם וישנה בשבת, וילך לבית הפנסת ולבית המדרש, יקרא בתורה וישנה בנביאים, ואחר ילך לביתו ויאכל וישתה", דערפאר זאל א מענטש אויפשטיין שבת צופרי און גיין אין שול לערנען און דאווענען, און נאכדעם אהיים גיין מאכן די סעודה, "לפי שאין לו מנוחה לקודשא בריך הוא אלא עם עושי תורה בלבד", ווייל דער אייבערשטער האט נישט קיין נחת פון א מענטש נאר אז דער מענטש לערנט תורה. "מכאן אמרו, שיקרא אדם כדי שלא תשיגנו בושא וכלימה בשעה שאומרים לו: 'עמוד וערוך מקרא שקריה', 'עמוד וערוך משנה ששניה', זאגט אליהו הנביא ווייטער א מורא דיגער לשון: א מענטש זאל זען צו לערנען חומש און משניות, ווייל ווען מען קומט ארויף אויף יענע וועלט פֿרעגט מען דעם מענטש: 'הייב אן זאגן חומש וואס דו האסט געלערנט, הייב אן זאגן משניות וואס דו האסט געלערנט', און ווי גרויס וועט זיין די בושא אז מען וועט בלייבן שטיין מיט אן אפגענעם מויל און מען וועט נישט האבן וואס צו ענטפערן.

מוהרא"ש זאגט, די סעודות שבת איז א יסוד פאר חינוך הבנים והבנות; ביי די שבת סעודות קען מען אריינלייגן אין די קינדער א ליבשאפט צום אייבערשטן,

א ליבשאפט צו די תורה, דעמאלט איז די ריכטיגע צייט זיי אויפצובויען; א שאד זיי זאלן נישט מיטהאלטן די הייליגע סעודות, זיי זאלן גיין שלאפן, אדער זיין מיד און ווילד.

דער הייליגער מונקאטשער רב זכותו יגן עלינו ברענגט אן אינטערעסאנטע זאך (דברי תורה ט, אות יג) בשם דער הייליגער מעריטשער מגיד זכותו יגן עלינו, ער האט געזאגט: "איך וואונדער זיך פארנוואס עס שטייט נישט אין די עשרת הדברות מען זאל שלאפן ערב שבת", פרעגט דער הייליגער מנחת אלעזר (שם): "וואס איז פשט פון די ווערטער 'עס וואלט ווען געדארפט שטיין אין די עשרת הדברות' וואס איז נישט גענוג עס זאל שטיין אין די תורה?" ענטפערט ער, ווייל נאר ווען מען שלאפט ערב שבת קען מען מאכן א שיינע סעודה, זינגען זמירות, אביסל לערנען פאר די סעודה און נאך די סעודה, אז נישט שלאפט מען איין ביי די סעודה, מען זינגט נישט קיין זמירות, מען רעדט נישט מיט די קינדער.

ביי מיין טאטע של"ט א זענען מיר אזוי מחונף געווארן, די גאנצע שטוב מקטן ועד גדול - אלע האבן זיך אראפגעלייגט, מיין טאטע פלעגט זיין זייער שטרענג ביי דעם. ווען מיר זענען געווען קינדער האבן מיר נישט פארשטאנען וואס עפעס מוזן מיר שלאפן, ווייסט דאך אז קינדער ווילן נישט שלאפן; היינט פארשטיי איך דאס, ווען איך זע ביי אסאך שטובער לייגט מען די קינדער שלאפן אינמיטן די סעודה, און איך דערמאן זיך אונזערע הערליכע סעודות שבת, ווי אלע קינדער זענען געזיצן אויסגערוט; מיר האבן געווארט א גאנצע וואך פאר די שבת סעודות.

און אזוי פיר איך זיך, ביי אונז גייען אלע קינדער שלאפן סיי ערב שבת מען זאל קענען זיין אויסגערוט ביי די סעודות, און שבת נאכמיטאג, מען זאל קענען זיין אפגעהיטן און קענען מיט האלטן שלש סעודות, הבדלה און מלוה מלכה.

מוהרא"ש דערציילט (אשר בנחל חלק מז, מכתב ח אלפים תקפח) די זאך פון הייליגן בעל שם טוב זכותו יגן עלינו וואס האט מתקן געווען די מנהג ביי תסידים זאלן עסן די דריטע סעודה צוזאמען אין בית המדרש, אז אמאל האט דער הייליגער בעל שם טוב געזען א פשוט'ער איד דרייט זיך ארום ביי שלש סעודות, ער זוכט א מנן אידן; דער איד האט נישט געקענט דעם בעל שם טוב זכותו יגן עלינו, ער איז צוגעגאנגען צום בעל שם טוב און געזאגט: "ר' איד, איך דארף מנן, איר ווילט

אָפּשׂר זיין אַ צענטער? "דער בעל שם טוב איז אים נאכגעגאנגען, ער קומט אריין ביים איד אין שטוב און ער זעט דער איד טיילט אויס פאר יעדן איינעם לחם משנה, מען וואשט זיך, מען עסט און מען הייבט אן זינגען ניגונים ביזן זמן מוצאי שבת, דערנאך האבן זיי געבענטשט ברכת המזון און געדאווענט מעריב, דער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו פֿרעגט דעם איד: "וואס איז דיר אזוי וויכטיג צו האבן מנין ביי שלש סעודות?" ענטפערט דער איד: "דו ווייסט דאך, עס איז א גרויסע זאך ווען א מענטש גייט אַוועק פון די וועלט עס זאל זיין מנין, ווייל די הייליגע חכמים זאגן (סנהדרין לט): 'כל בִּי עֲשֶׂרָה', וואו עס זענען דא צען אידן, 'שְׂכִינְתָּא שְׂרִיא', איז דאָרט די שְׂכִינָה הַקְדוּשָׁה, דעריבער איז מען מקפיד פאר מנין, שבת באקומט דאך יעדער איינער א נשמה יתירה, וויל איה האבן מנין ווען די נשמה יתירה גייט ארויס"; דער הייליגער בעל שם טוב האט דאס געהערט, האט ער מתקן געווען ביי זיינע תלמידים מען זאל זיצן אינאיינעם ביי שלש סעודות, און אזוי פירן זיך אלע צדיקים, צו זיצן אינאיינעם ביי שלש סעודות, מען רעדט דברי תורה, מען דערציילט מעשיות פון צדיקים.

כבוד את אביך ואת אמך – כיבוד אב ואם

זע צו רופן זיינע עלטערן יעדן טאג, דערצייל זיי אז אלעס איז ביי ענק גוט, און באדאנק זיך פאר זיי; דאס איז זייער א גרויסע מצוה. אסאך מאל האלט מען זיך צוריק פון טון א מצוה ווייל מען וויל טון נאר אסאך, און זיין ספעציעל, מען האט נישט די געפיל צו טון די פשטות המצוה. אזוי אויך אין כיבוד אב ואם, מען האלט זיך צוריק פון רופן די עלטערן אדער ארויפגיין צו עלטערן, ווייל מען וויל מיט עפעס קומען, אדער עפעס ספעציעל טון וכו', אבער עס איז נישט ריכטיג, מען דארף נישט ווארטן אויף עפעס ספעציעל, מען דארף טון די מצות אן קיין חשבונות. האלט זיך נישט צוריק פון טון די מצוה, רופ זיינע עלטערן, אפילו נאר צו זאגן א גוט מארגן און אז אלעס איז פיינ, און זיך אינטערעסירן ביי זיי, און בזכות די מצוה פון מכבד זיין די עלטערן זאלסטו געבענטשט ווערן מיט אלע ברכות.

נעם זיך פאר צו רופן דיינע עלטערן יעדן טאג, כיבוד אב ואם איז אזא גרויסע מצוה און היינטיגע טעג איז דאס אזוי גרינג צו מקיים זיין. מען קען זיצן אין שטוב באקוועם און רופן די עלטערן און זיי אזוי מחי' זיין, און מיט דעם טוט מען דאס נישט.

מוהרא"ש דערציילט (פעלת הצדיק, סימן פא) אז דער הייליגער רבי פלעגט פארן צו זיינע עלטערן קיין מעזיבז מפעם לפעם, אפילו ער האט געוואוינט ווייט פון זיי; פון וואו דער רבי האט געוואוינט אין אויסאיטין ביז וואו זיינע עלטערן האבן געוואוינט אין מעזיבז - איז בערך דריי הונדערט פופציג קילאמעטער, דאס איז בערך צוויי הונדערט מייל, דאך פלעגט דער רבי פארן צו זיי; דעמאלט פארן איז נישט געווען ווי היינט מיט א קאר, מען איז געפארן מיט פערד און וואגן, עס איז געווען יענץ געשעפט, א שווערע ביטערע וועג, איז דאך ממש א פארשעמטע זאך נישט צו רופן די עלטערן יעדן טאג.

וויילסט א גוטע קבלה? נעם זיך פאר די קבלה, רופן דיינע עלטערן יעדן טאג. מוהרא"ש פלעגט יעדן טאג גלייך נאך שחרית רופן זיין טאטע; עס איז נישט קיין תירוץ אז מען האט נישט פון וואס צו רעדן, מען דארף נישט רעדן לאנג; מען פרעגט זיך נאך אויף זיי, מען אינטערעסירט זיך און מען דערציילט פון זיך, פון די משפחה און מען קויפט זיך איין עולם הבא.

געב נאר אכטונג נישט צו רעדן קיין שלעכטס און חס ושלום פון מחלקת, עלטערן האבן נישט קיין כח צו הערן קרעכצן וכו'; יעצט איז די צייט וואס מען דארף זיי ברענגען נאר נחת.

יעצט אז דיין טאטע דארף צוקומען צו די קינדער'ס הילף, ער האט זיך צעבראכן זיין פוס - זאלסטו אריבערגיין אים העלפן גיין און קומען. עס איז אזוי נישט שייך צו הערן אז קיינער פון דיינע געשוויסטער קומען נישט, מען מאכט זיך נישט וויסנדיג, און נאר דער ברסלב'ער קינד געבט זיך אפ אזוי געטריי.

לייג אלע אנדערע זאכן אין דער זייט, און טו די מצוה פון כיבוד אב מיט די גאנצע הארץ, כיבוד אב ואם איז זייער א גרויסע מצוה; חכמינו זכרונם לברכה

זאגן (ירושלמי פאה א, א), אז דאס איז חמורות שבחמורות, דאס איז פון די הארבסטע מצות וואס איז דא.

עס איז אזוי גרויס די מצוה פון כיבוד אב ואם, מען באקומט אויף דעם אזויפיל שכר, סיי אויף די וועלט און סיי אויף יענע וועלט. אזוי ווי חכמינו זכרונם לברכה זאגן (פאה א, א): "אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא: כיבוד אב ואם וכו'"; דער אייבערשטער באצאלט שכר פאר די מצוה פון כיבוד אב ואם סיי אויף די וועלט און סיי אויף יענע וועלט, און דאס וועט אייך צוריקקומען ביי אייערע קינדער.

מוהרא"ש פלעגט זייער פיל רעדן און מעורר זיין איבער די מצוה פון כיבוד אב ואם, ווי שטארק מען דארף אכטונג געבן אויף עלטערן; מוהרא"ש האט אונז אמאל דערציילט א מורא'דיגע מעשה אויף דעם, עס איז געקומען א פרוי מיט איר זון צום גרויסן צדיק רבי ישראל אבוחצירא זכותו יגן עלינו (מען האט אים גערופן 'באבא סאלי'), זי האט געוויינט צו אים: "מיין זון מאכט מיר אן צרות אין שטוב; ער שרייט אויף מיר, ער שלאגט מיר, איך האלט מער נישט אויס פון אים", האט דער הייליגער באבא סאלי זכותו יגן עלינו אנגעהויבן צו וויינען: "איי איי איי, ווען איך וואלט ווען געהאט א מאמע, וואס אין די וועלט וואלט איך דען נישט געטון פאר איר? איך וואלט געגאנגען שפאצירן מיט איר, איך וואלט געגאנגען איינקויפן פאר איר וואס זי דארף, איך וואלט איר מכבד געווען", אזוי האט ער געוויינט א לאנגע צייט, ער האט געוויינט מיט אזא תמימות ופשטות אז דאס האט געמאכט א מורא'דיגע רושם אויף דעם בחור ביז ער האט אנגעהויבן מיט צו וויינען מיט אים, און ער האט צוגעזאגט אז ער גייט זיך אכטונג געבן מער נישט צו מצער זיין זיין מאמען.

ווען מען הערט די מעשה דארפן מיר אלע מיט וויינען און זיך פֿרעגן: 'ווי אזוי פֿירן מיר זיך אויף צו אונזערע עלטערן?' און זיך פֿארנעמען אז מיר וועלן אכטונג געבן אויף אונזערע עלטערן זיי מכבד זיין און רעדן צו זיי שיינערהייט.

לא תרצה - רציחה

רעד נישט מיט קיין בעלי מחלקת, אויף נישט מיט בעלי לשון הרע; נעם גוטע חברים וואס טוען חסד איינער מיטן צווייטן און זוכן ווי מען קען יענעם העלפן. ווער האט כח פאר מחלקת, ווער האט צייט פאר די זאכן; די אלע וואס זענען פארנומען דערציילן פון יענעם'ס פריואטע לעבן און פון יענעם'ס דורכפֿעלער... ווי איז דא צייט? ערשט דארף מען זיך אליינס פאררעכטן, ווי איז דא צייט צו זיין פארנומען מיט יענעם'ס זאכן...

קריג זיך נישט מיט קיינעם, זיכער נישט ביים רבינ'ס חדר. רבי נתן פלעגט זאגן: "ווען איך זע צוויי אידן קריגן זיך - שפיר איך ווי איינער שטעכט מיר מיט א מעסער, איך קען עס נישט דערהייבן"; ביים רבינ'ס חדר אין היכל הקודש טאר נישט זיין קיין פינגטשאפט, זאלסט זיך נישט לאזן פון קיינעם פארדרייען די קאפ, שטיי ווייט פון מחלקת.

גיי שרייען צום אייבערשטן: "רבנו של עולם, העלה מיר, וואס טו איך מיט מיין הייסע בלוט וואס ציט צו נצחון, צו קנאה, צו שנאה, רציחה? ! ראטעווע מיך".

גיי אין א ליידיגע פעלד אדער א ליידיגע צימער און שריי זיך אויס, עס זאל ארויסגיין די בלוט וואס ציט צו נישט גוטס, און זאלסט זוכה זיין צו ווערן א צדיק.

איך וויל דיר בעטן, פאריגע וואך ווען איך בין געווען אין תלמוד תורה ביי ענק, איז צוגעקומען דער קינד ... גרוי זאיר מיט א שרעק אויפן פנים, אז עס איז דא א קינד וואס רעדט מיאוס'ע ווערטער, ווי 'איך גיי דיר הרג'ענען', 'איך גיי דיר שחט'ן'; איך פרעג אים: "פארנוואס רעדסטו נישט צום מלמד?" זאגט ער: "איך האב שוין גערעדט און מען טוט גארנישט".

איך בעט דיר, רעד אסאך צו די קינדער פון רעדן איידל, און בראק אריין אין זיי 'הקול קול יעקב', אידישע קינדער נוצן די קול צו רעדן צום באשעפער, 'והידים ידי עשו, עשו נוצט די הענט, 'ועל חרבך תחי'; שווערד, שפיזן, שלאגן, שטעכטן, הרג'ענען; מיר אידן זענען ווייט פון די זאכן.

איף בעט דיר זייער, געב אכטונג נישט צו האבן אין זיך די שלעכטע מדה פון קמצנות; געלט איז געמאכט צו ניצן, און אז דיין ווייב דארף עפעס האבן אין שטוב געב איר געלט. דער הייליגער רבי ר' אלימלך זכותו יגן עלינו זאגט (נועם אלימלך, פרשת מקץ): אויפן פסוק (בראשית מא, מז): "ותעש הארץ ... לקמצים", אז דער פסוק קומט אונז מרמז זיין אז א מענטש דארף ארויסרייסן פון זיך די מדה פון קמצנות, עיין שם; בפרט אז דער רבי האט אונז קלאר געזאגט אז די גאנצע געלט קומט נאר בזכות וואס מען איז מכבד די ווייב (עיני ליקוטי מוה"ר, חלק א', סימן סט), דערפאר, אז דו וועסט מכבד זיין דיין ווייב וועסטו האבן גרויס שפע.

נאכמער שטייט אין זוהר הקדוש (תיקוני זוהר, הקדמה ב): "קמצן נבל בממוניה, דלאו איהו נדיב ולאו איהו מזרעא דאבהן", א קמצן איז א נבל און דאס איז א סימן אז ער שטאמט נישט פון אידן רחמנא לצלן.

פון אינדרויסן קען מען גארנישט זען; עס קען זיך דאכטן אמאל אויף א מענטש אז ער איז א וואוילער מענטש. ער איז מנדב כסדר זאכן וכו', ער קויפט עליות, ער שנאדערט וכו', אבער אין שטוב איז ער א פשוט'ער רוצח, ער פייניגט זיין ווייב, ער לאזט נישט זיין ווייב נעמען א העלפער צו רוימען די שטוב, ער לאזט נישט קויפן וכו'; פאר זיך פאטשקעט ער געלט רעכטס און לינקס, ער רייכערט ציגערטלעך ווי א קוימען, ער קויפט אלקאהאל וכו', און זיין ווייב צאפט ער דאס בלוט.

איף בעט דיר ליבער ברודער, טייערער חבר, הארציגער תלמיד: "געב פאר דיין ווייב געלט ווען זי דארף"; אן ערליכער איד געבט פאר די ווייב געלט ווען זי דארף, אן ערליכער איד פירט זיך אויף אין שטוב שיינ, אן ערליכער איד איז מקיים וואס חכמינו זכרונם לברכה זאגן (חולין פד): "לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו, וילבש ויתפסה במה שיש לו, ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו", א מענטש זאל נישט אויסגעבן זיין גאנצע געלט פאר זיין עסן, אויף זאל ער נישט קויפן קיין קליידער פאר מער וויפיל ער האט, אבער די ווייב און קינדער זאל ער מכבד זיין און אויסגעבן מער וויפיל ער האט; אזוי ווי רבי חיים ויטאל שרייבט (שער המצות, פרשת עקב): "איך האב געזען ביי מיין רבי דער הייליגער אריז"ל, אז ער האט נישט געקויפט פאר זיך טייערע קליידער, אויף האט ער נישט געגעסן קיין סאף, אבער פאר זיין ווייב האט ער מקפיד געווען צו קויפן טייערע קליידער, כדי זי זאל זיין צופרידן, אפילו ער האט נישט געהאט קיין געלט".

איינער מאן איז געווען ביי מיר ערב יום הקדוש זיך געזעגענען און ער איז אראפגעפאלן אויף דער ערד און אזוי ביטערליך געוויינט אז ער האלט נישט אויס ווי איר דערגייט אים די יארן, ער האט אזוי געוויינט, ער איז געפאלן אויף דער ערד און זיך נישט געקענט בארואיגן; איך האב אים צוגעזאגט אז איך וועל אים העלפן.

איר האט א טייערער מאן, א גוטע הארץ, איך האב אים זייער ליב, איך וויל איר זאלט פרובירן מיט אלע כחות אים צו העלפן און אים נאר שטארקן. ער וויל אזוי שטארק א רואיגע שטוב און א פרייליכע שטוב, און איר האט אויף שטארקע כחות, איר קענט עס באווייזן.

בעסט דעם אייבערשטן יעדן טאג: "הייליגער באשעפער געב מיר כח, געב מיר בינה יתירה איך זאל קענען פרייליך מאכן מיין מאן, איך זאל קענען פרייליך מאכן מיין שטוב, איך זאל זיין רואיג, איך זאל נישט האבן אזויפיל ספיקות, איך זאל זיין צופרידן פון מיין לעבן".

איך האב אסאך מתפלל געווען יום הקדוש פאר ענקער שלום בית, ענק זאלן האבן א גוט יאר.

וואס קען מען טון? דער רבי איז אזוי פארשעמט, יעדער קען טון וואס מען וויל - ביז ברסלב; אויב מען ווערט געוואר אז א אינגערמאן איז מקורב צום רבי'ן - ווערט א פייער, די גאנצע משפחה נעמט זיך אויף זיינע ביינער, מען טשעפעט, מען פארשעמט, מען רודפ'ט - ביז מען דערגייט אים די יארן; אלעס צוליבן חטא פון שעפן חיות, נעמען יראת שמים - פון הייליגן רבי'ן.

איך האב מיטלייד מיט דיר, אז מען רודפ'ט דיר און דיין משפחה פארן זיך מקרב זיין צום רבי'ן.

איך בין מתפלל דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט האבן די זכך צו בלייבן צוגעבינדן צום רבי'ן; ווייטער לערנען דינע שיעורים כסדרן, זיך מתבודד זיין, לעבן בשלום ובאהבה מיט דיין ווייב, לעבן מיט זפרון בעלמא דאטי; וויסן אז מיר זענען דא פאר נאך אביסל און באלד גייען מיר שוין צוריק צום אייבערשטן און דארט וועט גארנישט נוצן, דארט איז חשוב נאר פרקים משניות, פסוקים תהלים, מצות און מעשים טובים.

לא תנאף - ניאוף

ווי אזוי איז מען זוכה צו היטן די אויגן?

שאלה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

איך ליין די קונטרסים פון עצתו אמונה, און איך האב זייער הנאה פון דעם פאקט אז יעדער קען פרעגן סיי וואס ער וויל, און דער ראש ישיבה שליט"א ענטפערט אלץ מיט אזא קלארקייט וואס מען האט צו טון, מיט'ן אייבערשטן'ס הילף.

איך בין א געווענליכער חסידישע אינגערמאן, אויפגעוואקסן ברוך השם אויף א געזונטע וועג ברוחניות ובגשמיות, איך האב ברוך השם חתונה געהאט און מיר האבן א געזונטע ערליכע משפחה. מיר האבן נאר כשר'ע טעלעפאן, אן טעקסט, און אלעס גייט ברוך השם ווי עס דארף צו זיין.

איין פראבלעם האב איך אבער, עטליכע יאר צוריק בין איך געווען אין א כשר'ע קיאסק, איך האב גענוצט דארט א געפילטערטע קאמפיוטער מיט א הכשר, אבער אויף עפעס אן אופן זענען דארט ארויפגעקומען נישט איידעלע זאכן, און זייט דעמאלט האב איך אנגעהויבן גאר שטארק פאלן אין קדושה. פון אונטער דער ערד וועל איך זיך טרעפן דא און דארט נישט כשר'ע דעווייסעס, און קוקן דערויף די ערגסטע זאכן רחמנא ליצלן, איך ווייס אז מען טאר נישט, און איך ווייס אז עס איז נישט גוט פאר מיר, אבער איך שפיר זיך ממש ווי געבינדן דערצו, אן קיין וועג ארויס. איך ברעד אונטער פון די שווערע שולד געפילן וואס איך האב יעדעס מאל נאכדעם וואס איך קוק וואס מען טאר נישט, אבער איך קען זיך ממש נישט העלפן.

איך לערן ספרים און איך הער שיעורים איבער די וויכטיגקייט פון שמירת עינים, איבער די הארבקייט פון קוקן עבירות, אבער עס העלפט מיר נישט. איך וויל באַמַת זיין ערליך און הייליג, איך וויל דאס נישט טון, אבער ווי אזוי באווייזט מען דאס?

ייער פח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ה' פרשת אחרי-ב', כ"ד ניסן, ט' לעמר, שנת תשפ"ד

לכבוד ... גרז יאיר

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

וואס איז מיט דיר געשען? וואו איז דיין שכל? וועגן אביסל דמיון ווילסטו אלעס פארלירן? ! וואס איז שוין דא צו זען אויף די מאנויס? נאכאמאל שמוץ און נאכאמאל שמוץ, נאכאמאל ניאוף און נאכאמאל ניאוף; פאר די דמיון ביסטו גרייט צו פארלירן די וועלט און יענע וועלט? ! דיין ווייב וועט דיר איבערלאזן, דיין קינדער וועלן זיך שעמען מיט דיר, דו וועסט ווערן פארשעמט פאר אלעמען.

בכלל אז מען טראכט אריין, ווער קוקט מאנויס? נאר א חסר דעה, ווייל וואס איז די גאנצע זאך פון מאנויס? דמיון און פאנטאזיעס, די בעלי מרה שחורה דעפרעסעטע מענטשן וואס האבן נישט קיין פלאץ אין דער וועלט די לויפן צו דעם.

קוקן ניאוף איז זייער א גרויסע עבירה, אז מען קוקט ניאוף ווערט מען אויסגעריסן פון די וועלט, מען פארלירט די וועלט און יענע וועלט, מען פארלירט די געלט; וויפיל מען ארבעט, וויפיל מען מיינט אז מען מאכט שוין אפאר דאלער - פארלירט מען די געלט. אזוי ווי עס שטייט (משלי כג, א): "רעה זונות יאבד הון", דער וואס טוט עבירות פון ניאוף פארלירט זיין געלט; עס איז נישט קיין שפיל, די אלע וואס קוקן ניאוף האבן נישט ביים סוף א שטיקל ברויט. אזוי ווי עס שטייט (שם ו, כו): "כי בעד אשה זונה", וועגן טון עבירות פון ניאוף "עד כפר לחם", קומט מען צו בעטלען א שטיקל ברויט.

געוואלד, ראטעווע זיך, וועסט אלעס פארלירן דורך קוקן ניאוף, וועסט פארלירן דיין ווייב. דער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן פז): "מחמת זה הפגם יוכל לאבד את זיווגו", ווען א מענטש זינדגט אין פגם הברית פארלירט ער זיין שידוך, "ונאפילו אם ימצא את זיווגו, תהיה לו מנגדת ולא תהיה נוטה אחר רצונו", און אפילו איינער וואס איז חתונה געהאט, וועט פארלירן זיין שלום בית.

גיי שריי צום אייבערשטן: "הייליגער באשעפער וואס טו איך? וואס קוק איך? וואו בין איך אויף דער וועלט? איך באהאלט זיך פון דיר, הייליגער באשעפער, קען מען זיך דען באהאלטן פון דיר? 'אם יסתר איש במסתרים', קען זיך דען א מענטש באהאלטן פונעם אייבערשטן? 'ואני לא אראנו', און דער אייבערשטער זאל אים נישט זען?

אייבערשטער העלף מיר איך זאל קענען תשובה טון באצייטנס, איך זאל זיך שעמען פאר דיר, איך זאל האבן א שטארקע אמונה אז דו ביסט מיט מיר, דו זעסט

אלעס וואס איך טו און אלעס וואס איך קוק, און זיי מיר מוחל אויף אלע מיני פגמים, נעם אן מיין תשובה."

אזוי זאלסטו טון יעדן טאג, זיך אויסשמועסן דיין הארץ מיטן אייבערשטן אויף דיין שפראך, וויינען צום אייבערשטן ער זאל דיך ראטעווען. דער אייבערשטער זאל אננעמען דיין תשובה.

לא תגב - גניבה

גנב'ענען איז זייער א הארבע זאך, אזוי ווי חכמינו זכרונם לברכה זאגן (סנהדרין קח): "בא וראה כמה גדול כוחה של חמס, שהרי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם עליהם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל", ביים דור המבול האבן די מענטשן עובר געווען אויף אלע עבירות, אבער די גזירה פון פארלענדן דעם גאנצן דור דורך דעם מבול - האט דער אייבערשטער גע'חתמ'עט נאר נאכדעם וואס זיי האבן געטון די עבירה פון גנב'ענען, אזוי הארב איז די עבירה פון גנב'ענען.

דער הייליגער רבי זאגט (ספר חמידות אות גניבה וגזילה, סימן א): "מי שנפתה לבו לגזל וכיון שהתיר לעצמו גזלת חברו, הרי הוא מוכן לכל חטא ועון, ואין תקנה להסירו מדרך הרעה", ווער עס גנב'עט איז נישטא קיין וועג ווי אזוי מען קען אים מאכן אויפהערן גנב'ענען; מוהרא"ש איז דאס מסביר, פארנוואס טאקע איז גנב'ענען אזוי הארב אז דער רבי זאגט אז מען קען נישט צוריק ברענגען דעם מענטש צום גוטן וועג? ווייל מען זעט אין די גמרא (בבא קמא עט:), די תלמידים פון רבי יוחנן בן זכאי האבן אים געפרעגט: "מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מגזלן", פארנוואס האט די תורה מער מחמיר געווען ווען איינער האט גע'גנב'עט אז ער דארף באצאלן דאפלט ווי ביי איינער וואס גזל'עט? האט ער געענטפערט: "זה השוה כבוד עבד לכבוד קונו, וזה לא השוה כבוד עבד לכבוד קונו", דער וואס גנב'עט באהאלט זיך אז קיינער זאל נישט זען, ווייזט ער מיט דעם אז ער גלייבט נישט אז דער אייבערשטער איז דא, קומט אויס אז ער איז א כופר בעיקר, ווייל ווען ער וואלט ווען געגלייבט אז דער אייבערשטער איז איבעראל, ער זעט אלעס און הערט אלעס, מען קען זיך נישט באהאלטן פון אים, וואלט ער זיכער נישט גע'גנב'עט - פון גרויס פחד פונעם אייבערשטן.

זאג נישט אז דו קענסט נישט וכו', זאג אז דו ווילסט נישט; איינער האט אמאל געפרעגט דעם רבי'ן: "ווי איז שייף צו זאגן אז א מענטש האט א בחירה? אויב מען איז צוגעקלעבט צו שלעכטע מעשים ווי אזוי איז שייף צו זאגן פאר א מענטש 'דו האסט א בחירה', עס איז דאך אוממעגליך זיך אפצושיידן פון א געוואוינהייט!" האט אים דער רבי געזאגט (לקוטי מוה"ר חלק ב', סימן ק'): "אויב מען וויל טוט מען עס, און אז מען וויל נישט טוט מען נישט"; שרייבט רבי נתן (שם): "איך האב מיר פארצייכנט וואס דער רבי האט אים געענטפערט, ווייל זייער אסאך מענטשן זענען זיך טועה אין דעם, זיי פרעגן די קשיא: "ווי איז שייף צו זאגן אז איך האב א בחירה, ווען איך קען זיך נישט אפשיידן פון מיין געוואוינהייט וואס איך האב זיך צוגעוואוינט צו טון?" דערפאר מיינען זיי אז עס איז טאקע אוממעגליך ארויסצוקריכן פון דעם, אבער באַמַת איז נישט אזוי, נאר יעדער מענטש האט שטענדיג א בחירה און קען אויפהערן טון שלעכטע מעשים.

בנוגע אויב מען מעג גנב'ענען פון די רעגירונג, זיך ארויף כאפן אויפן באס אן באצאלן חס ושלום; איר זאלט קיינמאל נישט גנב'ענען, דער רבי זאגט זייער שארף (ספר המידות אות גניבה, סימן א): "מי שנפּתה לבו לגזל, וכינן שהתיר לעצמו גזלת חברו, הרי הוא מוכן לכל חטא ועון, ואין תקנה להסירו מדרך הרעה", ווער עס גנב'עט איז א סימן אז ער איז גרייט צו טון אלע עבירות פון די תורה און עס איז נישטא קיין וועג אים צוריק צו ברענגען צו די גוטע וועג; דערפאר האט רבי נתן געזאגט: "איך קען יעדן איינעם העלפן חוץ א גנב"; איר זאלט קיינמאל נישט גנב'ענען, געלט געבט דער אייבערשטער.

לא תענה ברעך עד שקר - עדות שקר

בנוגע די לשון הרע'ס וואס מען רעדט אויפן רבי'ן און אויפן רבי'ס מענטשן; דערמאנסט מיר די מעשה וואס האט פאסירט ביי רבי נתן, מען האט עדות געזאגט אויף רבי נתן אז ער עסט אום ט' באב, צוויי עדות האבן געשווארן אז זיי האבן

געזען ווי רבי נתן מאכט א סעודה, ער עסט און טרינקט אום ט' באב; רבי נתן איז געווען גאנץ ט' באב איינגעשפארט, מען האט ארויסגעהערט וויינען א גאנצן טאג, רבי נתן האט געוויינט אויפן חורבן בית המקדש נישט נאר ט' באב, נאר יעדע נאכט ביי תיקון חצות. זיין שכן, יונה מלמד, האט געזאגט פאר זיין רבי, ווען זיין רבי האט אים געבעטן ער זאל ביינאכט הרג'נען רבי נתן: "דער רבי זאל מכבד זיין א צווייטן מיט די מצוה, איך קען דאס נישט טון פאר מיין שכן רבי נתן, איך הער יעדע נאכט ווי ער זאגט תיקון חצות מיט אזא געוויין, מיט א זיסקייט, איך וועל דאס נישט טון"; אויף אזא איד האט מען געזאגט אז ער עסט ט' באב און טאנצט ט' באב.

שפעטער האט מען געפרעגט איינער פון די עדות וואס האבן מעיד געווען די פאלשע עדות, עקיבא מאירטשעס, ה'תכז, ווי קען זיין איר האט געשוואוירן אויף ליגנט? האט ער געענטפערט: "מיר האבן געזען רבי נתן עסן ט' באב וואס איז געפאלן אום שבת, מיר האבן נישט געשוואוירן פאלש, מיר האבן געוויסט אז מען וועט אונז נישט פרעגן אויב דאס איז געווען ט' באב שחל בשבת"; די רבנים, זיי האבן געמיינט אז רבי נתן האט געגעסן אין א וואכענדיגע ט' באב.

אזוי אויף האט מען געזאגט אויף רבי נתן נאך פאלשע עדות, די זעלבע צוויי עדות האבן געשוואוירן אז זיי האבן געזען רבי נתן זיצן מיט א מיידל, שפעטער האט מען געפרעגט די מענטשן וואס האבן דאס מעיד געווען, ה'תכז, ווי קען זיין איר האט געשוואוירן אויף ליגנט, האבן זיי געזאגט, מיר האבן געזען רבי נתן זיצן מיט זיין אייניקל (א קינד פון זיין טאכטער חנה צירל), א קליין מיידל פון ווייניגער פון א יאר, מיר האבן נישט געשוואוירן פאלש, מיר האבן געוויסט אז מען וועט אונז נישט פרעגן אויב דאס איז געווען אן אייניקל; אזוי איז געווארן די מחלקת השם ישמרינו.

אזוי איז געווען ביים רבי'ן; דער רבי האט אמאל געזאגט פאר רבי נתן ער זאל פארן צום הייליגן קדושת לוי זכותו יגן עלינו אויף שבת, ווייל דער חולק וואס האט געקריגט אויפן רבי'ן איז געפארן צו זיין אויף שבת אין בארדיטשוב רעדן לשון הרע אויפ'ן רבי'ן. רבי נתן איז געפארן, ער האט זיך נישט באוויזן ביזן זמן כניסת השבת ווייל ער האט געוויסט אז אויב דער הייליגער קדושת לוי וועט אים זען וועט ער אים בעטן ער זאל אוועקפארן כדי עס זאל נישט זיין קיין מחלקת, פרייטאג צונאכטס איז רבי נתן אריינגעקומען אין בית המדרש, ווען

דער הייליגער קדושת לוי זכותו יגן עלינו האט אים געזען האט ער אים זייער מכבד געווען, רבי נתן מיט זיין חבר רבי נפתלי האבן געווארט צו זען וואו דער חולק וועט זיך אנוועק זעצן, זיי זענען דאך געקומען נאר פאר דעם, ער זאל נישט קענען רעדן זיינע שקרים אויפ'ן רבי'ן; זיי האבן געווארט און געווארט ביז ווען זיי האבן געזען וואו ער נעמט זיין פלאץ, ווען ער האט זיך אראפגעזעצט האט זיך רבי נתן געזעצט נעבן אים און רבי נפתלי אנטקעגן אים (מען האט שפעטער געפרעגט רבי נתן פארוואס ער איז געזעצן נעבן אים? האט ער געזאגט: "איך בין געווען גרייט אז אויב איך וועל הערן איין ווארט רעדן קעגן רבי'ן וועל איך אים פארשווייגן"), א גאנצע סעודה האט ער נישט געעפנט זיין מויל צו רעדן אויפ'ן רבי'ן.

נאך שבת איז רבי נתן אריין צום הייליגן קדושת לוי זכותו יגן עלינו, פרעגט אים דער הייליגער קדושת לוי אויב עס איז אמת אז דער רבי הייסט זיינע תלמידים טרינקען ברוינען אינדערפרי פארן דאווענען כדי מען זאל קענען דאווענען מיט שטארקע התלהבות? האט רבי נתן געזאגט: "רבי, איר אויף? ! איר גלייבט די אלע לשון הרע'ס"? האט דער הייליגער קדושת לוי געזאגט: "ניין, ניין, איך גלייב נישט; איך פרעג נאר ווייל יענער זאגט אזוי, אז דער רבי הייסט טרינקען פארן דאווענען"; האט רבי נתן פארשטאנען פארוואס דער רבי האט אים אהין געשיקט אויף שבת, כדי דער חולק זאל נישט קענען פארקויפן זיינע שקרים און מאכן א מחלקת אויפן רבי'ן.

אזוי איז אין יעדן דור, אלע מחלקת אויף צדיקים איז פון לשון הרע; וויי פאר די וואס זענען דאס מקבל, זיי נעמען אן לשון הרע'ס אויף צדיקים. חס וחלילה צו טראכטן אז מיר טאנצן ט' באב, חס וחלילה צו זאגן אויף ברסלב'ע חסידים אז מיר זענען נישט מתאבל ט' באב אזוי ווי די הלכה איז; אז דו וועסט אננעמען די אלע לשון הרע וועסטו אפלאזן דיין לערנען און דו וועסט פארשעמען צדיקים, אזוי ווי דער רבי זאגט (ספר המדות אות לשון הרע, סימן ח): "על ידי לשון הרע אין לאדם חשק ללמד", דורך לשון הרע פארלירט מען די חשק צו לערנען, "גם מבזה את הצדיק", און מען פארשעמט צדיקים; מען קען מער נישט מקבל זיין פון דעם צדיק, ווייל מען גלייבט די לשון הרע'ס און אז מען האט מער נישט קיין חיזוק לאזט מען אפ די תורה.

דער אייבערשטער זאל העלפן מיר זאלן נישט גלייבן קיין ליגנט און נישט

הערן קיין לשון הרע, וועלן מיר זוכה זיין צו ווערן גערעכנט ווי די צדיקים. אזוי ווי דער רבי זאגט (שם, אות יא): "מי שאין מקבל לשון הרע על צדיק", ווער עס נעמט נישט אן קיין לשון הרע אויף א צדיק, "על ידי זה יזכה להמנות עם הצדיקים", ווערט גערעכנט ווי א צדיק.

איך בין אזוי בצער פון וואס דו גייסט אריבער, עס טוט מיר אזוי וויי אז מען נעמט דיר מיט דינע געשוויסטער צו עדות זאגן קעגן די טאטע; נישט גענוג די עלטערן קריגן זיך, וואס דאס אליין איז אזוי ווייטאגליך פאר די קינדער - נעמט מען ענק צו שלאגן איינער דעם צווייטן.

איך בעט דיר ברוחמים, שטייט פון דער זייט, רעד נישט צו קיינעם קעגן דיין טאטע מאמע, דריי זיך ארויס מיט חכמה, זיי מקיים וואס דער רבי זאגט (ספר המידות אות פחד חלק ב', סימן ג): "מי שבורח מן הצרה, הוא פקח", דער וואס אנטלויפט פון א צרה איז קלוג; נישטא נאך א צרה ווי די צרה פון מחלקת.

בנוגע די עדות און אזוי ווייטער - דאס לאז פארן רב; דער רב דער בעל מסדר קידושין, ער זארגט פאר כשר'ע עדים, דאס האט נישט מיט דיר חתן, דער רב זארגט אז די עדים זאלן מהרהר זיין בתשובה. (אגב ווען מיין טאטע שליט"א איז מסדר קידושין זאגט ער פאר די עדי קידושין בדרך כבוד: "לאמיר אינאיינעם תשובה טון"), אזוי אויף וואו די חופה זאל זיין - דאס לאז פאר די עלטערן, זיי זאלן טון לויט זייערע מנהגים.

לא תחמד - קנאה

דער עקר דארף א מענטש קוקן אויף זיך אליינס און ארויס כאפן גוטע זאכן צו מאכן א נחת רוח פארן אייבערשטן; נאר אזוי קען מען מצליח זיין אין עבודת השם, אז מען קוקט נאר אויף זיך. אזוי ווי עס שטייט ביי אברהם אבינו (יחזקאל לג, כד): "אחד היה אברהם", אברהם אבינו האט זוכה געווען צו דינען דעם

אייבערשטן נאר ווייל ער האט אויף קיינעם נישט געקוקט (עין לקוטי מוה"ר, השקפה). זיי נישט מקנא אנדערע בחורים אין ישיבה; אפלו אויף גוטע זאכן טאר מען נישט מקנא זיין א צווייטן און וועלן יענעם נאכמאכן. מוה"ר א"ש זאגט, דאס וואס חכמינו זכרונם לברכה זאגן (פבא בתרא כא.): "קנאת סופרים תרבה חכמה", איז נישט פשוט אז מען זאגט דעם מענטש: 'דו דארפסט מקנא זיין א צווייטן און אים נאכמאכן', ווייל חכמינו זכרונם לברכה זאגן נישט "קנאת סופרים תרבה סופרים", נאר "קנאת סופרים תרבה חכמה", די נקודה איז נישט יענעם נאכצומאכן, נאר ווען איך זע ווי יענער איז זייער שיין מצליח, תרבה חכמה, דארף איך טראכטן צו מיר: 'וואס קען איך טון אז איך זאל מצליח זיין אין זיין זאך'?

איך האף דו וועסט ארויס נעמען חזוק פון מיינע ווערטער וואס איך שרייב דיר, דו וועסט לעבן מיט די ווערטער וואס דער הייליגער תם פלעגט זאגן ווען מען האט גערעדט צו אים פון אנדערע (ספורי מעשיות, מעשה ט' מחכם ותם): "וואס האט דאס צו טון מיט מיר? דאס איז יענעם מעשה און דאס איז מיינע מעשה; און ווייטער פארנוואס דארפן מיר שמועסן פון אנדערע מענטשן, לאמיר מאכן א חשבון וויפיל איך האב פארדינט".

מיינע קאלעגעס ביי די ארבעט רעדן אויף מיר, וואס טו איך?

שאַלָה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

איך בין א מיידל וואס ארבעט מיטן זיך אפגעבן מיט קליינע קינדער, איך האב צוויי קינדער מיט וועם איך דארף זיך אפגעבן, און אזוי זענען דא דארט נאך מיידלעך וואס יעדער האט צוויי קינדער זיך אפצוגעבן מיט זיי.

לעצטנס האב איך צוריק געהערט אז א געוויסע מיידל וואס ארבעט דארט רעדט צו די עלטערן פון די קינדער מיט וועם איך געב זיך אפ, און זי זאגט זיי אז איך טו גארנישט מיט זיי א גאנצן טאג, זיי קלאצן סתם אוועק. דאס איז נישט אמת, איך געב זיך ברוך השם זייער גוט אפ מיט זיי, און עס טוט מיר שרעקליך וויי אז זי לאזט סתם אזוי ארויס א שלעכטע נאמען אויף מיר.

איך וויל וויסן אויב איך מעג רעדן צו די עלטערן און צו די אנפירער פון דעם פלאן דערוועגן, אדער עפעס אנדערש וואס איך קען טון איבער דעם, ווייל עס טוט מיר באַמט זייער שטארק וויי.

יִישׁר כַּח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת חיי שרה, כ"ד מר-חשון, שנת תשפ"א לפרט קטן ... תחי'

איך האב ערהאלטן אייער בריוו.

געווענליך גייט עס אזוי צווישן ארבעטער, ווען מען זעט איינעם מצליח זיין מיט די ארבעט - ווערט א שטיקל קנאה, איינער פריבירט אויפצועסן דעם צווייטן; די אלע וואס רעדן אויף א צווייטן און זוכן אונטערצויברענגען א צווייטן - אלץ נעמט זיך פון די שלעכטע מדה פון קנאה. די מדה פון קנאה איז די עקלדיגסטע מדה וואס איז דא, מען ווערט געבוירן מיט דעם, מען לעבט מיט דעם און מען שטארבט מיט דעם; אלע צרות וואס מענטשן ליידן אין לעבן - איז אלץ פון קנאה, ווען מען איז מקנא א צווייטן, מען טראכט שטענדיג אז א צווייטער האט א בעסערע לעבן.

עס הויבט זיך נאך אן ווען מען ווערט געבוירן; ווען א קינד ווערט געבוירן ווערט א גרויסע שמחה, אלע שפילן זיך מיטן קינד, מען געבט אים כבוד איבערן קאפ, ביז ווען עס קומט א צווייטע קינד און די משפחה הויבט אן געבן כבוד און אויפמערקזאמקייט פארן צווייטן, דעמאלט קען מען זען ווי דער עלטערער קינד ווערט פשוט משוגע, ער קען עס נישט נעמען, ער איז מקנא דעם יונגערן, דאס מאכט אז דער עלטערער זוכט נאר ווי ער קען טשעפען דעם יונגערן, ער ציפט און שלאגט אים.

נאכדעם ווען מען ווערט עלטער וואקסט מיט די קנאה, מען טראכט שטענדיג 'דעם גייט גוט, יענעם גייט גוט', מען עסט זיך אויף לעבעדיגערהייט. חכמינו זכרונם לברכה זאגן (שבת קנב:): "כל מי שיש בו קנאה, עצמותיו מרקיבין", ווער עס איז מקנא א צווייטן ווערן זיינע ביינער פארפוילט; בפשטות גייט עס ארויף אויף נאך די פטירה, אז אויב א מענטש האט קיינעם נישט מקנא געווען - וועט זיין גוף נישט פארפוילט ווערן אין קבר. מוהרא"ש זכרנו לברכה זאגט, אז דאס

גייט ארויף אויף לעבעדיגע מענטשן; א מענטש וואס האט קנאה, ווערן אים זיינע ביינער פארפויגט ביים חיותו; במשך זיין גאנצע לעבן עסט ער זיך אויף: 'פארנואס האב איך נישט אַזא לעבן ווי יענעם?' 'פארנואס האב איך נישט אַזא ווייב ווי יענער?' 'פארנואס האב איך נישט אַזא הויז ווי יענעם?' וואס באַמט דארף א מענטש וויסן אז אויב דער אייבערשטער האט דיר געגעבן די סארט לעבן; אַזא ווייב, אַזעלכע קינדער וכו' וכו', דארף מען גלייבן אז דאס איז דאס בעסטע פאר מיר, און בעסער קען נישט זיין.

אינטערעסאנט איז, די מדה פון קנאה גייט מיט מיטן מענטש אַפלו נאכן שטארבן, דער רבי האט געזאגט: "ווען א נפטר וואלט זיך ווען געקענט אויפשטעלן אינמיטן די לוי' ציילן וויפיל מענטשן זענען געקומען צו זיין לוי' וואלט ער נישט אויסגעהאלטן פארנואס א צווייטער האט געהאט א גרעסערע לוי' פון אים", אזוי שטארק גייט די טפשות פון קנאה.

די גאנצע גלות וואס מיר ליידן איז נאר פון קנאה; מען קריגט זיך, מען טוט שלעכטס איינער פארן צווייטן, אלץ ווייל מען טראכט: 'יענער האט מער', 'יענער איז מער געלונגען'; דעריבער זאגט דער רבי (ספר המדות אות קנאה, סימן א): "כשיתבטל הקנאה, אזי יהיה קבוצ גליות", ווען עס וועט זיך ענדיגן קנאה, קיינער וועט נישט גליסטן אויף א צווייטן - וועלן מיר צוריק גיין אלע אינאיינעם קיין ארץ ישראל.

מען דארף זייער אסאך ארבעטן אויסצורייסן די שלעכטע מדה, דאס קען מען נאר אז מען ווערט מקורב צום צדיק. אזוי ווי דער רבי זאגט (שם, סימן ה): "על ידי ביאתך לצדיק יתבטל ממך הקנאה", אז מען קומט צו א צדיק ווערט בטל די שלעכטע מדה פון קנאה; דער צדיק עפנט אויף די אויגן, מען הויפט אן שפירן דעם אייבערשטן, מען הויפט אן לעבן מיטן אייבערשטן, מען טראכט נישט פון א צווייטן, מען קוקט נישט אויף א צווייטן; מען איז שמת בחלקו, מען פרייט זיך מיט וואס דער אייבערשטער געבט.

נעמט זיך נישט צום הארצן וואס מען רעדט אויף אייך, איר זאלט ווייטער טון אייער ארבעט מיט א געטריישאפט, איר זאלט אַפלו נישט פרובירן זיך צו פארענטפערן ווייל איר וועט סיי ווי נישט קענען. געדענקט וואס דער הייליגער תנא עקביא בן מהללאל האט געזאגט פאר זיין זון ווען ער האט אים געבעטן ער זאל רעדן און מסביר זיין מען זאל אים העלפן, אזוי ווי חכמינו זכרונם לברכה דערציילן (עדות ה, ט), ווען עקביא בן מהללאל האט געהאלטן פארן נפטר ווערן,

האט אים זיין זון געבעטן: "אבא, פֿקוד עלי לְחַבְרִיך", זאג פאר דייענע חברים זיי זאלן מיר מקרב זיין, האט אים עקביא בן מהללאל געענטפערט: "איני מפקיד", איך זאג זיי גארנישט וועגן דיר, האט ער געפרעגט: "שָׁמָא עוֹלָה מְצֵאתָ בִּי", טאטע, ביסט ברוגז אויף מיר? האסט געטראפן אין מיר א זאך וואס איך טו נישט גוט, אז דו ווילסט נישט בעטן די חברים זיי זאלן מיר מקרב זיין? האט ער אים געענטפערט: "גיין, איך בין נישט ברוגז אויף דיר, נאר 'מעשיך יקרבוד ומעשיך ירחקוד', דייענע גוטע מעשים וועלן מאכן מען זאל דיר מקרב זיין, און דייענע שלעכטע מעשים וועלן מאכן מען זאל דיר מרחק זיין".

דער אייבערשטער זאל העלפן איר זאלט האבן הצלחה אין אלע ענינים.

ברודער, אויף דער וועלט דארף מען האבן אסאך סבלנות, זאלסט נישט טראכטן קיין איין רגע אז "יענער האט א בעסערע לעבן פון דיר", "יענער האט בעסער חתונה געהאט פון דיר" "כי לא מחכמה שאלת על זה", ביי איין זאך דארף מען מקנא זיין א צווייטן - אן ערליכע איד, אזא איינעם וואס גייט ארום פרייליך און מאכט אזא גוטע אנשטעל פאילו עס גייט אים זייער גוט, נאר אזא איינעם דארף מען מקנא זיין. רבי נתן האט געזאגט פאר זיין תלמיד רבי נחמן טולטשינער: "עס איז נישט דא וועם מקנא צו זיין, נאר אן ערליכער איד, און אויב ביסטו אן ערליכער איד בין איך דיר מקנא".

ווען דו זאלסט נאר הערן וואס איך הער אלץ צאם אין איין טאג, וואס מענטשן גייען אריבער, וואלסטו משיגע געווארן; יעדער מענטש האט זיך זיינע צרות וכו' וכו'.

דערפאר בעט איך דיר זייער, זיי נישט קיין נער און האב נישט קיין צער, מאך פרייליך דיין ווייב און זוף נאר די גוטע חלקים וואס זי האט, און ווארט נישט אויף קיין פבד, חכמינו זכרונם לברכה זאגן (אבות ד, א): "איזהו מכבד, המכבד את הבריות", א מענטש דארף זיין אזוי פרייליך אז ער זאל קענען געבן פבד פאר יעדן, בפרט פאר די אייגענע ווייב. דאס איז וואס איך האב מקבל געווען פון מוהרא"ש און דאס איז וואס איך לערן מיט מיינע תלמידים, ווער עס פארשטייט אנדערש זאל זוכן א פלאץ וואס איז גוט פאר אים.

קבלת התורה

מיר זענען געקומען צום רבי'ן פאר תורה תפלה וואס דאס איז דעם גאנצן רבינ'ס זאך. די וואך אין די פרשה ביי די לוחות שטייט (שמות לב, טז): "והלחת מעשה אלקים המה", זאגט רש"י: "כאדם האומר לחבירו כל עסקי של פלוני במלאכה פלונית, כך כל שעשועיו של הקדוש ברוך הוא בתורה", אזוי ווי מען זאגט: "זענעמ'ס זאך איז דאס און דאס", אזוי זאגט די הייליגע תורה אז דעם אייבערשטן זאך איז די הייליגע תורה; דאס איז דעם רבינ'ס זאך, אלעס אנדערש איז הבל הבלים.

דער הייליגער צדיק רבי ברוך'ל פון מעזיבז זכותו יגן עלינו - א פעטער פון רבי'ן - זאגט: "מענטש שרעקן זיך ראש השנה, מען גייט דן זיין דעם מענטש וואס גייט זיין די גאנצע יאר, אבער מען דארף זיך מער שרעקן פון יום טוב שבועות", ווייל ראש השנה איז מען דן 'א בילקע ארויף, א בילקע אראפ', די יאר גייט אריבער ביי אלעמען אייניג, איינער האט שבת ביי די סעודה א 'סאווער דאו' חלה און איינער נישט, אבער די יאר איז אייניג. אזוי ווי דער רבי זאגט (שיחות הר"ן, סימן נא): "אין להסתפל אם יהיה לו מעות אם לאו", עס דארף נישט אנגיין אויב מען האט געלט אדער נישט, "כי בין כך ובין כך יבלה ימיו בשנה", ווייל אזוי צו אזוי גייט דאס לעבן אריבער אייניג, נישט קיין חילוק יא געלט אדער נישט געלט, דאס לעבן איז אייניג ביי אלעמען, אבער ווען עס קומט יום טוב שבועות איז מען דן דעם מענטש אויב ער וועט לערנען, וויפיל ער וועט לערנען און צי וועט ער לערנען מיט שמחה - דאס דארף געבן א ציטער פארן מענטש, מען דארף טראכטן וואס גייט זיין די יאר? וועל איך לערנען? וועל איך זיין פרייליך מיט זיין לערנען?"

מיר האבן גערעדט מען זאל נישט זיין קיין בטלנים, נאר זיך גוט אויסבעטן ביים דאווענען, ביי די ווערטער: "ונשמח בדברי תלמוד תורתיה", מען זאל בעטן: "הייליגער באשעפער איך וויל זיך פרייען מיט די תורה, איך וויל זיך פרייען מיט די מצות"; יום טוב שבועות זינגען מיר ביי תפילת מעריב די שטיקל "אהבת עולם", מיר האבן געזינגען די ניגון פון "אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו",

און זיך גוט אויסגעפֿעטן ביים אייבערשטן: "הייליגער פֿאשעפֿער מיר ווילן זיך פֿרייען מיט די תורה".

מיר האבן גערעדט אז אויב מען וויל מקבל זיין די תורה קען דאס נאר צוגיין אויב מען קוקט גוט אויף זיך; ווייל אז מען קלאפט זיך, מען האט זיך אליינס פיינט, מען וויל זיך נישט ליידן - קען מען נישט מקבל זיין די תורה, נאר אז מען קוקט גוט אויף זיך קען מען זוכה זיין צו ווערן א גרויסער צדיק.

מיר האבן געלערנט די תורה וואס דער רבי רעדט פון קוקן גוט אויף אנדערע און קוקן גוט אויף זיך (לקוטי מוה"ר"ן חלק א', סימן רפב), די תורה איז א פונדאמענט אין ברוסלב'ע חסידות; דער רבי איז אונז מגלה אז דורך קוקן גוט אויף אנדערע און דורך קוקן גוט אויף זיך - פאלט אנוועק דאס שלעכטס, מען ווערט א גייער מענטש.

איך האף דו וועסט אנהויבן קוקן גוט אויף דיר, דו וועסט זוכן עפעס גוטס.

איך וויל אנהויבן לערנען, ווי אזוי הויבט מען אן?

שאלה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

איך בין אן ארבעטס אינגערמאן, איך האב נישט צופיל צייט צו לערנען, און איך וואלט זייער שטארק געוואלט אנהויבן לערנען אויפן סדר דרך הלימוד פון מוה"ר"ש.

איך פארשטיי אבער נישט פונקטליך ווי אזוי דאס ארבעט, דארף מען קודם ענדיגן גאנץ משניות, אדער קודם יעדע מסכתא הונדערט און איין מאל? און דאס איז מסכתות פון משניות אדער פון גמרא?

איך האף אז דער ראש ישיבה שליט"א וועט מיר קענען מסביר זיין און קלאר שטעלן ווי ווי אזוי עס ארבעט.

יישר כח.

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום א' פרשת נשא א', ראש חודש סיון, שנת תש"פ לפרט קטן
לכבוד ... גרו יאיר

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

הויב אן מיט משניות; גיי אין א סדר א פרק נאך א פרק ביז דו וועסט ענדיגן
א מסכתא, נאכדעם זאלסטו גיין צום צווייטן מסכתא ביז דו וועסט ענדיגן סדר
זרעים. נאכדעם זאלסטו גיין צו סדר מועד, זאלסט לערנען א פרק נאך א פרק ביז
דו וועסט ענדיגן ששה סדרי משנה; ווען דו ענדיגסט ששה סדרי משנה זאלסטו
אנהייבן נאכאמאל אויף דעם אויפן, זאלסט לערנען א פרק נאך א פרק; אזוי
זאלסטו טון דיין גאנצן לעבן, זאלסט קיינמאל נישט אפלאזן דעם משניות, דאס
וועט אריין ברענגען אין דיר א גליסטעניש צו די הייליגע תורה, דו וועסט וועלן
לערנען נאך און נאך.

אויף זאלסטו זיך מאכן יעדן טאג א שיעור צו לערנען גמרא; הייב אן מסכת
ברכות און גיי כסדרן א בלאט נאך א בלאט. קוק נישט אויף דעם אויב דו
פארשטייט נישט וואס דו לערנסט, דו זאג די ווערטער פון די הייליגע תורה
אפילו אן פארשטיין, דאס וועט פארשניידן אלע קליפות ומשחיתים; צדיקים
טייטשן דאס וואס חכמינו זכרונם לברכה זאגן (שבת ק"ו): "גמרא גמור זמורתא
תהא", "גמרא גמור" - אויב דו וועסט לערנען גמרא, דעמאלט: "זמורתא תהא" -
דאס איז א לשון פון: 'לומר את כל העריצים ולהכרית את כל הקוצים', אז מען
זאגט גמרא פארשניידט מען אלע שלעכטס.

אפילו דו פארגעסט, דו געדענקסט נישט פון איין טאג אויפן צווייטן זאלסטו
ווייטער גיין אין א רייע איין בלאט נאכן צווייטן; אזוי זאלסטו טון דיין גאנצן
לעבן, זאלסט קיינמאל נישט אפלאזן די הייליגע גמרא. דאס וועט דיר ברענגען
פרנסה, עס וועט זיך ריין מאכן.

דער רבי האט דערציילט (שיחות הר"ן, סימן קל"ז), עס זענען געווען צוויי
אינגעלייט זייער נאנטע חברים, איינמאל האט איינער געזען אויף זיין חבר אז
ער האט געטון נישט קיין שיינע זאך, שפעטער האט ער געזען ווי דער חבר
האט געטון א גרויסע עבירה האט ער זיך אפגעשאקלט פון אים און זיי האבן
זיך צעטיילט. נאך א שטיק צייט זעט ער ווי דער חבר הייבט אן מצליח זיין,
אבער ער זעלבסט איז געווארן א גרויסער ארעמאן, האט ער אנגעפאנגען האבן

קשיות אויפן אייבערשטן: 'איך ווייס דאך אז יענער האט געטון א גרויסע עבירה, פארנוואס גייט אים אזוי גוט? ער איז מצליח, ער איז א גרויסער עושר', איינמאל האט ער געזען ווי עס שטייט א קופקע און עס הערט זיך ארויס פון דארט א גערודער ווי מען ציילט געלט, איז ער אהין געגאנגען און ער איז צוגעגאנגען צו די געלט, ווען ער האט געוואלט קומען נאנט האט מען אים אפגעשטעלט און אים געזאגט: "ריר נישט צו צו די געלט, די געלט פאלאנגט פאר דיין אלטער חכר", האט ער זיי געפרעגט: "איך פארשטיי נישט, פארנוואס קומט אים אזויפיל געלט, איך האב דאך געזען מיט מיינע אויגן ווי ער טוט אן עבירה?" האט מען אים געענטפערט אזוי: "דיין חכר האט זיך קובע געווען צו לערנען יעדן טאג תורה, ער האט זיך פארגענומען חק ולא יעבור אז ער גייט לערנען יעדן טאג, אבער דו לערנסט גארנישט, דערפאר געבט מען פאר דיין חכר געלט אפילו ער האט געטון אן עבירה ווייל "מעות" איז ראשי תיבות ו'אין ע'בירה מ'כבה ת'ורה (סוטה כא.), עבירה לעשט נישט אויס די תורה", קוק נאך די מעשה דארט.

איינמאל דו וועסט זוכה זיין צו ענדיגן גאנץ ש"ס דעמאלט קענסטו אנהייבן א שיעור אויף דעם וועג פון איין מסכתא הונדערט און איין מאל; דאס ווענדט זיך אינעם מענטש, עס זענען דא וואס הייבן אן נאכאמאל ש"ס פסדרן און ווען זיי זענען מסיים הייבן זיי אן נאכאמאל און אזוי ווייטער, נאכדעם זענען דא וואס נעמען איין מסכתא און זיי גייען דאס איבער הונדערט און איין מאל, דאס ווענדט זיך לויט יעדן מענטש.

וואויל איז דעם וואס לאזט זיך נישט נארן, ער לערנט די הייליגע תורה - דער דארף שוין נישט קיינעם, אזוי ווי דער רבי האט איינעם געפרעגט (שיחות הר"ן, סימן יז): "פארנוואס לערנסטו נישט? דו וועסט דאך באקומען עולם הבא פאר דיין לערנען?!" און דער רבי האט אים געזאגט: "איינמאל דו וועסט זוכה זיין צו שפירן א ליבשאפט צו די תורה, וועסטו שוין נישט דארפן נישט די וועלט און נישט יענער וועלט, דו וועסט נאר וועלן לערנען נאך און נאך".

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט האבן הצלחה אין אלע ענינים.

דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן א) ווען א מענטש לערנט תורה ווערט ער אפגעהיטן פון די יצר הרע וואס וויל אים אויסרייסן; עס איז דא א יצר הרע וואס איז זיך מתלבש אין מצות, ער רעדט איין דעם מענטש צו טון עבירות בלבד מצות, די יצר הרע איז זייער א גרויסע סכנה, ווייל דער מענטש ווייסט נישט זיך צו היטן פון דעם, ער מיינט אז דאס איז א מצוה; די איינציגסטע עצה צו ווערן געראטעוועט - איז נאר דורך לערנען די הייליגע תורה.

מוהרא"ש זאגט, דער רבי מיינט די מענטשן וואס מאכן מחלקת און האבן אינזין דעם אייבערשטן, און די מענטשן וואס מיינען עס איז א מצוה צו זיין ביי זיך דערביטערט און אויפגעגעבן, דער יצר הרע רעדט איין עס איז א גרויסע זאך צו זיין דעפערעסט, ווען באמת איז דאס א גרויסע סכנה; עצבות ומרה שחורה איז די ערגסטע זאך פאר'ן מענטש, עצבות ומרה שחורה איז די יצר הרע, די סמ"ך מ"ם; די איינציגסטע וועג ווי אזוי מען קען ווערן אפגעהיטן פון דעם איז דורך לערנען די הייליגע תורה, אז מען לערנט תורה שטופט מען אוועק די עצבות ומרה שחורה.

שטעל דיך פאר ווי הונגעריג זיין נשמה איז ווען דו לערנסט נישט קיין תורה... געב א קוק ווי דו האסט געשפירט היינט ווען מיר האבן געפאסט, מיר האבן נישט געהאט קיין כח פאר גארנישט, א גאנצן טאג האבן מיר נאר גענוארט אויף איין זאך: 'ווען קען מען שוין אויספאסטן?' דאס איז ווען דער גוף פאסט, כל שכן ווען עס גייט אריבער טעג און וואכן וואס מען געבט נישט צו עסן פאר די נשמה, קען מען זיך נישט פארשטעלן ווי שטארק די נשמה ווערט אויסגעמוטשעט.

דערפאר בעט איהן דיר: נעם יעצט א חומש און זיי מעביר סדרה; אפילו מען פירט זיך אז מען לערנט נישט קיין מקרא ביינאכט, אויב מען לערנט דאס מיט תרגום און רש"י מעג מען דאס לערנען ביינאכט. ווארט נישט אויף פרייטאג צו ענדיגן די חומש; געדענק וואס די הייליגע חכמים לערנען אונז (אבות ב, ד): "אל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה", זאג נישט: 'ווען איהן וועל האבן צייט און נישט זיין פארנומען - דעמאלט וועל איהן לערנען', נאר יעצט כאפ אריין אביסל תורה.

נאכדעם זאלסטו לערנען אביסל משניות; אפילו דו פארשטייט נישט וואס דו לערנסט זאלסטו זאגן די ווערטער. משניות האט א מורא'דיגן כח אז עס טוישט דעם מענטש מן הקצה אל הקצה - אפילו דער מענטש זאל שוין ליגן אין א טיפן בלאטע. אזוי ווי דער הייליגער רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן, סימן יט): "אפילו א מענטש וואס ליגט שוין אין שאול תחתית, אויב וועט ער זיך מאכן א שיעור און לערנען יעדן טאג 'כף וכף', וועט אים די תורה ריין מאכן און אפּוואשן.

ועל כולם זאלסטו לערנען א בלאט גמרא; חכמינו זכרונם לברכה זאגן (תוספתא פרה ד, ד): "רבי עקיבא אומר זמר כה תדירא - זמר", זאגן צדיקים אז דאס איז א לשון פון פארשניידן; אז מען לערנט תורה פארשניידט מען אלע קליפות און מלאכי חבלה וואס מען האט פאשאפן דורך די עבירות.

דער רבי האט געזאגט (ת"י מוה"ר, סימן ה) אז רבה בר חנה איז געקומען צו אים און אים געפּרעגט פארוואס ער איז נישט מחדש חידושים אויף זיינע מאמרים; נאך האט דער רבי געזאגט אז ער זאגט עס נאך בשם אומרו, אז רבה בר בר חנה האט דאס אלעס מגלה געווען.

די ערשטע מאמר וואס רבה בר בר חנה האט געזאגט: "האי גלא דמטבע לספינתא", דער יצר הרע איז ווי א וואל וואס וויל דערטרענקען דעם איד, "מתחזי פי צוציתא דנורא חנרתא ברישא", דער יצר הרע פארשטעלט זיך ווי א הייליגע ווייסע ברענעדיגער מלאך, ער קומט נישט צום מענטש און רעדט אים איין צו טון עבירות, נאר ער פארבט די עבירות ווי א מצוה, און ער פארשטעלט זיך ווי אן ערליכער איד. למשל, ער רעדט איין דעם מענטש אז ער זאל מאכן מחלקת, פארשטייט זיך לשם שמים, און ער רעדט איין דעם מענטש אז ער זאל ארום גיין צעבראכן, און ער רעדט אים איין אז עס איז א מצוה צו זיין טרויעריג.

אבער ווי אזוי קען מען פטור ווערן פון דעם יצר הרע? זאגט רבה בר בר חנה: "ומחנין ליה באלותא דחקיק עליה 'אהיה אשר אהיה'", מען שלאגט אים מיט א שטעקן וואס עס איז אויסגעקריצט דערויף שמות, און דער שטעקן דאס איז דער הייליגער תורה, ווייל די תורה זעט אויס ווי א שטעקן ווייל חכמינו זכרונם לברכה זאגן (מדרש תנחומא פי תשא, סימן כא): "הלוחות ארכן, וי"ו ורחבן וי"ו", די לוחות זענען

געווען לאנג זעקס טפחים, און ברייט זעקס טפחים; און די תורה איז דאך שמות פונעם אייבערשטן, און נאר דורך לימוד התורה קען מען מכניע זיין דעם יצר הרע וואס שטעלט זיך אהער ווי א שיינער איד.

זעט מען ווי אזוי דער רבי הייבט אן ליקוטי מוהר"ן די ערשטע תורה, און וואס דער רבי האט געוואלט, אז מען זאל לערנען תורה און וויסן אז נאר תורה קען ראטעווען דעם מענטש פון שלעכטס. ווען דו וואלסט ווען געוואוסט ווי שטארק איך האב הנאה צו הערן פון דיר א סיום, וואלסטו מיר געלאזט וויסן יעדע מאל דו ביסט מסיים נאך אמאל משניות, נאך א מסכתא.

ווער עס לערנט תורה - נעמט זיך די תורה אן פאר אים, די תורה היט אים און עס היט זיינע קינדער. אזוי ווי די הייליגע חכמים דערציילן (חגיגה טו): עס איז אמאל געווען א הונגער יאר, עס איז נישט געווען וואס צו עסן, און די טאכטער פון אחר איז געקומען צו רבינו הקדוש, זי האט אים געבעטן: "רבי, פרנסני", רבי געבט מיר עפעס עסן, האט רבינו הקדוש איר געפרעגט: "בת מי את?", וועמענס טאכטער ביסטו? האט זי געענטפערט: "בתו של אחר אני", איך בין א טאכטער פון אחר, האט רבינו הקדוש געזאגט מיט וואונדער: "עדין יש מזרעו בעולם", ער האט נאך קינדער דא אויף די וועלט? עס שטייט דאך (איוב יח, יט): "לא נין לו ולא נכד בעמו ואין שריד במגוריו", עס וועט נישט בלייבן קיין קינדער און אייניקלעך פון א רשע, האט זי געבעטן: "זכר לתורתו ואל תזכר מעשיו", איך בעט דעם רבין זאל געדענקען די תורה וואס ער האט געלערנט און נישט זיינע שלעכטע מעשים. ווען זי האט דאס ארויסגעזאגט איז אראפגעקומען א פייער פון הימל און פארברענט די בענקל פון רבינו הקדוש, זיך אנצונעמען פאר אים, האט רבינו הקדוש זייער געוויינט און געזאגט: "ומה למתגנן בה כה, למשתבחין בה על אחת כמה וכמה", מה-דאך ווען א רשע לערנט תורה קומט די תורה און נעמט זיך אן פאר אים, איז דאך אנדא און אנדא ווען אן ערליכער איד וואס גלייבט אינעם אייבערשטן לערנט תורה - וועט זיך זיכער די תורה אננעמען פאר אים.

מעג מען לערנען ליגנדיג?

שאלה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

איך דאנק דעם אייבערשטן אז א דאנק די חזק פונעם ראש ישיבה שליט"א בין איך זוכה צו לערנען יעדן טאג די הייליגע תורה, אויפן סדר דרך הלמוד פון הייליגן רבין.

עס מאכט זיך אסאך מאל אז איך האב גאר א פארנומענע טאג, און ביינאכט ווען איך גיי שוין שלאפן דערמאן איך זיך אז איך האב נאך היינט גארנישט געלערנט, איך בין אבער שוין זייער מיד און אויסגעמוטשעט, און איך האב נישט קיין כח צו זיצן אויפן בענקל ביים טיש, און די איינציגסטע וועג פאר מיר צו לערנען איז צו לערנען ליגנדיג אויפן בעט, אז נישט וועל איך בכלל נישט לערנען יענעם טאג.

איז דאס אויסגעהאלטן צו לערנען גמרא, משנה, הלכה, ליגנדיג אין בעט, אדער פאסט עס נישט צו טון?

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת נשא א', ד' סיון, מ"ח לעומר, שנת תשפ"ג לפרט קטן לכבוד ... נרו יאיר

איך האב ערהאלטן דיין פרייוו.

קענסט לערנען אזוי. קוק נאך אין שאלות ותשובות תורה לשמה (שאלה שסז), איינער פֿרעגט די זעלבע פֿראגע, אויב מען לערנען די הייליגע תורה ליגנדיג, אויב עס איז דרך ארץ'דיג; פֿרעגט דער הייליגער פֿון איש חי זכותו יגן עלינו אין די תשובה, א ראב"ז פֿון וואס די גמרא זאגט (נבחים ה'): "רמי ריש לקיש על מעוהי פי מדרשא", ריש לקיש איז געלעגן אויפן בוץ אין בית המדרש און געפֿרעגט א שאלה אין לערנען, זאגט דער פֿון איש חי, וואס דארף די גמרא זאגן אז ריש לקיש איז געלעגן? נאר אויב צו לערנען אז אויב אמאל איז מען אויסגעמוטשעט - מעג מען לערנען ליגנדיג. ער זאגט אבער: "אף לא יתמיד בזה", מען זאל זיך נישט אזוי צוגעוואוינען צו טון, מען זאל לערנען מיט דרך ארץ; נאר אויב מען איז זייער אפגעמאטערט און אויסגעמוטשעט - קען מען לערנען אזוי.

לערן מיט מסירת נפש, אפילו ביסט מיד און אויסגעמאטערט; בפֿרט א בלאט

גמרא בכל יום, דער בלאט גמרא זאל זיין ביי דיר אזוי שטארק און אזוי וויכטיג – ווי לייגן טלית און תפילין. מוהרא"ש ברענגט פון הגאון רבי שעפטיל זכר צדיק לברכה, זון פונעם של"ה הקדוש זכותו יגן עלינו (הובא בסוף ספר יש נוחלין): "א בלאט גמרא דארף זיין אזוי שטארק ביים מענטש, אזוי ווי מען טוט אן תפילין". דער אייבערשטער זאל העלפן זאלקס האבן הצלחה אין אלע ענינים.

די הייליגע גמרא וועט דיר עפענען די טירן פון גן עדן, וועסט שפירן דעם אייבערשטן מיט דיר.

זע צו לערנען יעדן טאג דעם בלאט גמרא, זאג די ווערטער אפילו אן פארשטיין; דאס וועט דיר מאכן פאר א גרויסער צדיק.

האב סבולות, עס גייט נישט אין איין מינוט; זוכה זיין צו שפירן מתיקות התורה – דאס גייט נישט אזוי שנעל, מען דארף אסאך לערנען אן קיין הרגשה – ביז מען קומט אן צו שפירן מתיקות התורה.

שטארק זיך, זיי ממשיך מיט זיינע שיעורים בסדרן. אויף זאלסטו גיין יעדן טאג התבודדות; זוף א ליידעג פלאץ וואו דו קענסט זיך מתבודד זיין, בעט דעם אייבערשטן ער זאל דיר ווייזן די זיסקייט פון די הייליגע תורה, דו זאלסט זוכה זיין צו שפירן די ערבות ומתיקות התורה.

די שידוך מיט'ן אייבערשטן דארף אנהאלטן

בעזרת ה' יתברך – יום ב' פרשת נשא א', ב' סיון, מ"ו לעמר, שנת תשפ"ג לפרט קטן
לקבוד ... נרו יאיר

עס קומט א גרויסע חתונה די וואך, די שמחה ווערט גרעסער און גרעסער, מען גייט זוכה זיין צו מקבל זיין די תורה פונדאסניי. ביי אונז פירט מען זיך צו

ליינען דעם ערשטן טאג שבועות - די תנאים, און דעם צווייטן טאג שבועות ליינען מיר די כתובה; ווי מיר אידישע קינדער בינדן זיך צו צו לעבן א גאנץ לעבן נאר מיט די תורה, נאר מיטן אייבערשטן.

די זאך איז נאר, מען דארף זען די שידוך זאל אנהאלטן, עס זאל זיין א קשר של קיימא. דער רבי האט א וועג ווי אזוי מיר זאלן קענען בלייבן א גאנץ יאר און א גאנץ לעבן - צוגעקלעבט צום אייבערשטן און צו די הייליגע תורה, דער רבי האט א וועג פאר יעדן איינעם צו לערנען תורה. דער רבי זאגט, איך קען ווייזן פארן גרויסער למדן אז ער פארשטייט נישט קיין לערנען, און פארן קלענסטן מענטש - אז ער קען יא לערנען.

קוק אריין אין רבי'ס ווערטער - וועסטו זען אז עס איז דא פאר דיר אויף א וועג צו לערנען, און דו וועסט קענען אנהאלטן דייער רצונות און קבלות פון יום טוב שבועות פאר א גאנץ יאר; וועסט האבן א וועג צו לערנען אפילו אן פארשטיין, אפילו אן געדענקען, אפילו אן קיין חברותא.

דא האסטו די הייליגע ווערטער פון רבי'ן (שיחות הר"ן, סימן עו): "טוב ללמד במהירות ולכלי ללמד הרבה בלמודו. רק ללמד בפשיטות בזריזות ולכלי לבלבל דעתו הרבה בשעת למודו מענין לענין, רק יראה להבין הדבר בפשיטות במקומו", עס איז גוט מען זאל זיך צוגעוואוינען צו לערנען שנעל און נישט מדקדק זיין צופיל בשעת מען לערנט, נאר זען צו פארשטיין דעם פשטות הפשט, "וואס לפעמים אינו יכול להבין דבר אחד, אל יעמד הרבה שם ויניח אותו הענין וילמד יותר להלן", און אויב מען פארשטייט נישט זאל מען נישט פארברענגען אסאך צייט אויף דעם ענין, ענדערש זאל מען גיין ווייטער, "ועל פי הרב ידע אחר כף ממילא מה שלא היה מבין בתחלה, כשילמד בסדר בזריזות להלן יותר", און אז מען לערנט אסאך וועט מען שפעטער פארשטיין וואס מען האט פריער נישט אזוי גוט פארשטאנען.

דער רבי זאגט דארט ווייטער: "שאין צריכין בלמוד רק האמירה לבד, לומר הדברים בסדר", אפילו מען פארשטייט גארנישט זאל מען זאגן די ווערטער, "וממילא יבין", און ביים סוף וועט מען פארשטיין. "ולא יבלבל דעתו בתחלת למודו שירצה להבין תכף, ומחמת זה יקשה לו הרבה תכף ולא יבין כלל. רק יכניס מחו בהלמוד ויאמר בסדר בזריזות וממילא יבין", מען זאל נישט ווערן צעבראכן ווען מען זעט אז מען פארשטייט נישט וואס מען לערנט, וואס דאס אליינס - אז

מען וויל גלייך פארשטיין - מאכט אז עס זאל זיין שווער צו פארשטיין דאס לערנען, נאר מען זאל בלויז זאגן די ווערטער פסדרן און מען וועט שוין פון זיך אליינס פארשטיין, "וואס לא יבין תכף יבין אחר כך, ואם ישארו איזה דברים, שאף על פי כן לא יוכל לעמוד על פנתו, מה בכך", און אויב מען פארשטייט נישט דעם ערשטן מאל - וועט מען עס פארשטיין ביים צווייטן מאל; און אויב מען וועט נישט פארשטיין דעם צווייטן מאל - איז אויך גארנישט, "כי מעלת רבוי הלמוד עולה על הכל, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: 'לגמור, ולהדר לסבר, ואף על גב דלא ידע מה קאמר' שנאמר: 'גורסה נפשי לתאבה'", ווייל חכמינו זכרונם לברכה זאגן, אז א מענטש זאל קודם אסאך זאגן די ווערטער פון די הייליגע תורה, אפילו ער פארשטייט נישט וואס ער לערנט, און דערנאך זאל ער לערנען צו פארשטיין, "כי על ידי רבוי הלמוד שילמד במהירות, ויזכה ללמד הרבה, על ידי זה יזכה לעבור כמה פעמים אלו הספרים שלומד, לגמרם, ולחזור להתחיל, ולגמרם פעם אחר פעם, ועל ידי זה ממילא יבין וכו'", ווייל אז מען געוואוינט זיך צו צו לערנען שנעל, קען מען זוכה זיין צו לערנען זייער אסאך; מען איז זוכה איבערצוגיין יעדע זאך זייער אסאך מאל, ביז מען איז זוכה דאס צו פארשטיין.

רבי נתן זאגט דארט: "ודבר הרבה מאד בענין זה, ואי אפשר לכאר דברים אלו בכתב היטב, אבל באמת הוא דרך עצה טובה מאד בענין הלמוד, כי על ידי זה יכולים לזכות ללמוד הרבה מאד, לגמור כמה וכמה ספרים, וגם יזכה להבין הדברים יותר מאשר היה לומד בדקדוק גדול, כי זה מבלבל מאד מן הלמוד", דער רבי האט זייער אסאך גערעדט פונעם דרך הלימוד, אז מען זאל נישט זוכן צו פארשטיין גלייך ווען מען לערנט, נאר מען זאל לערנען אסאך אן פארשטיין, ביז מען וועט זוכה זיין צו פארשטיין.

ווען מען לערנט אויך דעם סדר דרך הלימוד איז מען זוכה אנצוקומען אסאך מער ווי ווען מען לערנט שטייט און מען קלערט אריין אין יעדע ווארט, וואס דאס שטערט נאר דאס לערנען, "וכמה בני אדם פסקו מלמודם לגמרי על ידי רבוי הדקדוקים שלהם, ומאומה לא נשאר בידם", און זייער אסאך מענטשן האבן אינגאנצן אויפגעהערט צו לערנען צוליב דעם וואס זיי האבן געלערנט און געקוועטשט וכו'.

"אבל כשירגיל עצמו ללמוד במהירות כנזכר לעיל, בלי דקדוקים הרבה, התורה תתקיים בידו, ויזכה ללמוד הרבה מאד, גמרא ופוסקים כלם, ותנ"ך

ומדרשים וספרי הזוהר וקבלה, ושאר ספרים כלם", אבער אז א מענטש געוואונט זיך צו צו לערנען שנעלערהייט - אזוי ווי אויבן דערמאנט, וועט ער זוכה זיין צו לערנען זייער אסאך; ער וועט לערנען די גאנצע תורה - גמרא מיט אלע פוסקים, תנ"ך מיט אלע מדרשים, און זוהר הקדוש, "וכבר מבאר שיחתו של רבנו זכרנו לברכה, שטוב לאדם שיצבר בחייו בכל הספרים של התורה הקדושה", אזוי ווי דער רבי האט געוואלט, אז מיר זאלן דורך לערנען כל התורה כולה, עיין שם. דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט האבן הצלחה אין אלע ענינים.

דו בעסט מיר אויף זאל דיר אויסשטעלן א סדר וואס צו לערנען; מיר בעטן ביים דאווענען: "ותן חלקנו בתורתך", יעדער מענטש האט זיין חלק אין די תורה, איינעם ציט מער הלכה, איינעם ציט מער אגדה - יעדער איינער האט זיך זיין חלק אין דער תורה. הדבר הראשון זאלסטו יעדן טאג לערנען חומש רש"י מיטן תרגום; זונטאג זאלסטו לערנען ביז שני, מאנטאג ביז שלישי און אזוי ווייטער. נאכדעם מאך דיר א שיעור אין משניות; דער רבי האט געזאגט פאר רבי נתן אז ער זאל יעדן טאג זאגן ח"י פרקים משניות און רבי נתן האט דאס מקיים געווען זיין גאנץ לעבן, אויף האט דער רבי געזאגט לכמה אנשי שלומינו זיי זאלן זאגן ח"י פרקים משניות יעדן טאג (עיין שיחות הר"ן סימן קפה). מוהרא"ש האט געזאגט אז ווען ער איז אנגעקומען צו דעם שיחה האט ער געטראכט צו זיך: 'אויף וויל אויף זיין פון די כמה אנשי שלומינו פאר וועם דער רבי האט געגעבן דעם תיקון'.

נאכדעם זאלסטו זען צו לערנען גמרא יעדן טאג, הייב אן ש"ס מסכת ברכות און גיי כסדרן לכל הפחות א בלאט גמרא יעדן טאג. דער גאון רבי שעפטל א זון פון דעם הייליגן של"ה זכר צדיק לברכה ברענגט אין זיין צוואה (סוף ספר יש נוחלין, דפוס אמשטרדם) אז לערנען גמרא איז א חיוב פארן מענטש אזוי ווי לייגן טלית און תפילין, עיין שם.

אויף זאלסטו דיר מאכן א שיעור אין הלכה; אזוי ווי דער רבי זאגט (שיחות הר"ן, סימן כט): "כל איש ישראל מחיב ללמד בכל יום יום פוסקים, ולא יעבר", יעדער איד איז מחויב צו לערנען יעדן טאג הלכות, "ואם הוא אנוס ואין לו פנאי, ילמד על כל פנים איזה סעיף "שלחן ערוך" באיזה מקום שהוא, אפילו שלא במקומו שהוא עומד עתה בשלחן ערוך", אויב מען האט נישט קיין צייט וכו' זאל

מען לערנען אן הלכה, אפילו נישט פסדן וואו מען האלט וכו', "כי צריך ללמד איזה דין ב"שלחן ערוך" בכל יום יום כל ימי חייו", ווייל מען איז מחויב צו לערנען יעדן טאג הלכה.

מגלת רות

דער הייליגער רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן, סימן כג): "וואויל איז דעם וואס טרינקט יעדן טאג אפאר קאפיטלעך תהלים"; און האב געהערט פון א פרום'ער חסיד א שוין ווארט אויף דעם וואס דער רבי רופט אן 'תהלים' ווי א 'טרינק', ווייל מיר געפינען אין די גמרא אז די הייליגע חכמים פרעגן (ברכות ז'), פארנוואס ווערט רות אנגערופן מיט דעם נאמען? "שזכתה ויצא ממנה דוד שרינהו להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות", ווייל 'רות' איז א לשון פון טרינקען, און מען רופט איר אזוי ווייל פון איר איז ארויסגעקומען דוד המלך וואס האט אנגעטרינקען דעם אייבערשטן מיט דעם ספר תהלים".

בעסט דעם אייבערשטן איר זאלט ליב האבן אידישקייט, איר זאלט זען דאס שיינקייט פון זיין א איד, איר זאלט ליב האבן די איידעלע וועג; עס איז אזוי גוט צו זיין א איד, מיינט נישט אז דער נישט איד און דער וואס פירט זיך נישט ווי א איד - דער האט א לעבן, דער האט הנאה; פארקערט, די וואס טוען זיך אן שוין, רייף און איידל - די האבן א לעבן. אזוי ווי די הייליגע חכמים זאגן (מדרש רות רבה ד, ט): פארנוואס האט בעז געוואלט חתונה האבן מיט רות? ווייל ער האט געזען אויף איר אז זי איז אנדערש פון אלע מיידלעך; אלע מיידלעך וואס זענען געקומען צו אים אין פעלד קלויבן לקט שפחה און פאה פון די זאנגען האבן זיך אראפגעבויגן אויפצוהייבן פון די אראפגעפאלענע תבואה און ווען מען בייגט זיך אראפ הייבט זיך אויף די קלייד און דאס איז נישט צניעות'דיג, אבער רות האט זיך נישט אראפגעבויגן נאר זי האט זיך אראפגעזעצט אויף אן אופן אז איר קלייד זאל זיך נישט אויפהייבן. נאך זאגן חז"ל (שם) אז ער האט געזען ווי די מיידלעך לאכן ארום מיט די בחורים וואס האבן דארט געארבעט, אבער רות האט נישט גערעדט מיט

פֿרעמדע מענער און נישט געלאכט פון זייערע ווערטלעך, דאס האט אים באאיינדרוקט אז די מיידל איז א גרויסע צדקת, און פון דעם פאפאלק איז ארויס געקומען דוד המלך.

תיקון הפללי

ביי אונז זאגט מען יום טוב די תיקון הפללי נאך תפילת מוסף, נישט נאך שחרית. נאר ראש השנה, יום כיפור און שמחת תורה זאגן מיר נאך שחרית, אבער אלע אנדערע ימים טובים זאגן מיר די תיקון הפללי אזוי ווי יעדן שבת נאך אנעים זמירות.

מילכיגס און קרעפלעך

נאכן דאנווענען ביי די מילכיגע קידוש איז געווען א הערליכע בילד, זען ווי יונגע און אלטע - אלע פרייען זיך מיט זייערע סיומים; אינגעלייט, בחורים און קינדער האבן מסיים געווען, איינער משניות, א צווייטער גמרא, א דריטער ליקוטי מוהר"ן.

מיר האבן גערעדט פון די מנהג פון עסן קרעפלעך, און מען זאגט אז אלע טעג וואס מען קלאפט - פירט מען זיך צו עסן קרעפלעך; ערב יום הקדוש קלאפט מען על חטא - עסט מען קרעפלעך, הושענא רבה קלאפט מען די הושענות - עסט מען קרעפלעך, פורים קלאפט מען ביי המן - עסט מען קרעפלעך, און שבועות עסט מען קרעפלעך אבער מען זעט נישט מען זאל קלאפן, נאר דער רבי הויבט אן דעם הייליגן ספר ליקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן א): "וכמו שהמשגעים צריכים להכותם", אזוי ווי א משוגענער פארשטייט נאר ווען מען שלאגט אים מיט א שטעקן - "כמו כן ממש התורה שעוסקין הוא בחנינת מקלות ושמות", אזוי אויף דער מענטש וואס זינדיגט, ער איז פול מיט רוח שטות, אזוי ווי די הייליגע חכמים זאגן (סוטה ג.): "אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות", דער יצר הרע מאכט משוגע, ווי אזוי קען מען פטור ווערן פון די משוגענות? דורך לערנען

תורה – "שְׁבֹזָה מִכִּין וּמִכְנִיעִין אֶת הַיָּצָר הָרָע, וּמִגְרָשִׁין מִן הָאָדָם אֶת הַשְּׁגָעוֹן וְהָרוּחַ שְׁטוֹת שֶׁנִּכְנָס בּוֹ", דִּי תוֹרָה אִיז צוּגְעֵגְלִיכֵן צו א שְׁטַעקֵן, און אז מָען לַעֲרֹנֵט תוֹרָה שְׁלֹאגֵט מָען דָּעם יָצָר הָרָע, מָען שְׁלֹאגֵט אַרױס דִּי רוּחַ שְׁטוֹת; דַּעֲרִיבֵער עָסֵט מָען קַרַעפֿלעך שְׁבועות ווען מָען אִיז מִקְבֵּל דִּי תוֹרָה.

קיינער קען נישט זאגן ער אִיז שוין פֿאַרפֿאַלן, עס אִיז נישטא קיין וועג פֿאַר אים אַרױס צו גיין פֿון דִּי טומאָה; דער רבי זאגט קלאר עס אִיז דא פֿאַר יעדן אַיינעם אַ וועג אַרױס צו גיין פֿון גלות. דער רבי זאגט (שיחות הר"ן, סימן יט): "שְׁאֲפִילוֹ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הִרְחוּקִים מִן הַקִּדְשָׁה מְאֹד", אַפִּילוֹ אַ מַעֲנִיטֵש וואס אִיז זייער ווייט פֿון קדוּשָׁה, "שְׁנִלְכְּדוּ בַּמְצוּדָה רָעָה, עַד שֶׁרְגִילִין בַּעֲבֻרוֹת חֵס וְשְׁלוֹם רַחֲמָנָא לְצֻלָּן", ער טוט עבירות רחמנא לְצֻלָּן און ער אִיז שוין אַראַפֿגעפֿאַלן אין שְׁאוּל תַּחֲתִית, "אֶף עַל פִּי כֹן, הִכַּח שֶׁל הַתּוֹרָה גָּדוֹל כָּל כָּף, עַד שֶׁיְכוּלָה לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֻרוֹת שֶׁרְגִילִין בָּהֶם חֵס וְשְׁלוֹם, וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֶק קְבוּעַ וְחִיּוּב חֻזַּק לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כָּף וְכָף, יִהְיֶה אִיף שִׁיחִיָּה, בְּרֹדָאֵי יִזְכּוּ לַצֵּאת מִמְצוּדָתָם הָרָעָה עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כַח הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד"; אויב וועט ער זיך מאַכן אַ קביעות צו לַעֲרֹנֵען יעדן טאג 'כָּף וְכָף', וועט ער סוף כָּל סוף אַרױסגיין פֿון זיין בְּלֹאטֵע, ווייל דִּי כַח פֿון תוֹרָה אִיז אַזוי גרויס, עס נעמט אַרױס דָּעם מַעֲנִיטֵש פֿון זיין שְׁלַעכְטֵס.

דעם צווייטן טאג שְׁבועות עסן מיר אויף מילכיגס מיר האבן גערעדט פֿון זיך נישט קלאפֿן מיט וואס אִיז געווען, אַזוי ווי מילך מעג מָען עסן, וואס בַּאֲמַת קוּמֵט דאס פֿון בְּלוּט; חֲכָמִינוּ זְכָרֹנָם לְבִרְכָּה זֵאגֵן (בְּכוֹרוֹת ו:): "דָּם נֶעֱכָר וְנִעְשֶׂה חֵלֶב", מילך קומט פֿון בְּלוּט, און מיר ווייסן דאָ אז (שם ה:): "הִיוֹצֵא מִן הַטָּמֵא טָמֵא", מיט דָּעם זַעצֵן מיר ביי מילך אז מָען טרינקט יא מילך, ווייל דאס אִיז אַ נייַע פֿאַשעפֿעניש; דאס וויל מָען ווייזן יום טוב שְׁבועות ביי קבֵּלַת הַתּוֹרָה, מיר זאָלן זיך נישט קלאפֿן מיטן עבר, און זאָגן: 'אִיף קען נישט מִקְבֵּל זיין דִּי תוֹרָה, אִיף בין בְּלוּט', נאר מָען זאגט דיר: 'קוק אויף דִּי מילך, אַפִּילוֹ בִּיסֵט געווען אַ שְׁטִיק בְּלוּט, רוֹיט ווי עֶשׂוּ הָרָשָׁע – קענסטו ווערן ווייס ווי יַעֲקֹב אַבינו, ווייס ווי מילך'. אַזוי ווי חֲכָמִינוּ זְכָרֹנָם לְבִרְכָּה זֵאגֵן (ירושלמי ראש השנה פֿרך ד, הלכה ח): "כִּינֹן שְׁקִבְלָתָם עֲלֵיכֶם עוֹל תּוֹרָה, מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִילוֹ לֹא חֲטֵאתֶם מִימֵיכֶם", ווען אַ מַעֲנִיטֵש אִיז מִקְבֵּל אויף זיך דָּעם עוֹל תּוֹרָה, דאס הייסט ער נעמט זיך פֿאַר צו לַעֲרֹנֵען יעדן

טאג די הייליגע תורה - זאגט דער אייבערשטער: "רעכן איה אים פאילו ער האט קיינמאל נישט געזינדיגט, עס ווערט אויס בלוט, עס ווערט 'דם נעפר ונעשה חלב'.

מוהרא"ש זאגט א שיינע טעם פארנוואס מען עסט מילכיגס שבועות; ווייל דער רבי זאגט (שיחות הר"ן, סימן כו): "ביי די וועלט איז שפחה א חסרון, אבער ביי מיר איז שפחה א גרויסע מעלה", ווייל ווען עס וואלט ווען נישט געווען קיין שפחה וואלט מען נישט געקענט דינען דעם אייבערשטן, מען וואלט נישט אויפגעהערט צו טראכטן פונעם פארגאנגענהייט, פון אלע דורכפעלער און אלע פראבלעמען וואס מען איז אדורך, דאס וואלט געמאכט אז דער מענטש זאל נישט פרובירן נאכאמאל אנצוהייבן פונדאסניי, אבער יעצט אז עס איז דא שפחה, קען מען זיך באנייען און אנהייבן פון פריש; דעריבער ווען מיר גייען מקבל זיין די תורה עסן מיר מילכיגס, כדי צו געדענקען אז מיר זענען ווי גיי געבוירן; א קליין קינד עסט דאך נאר מילך, דעריבער עסן מיר מילכיגס צו ווייזן אז מיר זענען גיי געבוירן, מיר הייבן אן פונדאסניי זיין ערליכע אידן.

מוהרא"ש זאגט: מען זעט אז די תורה הויבט זיך אן מיטן אות ב' וואס איז פארמאכט פון אלע זייטן, עס איז אפן נאר אויף פאראויס; דאס קומט אונז לערנען אז אויב מען וויל מצליח זיין טאר מען נישט קוקן אויף צוריק, נאר אויף פאראויס; נאר אזוי קען מען מקבל זיין די תורה און נאר אזוי קען מען מצליח זיין אין לעבן. דער הייליגער חוזה פון לובלין זכותו יגן עלינו זאגט: פארנוואס עסט מען מילכיגס שבועות? ווייל יעדע עסן וואס ווערט פארדארבן קען מען שוין נישט ניצן, מען ווארפט דאס אנוועק, חוץ מילך; וואס אפילו אז עס ווערט פארדארבן קען מען דאס נאך נוצן, מען קען מאכן דערפון קעז; דערפאר עסט מען מילכיגס שבועות, ווייל מען וויל ווייזן פארן מענטש: אפילו דו ביסט אראפגעפאלן אין עבירות, דו ביסט פארדארבן געווארן, דאך קענסטו נאך תשובה טון און ווערן א צדיק, אזוי ווי פארדארבענע מילך וואס מען ווארפט נישט אנוועק נאר מען מאכט דערפון פיינע קעז.

דאס לערנט אונז דער הייליגער רבי: "עס איז נישט דא קיין יאוש"; דער רבי האט געשריגן (ליקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן עח): "אין שום יאוש בעולם פלל!", זאגט

רבי נתן (שיחות הר"ן, סימן קנג): דער רבי האט דאס געשריגן מיט זיין גאנצע כח, ער האט געשריגן בקול גדול: "גיוואלד, זייט אייך נישט מייאש, קיין יאוש איז גארנישט פארהאנען"; עס איז נישט דא אַזא זאך ווי יאוש, נישט דא קיין מענטש וואס קען נישט תשובה טון און עס איז נישט דא קיין עבירה וואס מען קען נישט מתקן זיין.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן קיב): "אם אתה מאמין, שיכולין לקלקל, תאמין שיכולין לתקן", אויב דו גלייבסט אז דו קענסט טון שלעכטס גלייב אויף אז דו קענסט פאררעכטן; מען דארף גלייבן אין דעם, מען דארף וויסן אז דער אייבערשטער נעמט אן אונזער תשובה, ער ווארט אז דער מענטש זאל זיך צוריקקערן צו אים.

דער יצר הרע וויל נאר איין זאך פונעם מענטש: "געב זיך אונטער!" ער וויל אז דער מענטש זאל ביי זיך אפמאכן איין מאל פאר אלעמאל און זאגן: "איך בין שוין פארפאלן!" יעדעס מאל ער ווארפט אראפ א מענטש אין עבירות איז זיין פונוה נאר מחליש דעת זיין דעם מענטש, דער מענטש זאל אויפגעבן און אויפהערן צו פראבירן זיין גוט און ערליך; דאס ווייזט אונז דער מנהג פון עסן מילכיגס: "פון פארדארבענע מילך מאכט מען קעז", דאס הייסט: "פון א פארדארבענער מענטש קען ווערן א גרויסער צדיק".

קוק נישט צי דו פארשטייסט וואס דו לערנסט אדער נישט; דו זאג די ווערטער פון די תורה, נישט קיין חילוק צי דו פארשטייסט יא צי נישט, און אפילו דאס לערנען האט א פנים ווי א שיד מיט דריי עקן זאלסטו ווייטער לערנען. עס איז דא וואס פירן זיך צו עסן קרעפלעך שבועות, עס איז געמאכט מיט דריי עקן; דאס דערמאנט אונז די מצוה פונעם חכם און תם (ספורי מעשיות, מצוה ט) וואו דער רבי דערציילט אז דער תם איז געווען א שוסטער, אבער ער האט זיך נישט געקענט דערלערנען ווי אזוי מען מאכט שיינע שיד, ער פלעגט מאכן א שיד מיט דריי עקן, עס האט נישט אויסגעזען ווי א שיד, דאך פלעגט ער נעמען דעם דריי עקיגן שיד און זיך מחיה זיין מיט דעם און געזאגט: "וואס פאר א שיינע שיד האב איך געמאכט, ווי זיס איז מיין שיד, ווי האניגדיג איז מיין שיד, וואספארא צוקערדיגע

שיף, א וואוילע שיף, זיין ווייב פלעגט אים פרעגן: "אויב איז עס יא אזוי, פארנוואס נעמען אנדערע שוסטערס אסאך מער געלט ווי דו נעמסט פאר דיין שיף?" פלעגט דער תם איר ענטפערן: "וואס האט דאס צו טון מיט מיר? דאס איז זיין מעשה און דאס איז מיין מעשה, און וואס דארף מען רעדן פון א צווייטן, לאמיר זען וויפיל איה פארדין מיר ליד".

דעריבער עסן מיר שבועות דריי עקיגע קרעפלעך, צו געדענקען, אז אפילו אונזער דאווענען האט א פנים ווי א שיף מיט דריי עקן זאל מען זיך מחז' זיין מיט דעם, און אז דאס לערנען האט א פנים ווי א שיף מיט דריי עקן זאלן מיר זאגן די אלע לשונות וואס דער תם האט געזאגט און געזינגען צו זיין שיכעלע; ווייל דאס איז דער סוד פון מצליח זיין אין לעבן: "א מענטש זאל זיך מחיה זיין מיט יעדע נקודה טובה, אפילו עס איז ווייט פון שלימות".

שטר התנאים וכתבה

מיר פירן זיך צו ליינען דעם ערשטן טאג שבועות צווישן מנחה און מעריב דעם שטר ארוסין ותנאים, און דעם צווייטן טאג - די כתובה צווישן אידישע קינדער און אבינו שבשמים, וואס דער הייליגער צדיק רבי ישראל נאג'ה זכר צדיק לברכה האט מחבר געווען. מען זינגט שיינע ניגונים און מען רעדט פון הייליגן רבי'ס עצות און חיזוק.

שטר אירוסין ותנאים שבין ישראל לאביהם

שבשמים

בעזרת השם יתברך ולמזל טוב. המגיד מראשית אחרית, הוא יתן שם טוב ושארית, לאלה דברי התנאים והברית שנדרשו והתנו בין שני הצדדים לשם ולתפארת, דהיינו מצד האחד יחיד ומיוחד בורא כל, חכם קדמון, עלת העלות וסבת חסבות, העומד מצד עצמו, עצם כבודו שאין לשער ולדמות בכל מיני מראות וצורות, פשוט

בתכלית הפשטות עד אין סוף ועד אין חקר, ומצד השני הלא היא פגסת ישראל, בלה קרואה פגעיתה, עטרת תפארת מטרוניתא קדישתא עלימתא קדישתא שפירתא, יפה כלבנה ברה פתחה, זחר זריק נצוצין, ומבדיק בברק לעינים, בת מלכים יוחסי ארץ, המה אבות הקדושים, ובמלכות בית דוד ושלמה היא מעוטרת ומחודרת בפתר מלכות, העומדת מצד עצמה עצם אלהות סוף המעשה תחילת המחשבה מדת מלכות קדישתא, סוד תורה שבעל פה, שלמי אמוני ישראל, סופא דכל דרגין קדישין ועיקרא דכל דרגין והצינורות.

ראשית דבר הבחור בארזים, בחירו של עולם התחתון (החתן), הוא מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ישא למזל טוב את בתולת ישראל אשר איש לא ידעה, זו שכניתא קדישא, בחפה וקדושין בדת משה וישראל, ואל יבריחו ואל יעלימו, לא זה מזו ולא זו מזו, מראשית ועד אחרית, רק תמיד פניהם איש אל אחיו באהבה ואהבה ורעות, דלא מתפרשין דא מן דא לעלמין, וישלטו בשונאיהון וזר אל יתערב, וערל וטמא אל יגע במאורות, מעתה ועד עולם.

החתן הנ"ל התחייב את עצמו להכניס כל אשר האציל וברא ויצר ועשה, הכל למענה ולמען התורה הקדושה, כמו שעשה במעמד הר סיני, הרבין שמים ושמי השמים וכל צבאם ואשר תכנם בורות (על שם הפסוק אם לא בריתי יומם ולילה), פן התחייב את עצמו להרבין כל מעשה בראשית, ולתת לפגסת ישראל כל העמים תחתיה, כמו שכתוב 'ואתה על במותימו תדרד', 'ואילי נביות ישראל תדרד', וסלק תבן ששה מאות ושלש עשרה מאורות הגדולים ליד השליש המרצה לשני הצדדים, הלא הוא רעיא מהימנא משה רבינו רבן של כל הנביאים ושל מלאכי השרת, והתחייב לתן שכר טוב עליהם, רב טוב הצפון אשר עין לא ראתה אלקים וזולתה, חוץ מרב כל של עולם הזה. והתחייב את עצמו לתן סבלונות, לסבל פגסת ישראל בכל מיני סבלונות, בבני חיי ומזוני, הן רוחני והן גשמי, ובמחלה סליחה ובפירה, כדי להיות לו ממלכת כהנים וגוי קדוש עד סוף כל הדורות לבלתי החליפם באמה אחרת, ולהביאם לציון עיר מלוכה ונבחרת. והתחייב את עצמו להלבישה בעשרה מיני לבושין, ובכ"ד תכשיטין,

וּבַד' בַּגְדֵי לָבָן בַּשָּׁבֶת וַיּוֹם טוֹב, וּלְהַרְיֵק לָהֶם שֹׁפֵעַ וּבִרְכָּה וַחַיִּים לְמִשְׁמֶרֶת.

מִתְּנוּת לְהַפְלָה כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל גָּזַם זָהָב בְּקַע מִשְׁקָלוֹ, אֵלּוּ שְׁקָלֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם כּוֹפֵר עֲלֵיהֶם מִכַּפֶּרֶת. וּשְׁנֵי צַמִּידִים אֵלּוּ שְׁנֵי לוּחֹת הַבְּרִית, עֲשֶׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם אֵלּוּ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, וּמִרְגְּלֵית טוֹבָה תְּלוּיָה בְּצוּאָרָהּ זֶה חֻכְמַת אֱלֹקִית, יָדִיעַת שְׁמוֹתָיו וְחִפּוּשׁ גִּנּוּזֵי כָּכָל הַיִּכְלוֹת וּבַד' עוֹלָמוֹת אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יִצִּירָה עֲשִׂיָּה, וְהַשְׁגָּחוֹתָיו וְהַשְׁגָּחוֹתָיו לְעוֹלָם יְכוּלָתוֹ רוּחָנִיּוֹתוֹ וְהַשְׁגָּחוֹתוֹ וְהַשְׁפָּעָתוֹ עַל כָּל הַנִּבְיָאִים רִנֵּעַ כְּמִימָרָא בְּלִי גַעְדָּרַת. עִם הַמַּטְבֵּעַ הַנִּקְרָא נוֹבִיל הַתְּלוּיָה בְּמִרְגְּלֵית, הוּא חֻכְמַת הַפְּלוֹסוֹפִיָּה וְחֻכְמַת הַטָּבַע הַגּוֹפְנִית וּמִקְרִים הַתְּלוּיִם בְּחֻכְמַת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר הִיא בֵּין הָעַמִּים לְכְבוֹד וּלְתַפָּאֶרֶת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב 'כִּי הִיא חֻכְמַתְכֶּם וּבִינַתְכֶּם לְעֵינֵי הָעַמִּים', וְעֲטָרַת זָהָב בְּרֹאשָׁם, 'צִדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעֲטֹרוֹתֵיהֶם בְּרֹאשֵׁיהֶם', טַבַּעַת קְדוּשִׁין אֵלּוּ שְׁלֹשָׁה בְּרִיכוֹת שֶׁל רְצוּעָה בְּאַצְבַּע הָאֶמְצָעִי, חוּץ סְבֻלוֹת קִטְנִים זֶה עוֹבֵי הַנֶּשְׁמִי מִתְּעַנּוּגֵי עוֹלָם הַזֶּה, בְּשִׁלְחָן עָרוֹךְ וּמִטָּה מְצֻעַת, זֶה 'מִטָּתוֹ שֶׁלְשֹׁלְמָה' אֲשֶׁר הֵם הַכֵּנָה לְעִבּוּדָהּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּאַלְשִׁיךְ בְּפִרְשַׁת בְּחֻקוֹתֵי, בְּתוֹרַת מֹשֶׁה הַנְּתוּנָה לְמַגִּזִּירוֹת.

הַפְּלָה הַנ"ל הַתְּחִיבָה אֶת עֲצָמָה לְחַכְמִים כָּל אֲשֶׁר לָהּ לְמִסֹּר לְבָבָהּ וּנְפִשָּׁה עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעִבּוּדָה בְּדְבִיקָה וְחִשּׁוּקָה בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ, וְסִלְקָה תַּכְפָּף לִיד הַשְּׁלִישׁ הַמְּרֻצָּה הַנ"ל שֶׁהַקְדִּימָה נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע. וְאַלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר תִּלְבִּישׁ אֶת עֲצָמָה בַּגְדֵי כְבוֹד וְתַפָּאֶרֶת לַיּוֹם טוֹב, וְתִקּוֹן הַנַּעֲשֶׂה בְּמֵאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים עַל יְדֵי מִצּוֹת הַתְּלוּיִם בְּמוֹעֲדִים וַיָּמִים טוֹבִים וּבַגְדֵי שָׁבֶת וּלְקַשֵּׁט אֶת עֲצָמָה בַּב"ד תַּכְשִׁיטִי פִלָּה עַל יְדֵי מִצּוֹת הַנַּעֲשִׂים בַּשָּׁבֶת, חוּץ מִהַתּוֹסְפוֹת הַנַּעֲשֶׂה עַל יְדֵי קֶרֶן מוֹסַף שָׁבֶת. וּבַגְדֵי חוּל חֲלִין הִיא לָהּ לְבַטֵּל הַפְּסוּק 'וְהִגִּית בּוֹ יוֹמָם וּלְיָלָה'. בַּגְדֵי לָבָן כְּמֵאמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם 'בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְּגָדֶיךָ לְבָנִים', צַעֲיִפִּים וְגַם רִדִּידִים זֶה מַעֲשֶׂה חֲדוּשִׁים וּפְלִפּוּלִים לְחִלּוּקָא דְרַבָּנָן, מִטָּה מְצֻעַת, זֶה מִטָּתוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, 'שֹׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ' זֶה שֹׁשִׁים מְסַבֵּתוֹת, 'וּשְׁמוֹנִים פְּלִגְשִׁים וְעִלְמוֹת' הֵם גּוֹפֵי הַלְכוֹת 'אֵין מִסְפָּר'.

מתנות להחתן הנ"ל כובע בראשו שיש בו שער לבן ושחרות, ופארה חבוש על ראשה, זו תפלין שבראשו, ותפלתן של ישראל הנעשה כתר בראשו, וחומש מצפה פסח זו חמשה חמשי תורה ומצופין בפירושים שונים בפרד"ס ולדקדק בהם היטב ולדבר דבר על אופניו. עוד מתנה להחתן יופא טובה עם עור של שועל, דהינו לעשות מעשים טובים של שועלים שדרכיהם להיות משכילים בדרךם, ומבעם להיות פונים תמיד אחריהם, כך כל עובדי השם תמיד דרכיהם להיות משכילים ומבעם להיות פונים וכל אחריהם ביתה.

והחתן הנ"ל התחייב את עצמו לתן מזונות להפלה מטרוניתא קדישתא וששבינא כל ימי חייהם הן מזוני רוחני 'לחם אפירים אכל איש' והן מזוני גשמי 'לחם לאכל ובגד ללבש' בדרך כבוד בזה ובכא עד סוף כל הדורות בלי שום טענה ומענה ובלי עכוב כלל, שטר שלם שבר ושטר חליצה לחליצה מכל צרתה.

והחתנה תהיה למזל טוב גשמי בשבת בחדש סיון שנת שני אלפים וארבע מאות ושמונה וארבעים לבריאת עולם.

על הוצאות החתן להוציא קולות ובגדים ולפידים בוערים ורקיעים נוטפים כל מיני בשמים לשמח הנשיאים, והבדחנים הקה מלאכי חשרת ידון ידון במזמוטי חתן וכלה, ותפלי זמר נעימות הנגלגלים ושרפים ואופנים בשירה ובזמרה, ומחמת קטט ועידר חס ושלום ותנהגו בתקנות צום בעל בכי בתשובה ומעשים טובים, וקבלה עליה הפלה לשמח בכל מיני שירות ותשבחות אחר קריאת כל הנשפחות, ובעל השמחה ממעונו יסלק לכל אחד ואחד הוצאותיו וחסרונו, ישמע חכם ויוסף לקח ומגדנות ובגסוד חיון, קנס מצד עובר לצד המקיים, דהינו מצד בני ישראל כאשר מצד החתן לכל ופל דבר ארצה.

ערב קבלן מצד החתן, כל צבא השמים ושרפים וחיות ואופני הקדש לכל שמחה ובגנין וספרין קדישין, ערב קבלן מצד הכלה, צדיקי הדור ותינוקות של בית רבן, והצדדים מחייבים לפצות

הַעֲרָבִים בֹּל יִגִּיעַ לָהֶם שׁוּם נֶזֶק וְלִקְוֵי הַמֵּאוֹרוֹת חֵם וְשָׁלוֹם, וְקִנְיָנָא מִן הַחֶתָּן וְהַכְּלָה קִנְיִן חֲמִשָּׁה חֲמִשִּׁי תוֹרָה וּתְעוּדָה אֶרְכָּה מֵאַרְצָן מִדָּה וּרְחֻבָּהּ מִנִּי יָם, וְהַכֹּל שְׁרִיר וְקָיָם.

נֵאוּם הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם עַד הָרָאשׁוֹן.

וּנֵאוּם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ, הַיָּמִים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם עַד הַשְּׁנִי.
הַכְּתָנִים וְהָעֵם הָעוֹמְדִים בַּעֲזָרָה פֶּה בְּמִקְדָּשׁ מַעֲט בָּלָם יַעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ
מִזֵּל טוֹב, הַשֶּׁם אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד וְמִי בַּעֲמֻד יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד, אֲשֶׁר־
הָעָם שִׁבְכָה לּוֹ אֲשֶׁר־יְהוָה הָעָם שֶׁה' אֱלֹהֵינוּ.

נֵאכְמִיטָאג דִּי עֲרֻשְׁטֵע טָאג האָבן מִיר אַ מְנַהֵג מִיר לֵיינען דִּי תְנָאִים פֿון דַּעַם
צִדִּיק וְקָדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל נֶאג'אַרא זָכַר צִדִּיק לְבָרָכָה, מִיר האָבן גַּעזִינְגֶען און זײַף
מִחֶזֶק גַּעוֹוֶען אַז מִיר זַענען גַּעקומֶען צום רַבִּי'ן אויף יוֹם טוֹב שְׁבֻעוֹת מְקַבֵּל זײַן
דִּי תוֹרָה פֿון פֿרִישׁ. מִיר האָבן גַּערעדט, בִּי אוֹנֵז איז דַּער מְנַהֵג מִיר גַּעבן נִישַׁט
קײַן טײַערע און עֲכָטֵע צירונג, מִיר גַּעבן פֿשוּט'ע צירונג, אַזוי אויף ווען מִיר זַענען
מְקַבֵּל דִּי תוֹרָה, מִיר מֵאכֶן דִּי חֲתוּנָה מִיט דִּי תוֹרָה - דאַרף נִישַׁט זײַן קײַן עֲכָטֵע
און טײַערע, מַעַן קען זַאגן אַ פַֿרַק מִשְׁנִיּוֹת אָפִילוֹ אַן פֿאַרשְׁטײַן, און אַז אײַנער
זאַגט דִּיר 'עס איז נִישַׁט עֲכָט', זַאג אים: 'בִּי אוֹנֵז גַּעבט מַעַן פֿשוּט'ע צירונג, מַעַן
גַּעבט נִישַׁט טײַערע'.

אויף האָבן מִיר גַּערעדט פֿון האָבן שְׁלוֹם בֵּית, אַז דַּער צִדִּיק וואס האט
אויסגַעשְׁטעלט דִּי תְנָאִים מִיט דִּי כְּתוּבָה צווישן אִידן אִינעם אײַבערשטן - האט
גַּענומֶען אַ מִשָּׁל אַ מֵאן און ווייב, אָפֶער אויב חֲתוּנָה האָבן מײַנט נִישַׁט לַעבֶן
מִיט לִיבִשְׁאפֶט - האט נִישַׁט קײַן פֿשֶׁט צו מֵאכֶן אַ מִשָּׁל צו קַבֵּל הַתּוֹרָה, דאַן
וועט דאס מְקַבֵּל זײַן דִּי תוֹרָה האָבן אַ פָֿנִים ווי אַ פֿאַרפֿאַלק וואס לַעבֶן נִישַׁט
מִיט שְׁלוֹם, מִיט לִיבִשְׁאפֶט, דאס ווייזט אוֹנֵז אַז מַעַן דאַרף לַעבֶן מִיט
לִיבִשְׁאפֶט; יַעֲצֵט קען מַעַן מֵאכֶן דִּי נִמְשָׁל צו מְקַבֵּל זײַן דִּי תוֹרָה, אַ תְּנָאִים
און אַ כְּתוּבָה.

שטר הפתופה שפין ישראל לאביהם שבשמים

בששי בשבת ששה ימים לחדש סיון שנת שני אלפים וארבע מאות וארבעים ושמונה לבריאת עולם, למנין שאנו מניין פאן מעמד הר סיני, איך שהלא הוא הבחור פארזים, בחירו של עולם התחתון (החתן), הוא מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא אמר להרא בתולתא פנסת ישראל בת גדולי יוחסין, בתו של אברהם אבינו הוי לי לאנתו בדת משה וישראל, שתקבלו עליכם תורת משה זו תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ואנא אפלה, כמו שאמר הפתוב 'וארחצך במים', ואוקיר 'שתהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש', ואיוון ואפרנס יתיכי ליכי הן מזוני רוחני והן מזונות גשמי, איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו כי בני מלכים המה מלכות דוד ושלמה, כהלכות גברין יהודאין דפלחין ומוקרין וזנין ומפרנסין לגשיהון בקושטא.

פך קבל עליו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא למפלח גדמיהון ולמוקר יתהון קדם כל בני עלמא, כמו שאמר הפתוב 'ולתתך עליון על כל גויי הארץ ולהיות עם קדוש', ועתידה ירושלים שמונעת עד דמשק, ולפרנס יתהון בכל מיני פרנסה הן בחול והן בשבת, וביום הששי לתת להם לחם משנה איש לפי אכלו, ויהיבנא ליכי מהר בתוליכי כי היא בתולה ואיש לא ידעה, כסף וזוין הם אלה עולמות דכסיפין שעתידה לירשה מבית בעלה מאתן ומאתים לנטרים את פרוי דחזי ליכי מדאורייתא, ומזוניכי וכסותיכי וספוקיכי הם שאר כסות ועונה, שאר אלו מזונות, כסות הוא חלוקא דרבנן הנעשים מתורה ומצות, ועונה זו עונתן של תלמידי חכמים סוד פלת משה כמו שאמר הפתוב 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', ומיעל לותיכי כאורח כל ארעא, וחייב להכניסם אל ארץ זבת חלב ודבש, ואם תשתבאי אפרקינד ואותבינד לי לאנתי, והלא הוא חתן דנן התחייב את עצמו למיפרק לה לבנסת ישראל מן גלותא ולא להניחם שם ביני עממיא, כמו שאמר הפתוב 'על הר גבה עלי לך מבשרת ציון', 'בה אמר ה' אלקים הנה אשא אל גוים ידי אל עמים ארים נסי והביאו בניך בחצן ובגתיד על כתף תנשאנה, והיו מלכים אמניך

וְשִׁרְתִּיהֶם מִיִּנְקֵתֶיךָ אֲפִים אֶרֶץ וְשִׁתְחוּ לָךְ וְכו', וְלַחֲלָצָה בְּכָל צָרָה וְצוּקָה, וְכָל יָמֵי מִיָּנָר אֲרַמְלוּתְךָ אֶת תְּהֵא יִתְבָּא בְּבֵיתִי וּמִיתְּוֹנָא מִנְכֶּסִּי, לְהַשְׁפִּיעַ לָהּ כָּל מִינֵי שְׁפַע מִשְׁבַּע מַדּוּת חֵלֶח וּמִתְרִין מִזְלִין נֹזֵעַר וְנִקְהָ דְרֵךְ צִנּוּרוֹת הַקְדּוּשִׁים וּמִשָּׁם יֵגִיעַ הַשְׁפַּע עֲלֵינוּ עִם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בְּלִי שׁוּם עֲכּוֹב כָּלֵל. וּבְגִין דְּכָרִין דִּיהוּ לִיכִי מִנְּאִי אֲנֹן יִרְתּוֹן כֶּסֶף בְּתוֹבְתֶיךָ יִתֵּר עַל חִלְקָהוֹן דְּעִם אֲחוּהוֹן בְּסוּד הַכְּתוּב 'הוּה גְבִיר לֹאֲחִיד וְיִשְׁתְּחוּ לָךְ בְּנֵי אֲמָד', וּמִשְׁלֵת בְּגוּזִים רַבִּים וּבֶדֶד לֹא יִמְשְׁלוּ, שְׁהֶם יִקְבְּלוּ כָּל הַשְׁפַּע וְכָל הַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת כְּמוֹ שְׁאֵמֵר הַכְּתוּב 'וְאֶבְלַתֶּם לַחֲמֶכֶם לְשׁוֹבַע', וְיִפְתַּח ה' לָךְ אֶת אוֹצְרוֹ הַטּוֹב, וְכָל הָאֲמוֹת יִקְבְּלוּ רַק מִתְמַצִּית אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין נִוְקְבִין דִּיהוּוֹן לִיכִי מִנְּאִי יִתְבֵּן בְּבֵיתֶם וּמִתְּוֹן מִנְכֶּסִּי עַד דְּתִנְסְכוּ לְגִבְרִין. הַכֵּל קִבֵּל עֲלֵיו חֲתָן דְּנָן לְמִיָּהֵב לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אִפְלוּ בִּימֵי מִיָּנָר אֲלֻמְנוּתָהּ, וְצָבִיאֵת בְּתוּלָתָהּ וְהוּתִּית לִי לֹאֲנָתָא.

וְדִין גְּדוּנְיָא דְהַנְעֵלֶת לִיה מִפִּי אֲבִיהַּ מַצּוֹת מִלֵּלָהּ וּפְרִיעָה וּמִסִּירַת נַפְשָׁה עַל קִדְשַׁת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְשֹׁמֵר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת תּוֹרָתוֹ בֵּין בְּכֶסֶף בֵּין בְּזָהָב לְלַמֵּד תּוֹרָתוֹ הַנְּחַמְדִּים מִזְהָב וּמִפָּז רַב, בֵּין בְּתַבְשִׁיטִין לְקַשְׁט אֶת הַתּוֹרָה בְּפִירוּשִׁים שׁוֹנִים בְּפִשְׁט דְּרוּש רַמְזוֹ סוּד שְׂבֻדָּה מִתְקַשְׁטֶת הַכֵּלָה הַעֲלִיוֹנָה בְּכ"ד קִשּׁוּטִין שְׂתוּבָל לְמִיעַל לַחוּפָה, בְּמִאֲנֵי דְלְבוּשָׁא הֵם מַעֲשִׂים טוֹבִים שְׂמַחָם נַעֲשִׂים חִלּוּקָא דְרַבָּנָן וְיֵשׁ עֲלֵיהָ עַל יָדָן לְכָל ד' עוֹלָמוֹת אֲעִילוֹת בְּרִיאָה וְיִצְרָה עֲשִׂיָּה, בְּשִׁמּוּשֵׁי דִיָּרָה בְּסוּד הַכְּתוּב 'וְעָשׂוּ לִי מִקֹּדֶשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם', שְׁלֹא יִזְיוּ מֵאֲתָנוּ הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחֵר כְּתָלֵינוּ לְשִׁמְעַ קוֹל תְּפִלָּתֵנוּ כְּשֶׁאֲנִי קוֹרְאִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וּבְשִׁמּוּשֵׁי דְעֶרְסָא הֵם עֲבוֹדַת הַקִּרְבָּנוֹת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ לְהִיּוֹת בְּהִנָּם בְּעֲבוֹדָתָם וּלְוִים בְּדוּכָנָם וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם.

הַכֵּל קִבֵּל עֲלֵיו מִלָּךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲתָן דְּנָן בְּמֵאָה זְקוּקִין כֶּסֶף צָרוּף, הֵם מֵאָה בְּרָכוֹת שִׁיִּשְׂרָאֵל מְבָרְכִין לְהַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם וְיוֹם וְנוֹתְנִים בְּזָה וּמוֹסִיפִים כַּח וְגִבּוּרָה בְּפִמְלִיאָה שֶׁל מַעֲלָה, וְצָבִי הַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲתָן דְּנָן וְהוֹסִיף לָהּ מִן דִּילִיָּה עוֹד מֵאָה זְקוּקִים כֶּסֶף צָרוּף אַחֲרִים כְּנֻגָּדָן הֵם סוּד מִיָּין דּוּכָרִין שִׁיִּזְרָדִין מְלֻמְעָה כְּנֻגָּדִין מִכָּל עֶשֶׂר סְפִירוֹת שְׁכָל אֶחָד כָּלוּל מַעֲשֶׂה, סֵךְ הַכֵּל

מאתים פסח צרות, הוא שפע היוצרת בכל יום אחר תפלת הבקר, כמו שאמר הכתוב 'ותתן טרף לביתה וחק לנערתי' / וכך אמר חתן דגן אחריות שטר כתובתא דא היא התורה הקדושה שכתובה אש שחרה על גבי אש לבנה היא אחריות לשלם לה לפנסת ישראל שבר טוב בעולם הזה ובעולם הבא.

נדוניא דין הם שני צנתרא דדחבא נעשה ונשמע וקבלת על מלכות שמים ותרני"ג מצות, ותוספתא דא הם תוספות קרבן מוסף שבת ויום טוב וענית אמן יהא שמיא רבא שמוסיפין בזה כח בפמליא של מעלה בסוד הכתוב 'תנו עוז, קבילת עלי ועל ירתי בתראי הם צדיקי הדור שיורשים ירשת אביהם שבשמים, להתפרע מכל שפר ארג נכסין הם אוצרות שפע עליונה ת' אלה אלפין עולמות דכסיפין דחתימין בעזקא דכיא, וש"ע נהורין המתגלין בארד, ושפע י"ג תקוני דיקנא, ותשעה תקוני ועיר אנפין ושלש מאות ועשר עולמות הננוזין תחות פרסא קדישא שעתידי להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות ורב טוב הצפון לצדיקים לעתיד לבא, ושפע ז' רקיעים שהם וילון רקיע שחקים וכול מעון מכון ערבות שבו צדק ומשפט וצדקה גנזי חיים וגנזי שלום וגנזי ברכה.

וקננין דאית ליה תחות כל שמיא הם ז' אוצרות וארץ החיים, הארץ וכל אשר עליה תימים וכל אשר בהם, דקנאי הם קנני שמים וארץ, ודעתיד אנא למקני אילון ג' אלה דרין דזמין קודשא בריך הוא לאתבא רוחיה ליה ולשריה ביה, נכסין דאית לון אחריות, הם ארץ אבותינו, ודלית להון אחריות הם ארצות שאר עמין כי הם פמטלטלי דמיא, פלהון יהון אחראין וערבאין לפרע מנהון שטר כתובתא דא, אפלו כל חד עולמות אעילות בריאה יצירה עשיה הם ערבאין לפרע שטר כתובתא דא, נדוניא דין הם נעשה ונשמע ותרני"ג מצות, ותוספתא דא הם תוספות ארץ קני קנזי וקדמוני, ואפלו מן גלימא דעל כתפאי מג' עולמות בריאה יצירה עשיה, מן יומא דגן ולעלם, ואחריות שטר כתובתא דא וכו' קבל עליו חתן דגן מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא פאחריות וחרר כל שטרי כתובות ותוספות דנוהגין בבנות ישראל, העשויין בתקון חכמינו ז"ל בפאר

תקוני הנעשים על ידם בעולמות העליונים, דלא פאסמכתא ודלא
בטופסי דשטרא.

וקנינא מיניה קנין שמים וארץ למרת בתולת ישראל בת נדיבי
עמים ויחסי ארץ מלכות דוד ושלמה, על כל הא דכתב ומפרש לעיל,
שקבל עליו לפרנס פנסת ישראל בפרנסה טובה בלי שום הפסק ובלי
שום מניעה בעולם הן פרנסה רוחני והן פרנסה הנשמי בהרחבה
גדולה, במנה דכשר למקניא ביה, היא התורה הקדושה שהיא בלי
אומנתו, ועל פי שני עדים בשרים הם שמים וארץ, שנאמר 'ואעידה
בם את השמים ואת הארץ', והכל שריר וקיים לעד אמן.
מזל טוב לכל ישראל עד עולם, ועתה כתבו לכם את השירה
הזאת ולמדה את בני ישראל.

מזל טוב!

יארצייט דוד המלך

דער הייליגער רבי זאגט (שיחות הר"ן, סימן חס): "עיקר התבודדות של דוד המלך
היה על מטתו", דוד המלך האט זייער אסאך גערעדט צום אייבערשטן ווען ער
איז געלעגן אין בעט, "בעת ששכב על מטתו וכסה עצמו בסדין, אז היה מדבר
ומשית כל לבו לפני השם יתברך", ווען ער איז געלעגן אין בעט פלעגט ער זיך
צודעקן מיט זיין דעק און דארט האט ער גערעדט און זיך אויסגעשמועסט מיטן
אייבערשטן, אזוי ווי עס שטייט (תהלים ה, ט): "אשחה בכל לילה מטתי", איך שמועס
יעדע נאכט מיטן אייבערשטן אויף מיין בעט, "בדמעי ערשי אמסה", מיט מיין
טרערן מאך איך נאס מיין בעט, און דער רבי פירט אויס: "אשרי מי שירגיל עצמו
לקיים הנהגה זו העולה על הכל", וואויל איז דעם וואס געוואוינט זיך צו דאס טון.

דער הייליגער רבי זאגט (ספר המידות אות אהבה, סימן ה): "מי שמתפלל על ישראל
במסירות נפש, הכל אוהבים אותו", אלע האבן ליב דער וואס בעט פאר אידישע
קינדער מיט מסירות נפש, אזוי ווי מיר געפינען ביי משה רבינו און ביי דוד המלך

ווי אלע אידן האבן זיי ליב געהאט, ווייל זיי האבן געפֿעטן דעם אייבערשטן פאר
כלל ישראל מיט מסירות נפש, און דאס דארף זיין אונזער עבודה שטענדיג צו
פֿעטן דעם אייבערשטן פאר כלל ישראל, אז אלע אידן זאלן זוכה זיין תשובה צו
טון און האבן נאר גוטס, אלע זאלן זיין געזונט און האבן פרנסה.

אז דו ביסט א מלמד וויל איה דיר מחזק זיין דו זאלסט זיך אומקוקן אויף די
צעבראכענע קינדער; א מלמד וואס געבט אכטונג אויף די צעבראכענע קינדער –
דער איז א ריכטיגע מנהיג ישראל. חכמינו זכרוננו לברכה פארציילן (מדרש שמות רבה
ב. ב. א): דוד המלך איז געווען א פאסטור אלץ יונגער בחור און ער פלעגט שטענדיג
אכטונג געבן אויף די שוואכע און יונגע שעפעלעך זיי זאלן האבן וואס צו עסן.
ער פלעגט קודם ארויסברענגען די קליינע שאף צו פאשען ווייל זיי האבן נאך
נישט קיין גרויסע ציין און זיי קענען נישט עסן פון די אונטערשטע חלק פון די
תבואה וואס דארט איז זייער הארט, אז זיי זאלן ערשט אפ עסן די ווייכע תבואה.
נאכדעם האט ער געעפנט די טיר פאר די די עלסטע שאף אז זיי זאלן עסן פון די
מיטלסטע חלק פון די תבואה, נאכדעם האט ער ארויסגענומען די מיטלגארטיגע
שאף וואס זיי האבן גאר שארפע ציינער און קענען עסן די הארטע תבואה און
דאס אויסרייסן מיט די ווארצלען. האט דער אייבערשטער געזאגט פאר דוד:
”דוד, איה זע ווי דו האסט רחמנות אויף די שעפעלעך, ביסטו ראוי צו זיין דער
מנהיג ישראל”, אזוי ווי עס שטייט (תהלים עח, עא): ”מאחר עלות הביאו, לרעות
ביעקב עמו, ובישראל נחלתו”.

לייג אריין אין די קינדער יראת שמים; פארצייל זיי מעשיות פון צדיקים, דאס
וועט זיי אויפפלאקערן זייער הארץ צו וועלן זיין ערליכע אידן, זיי וועלן מקנא
זיין די צדיקים און זיי וועלן נאכטון.

על פי הלכה דארף מען מכבד זיין די שווער און שוויגער אזוי ווי מען איז
מכבד טאטע מאמע; אזוי פסק'נט דער מחבר (יורה דעה סימן רמ, סעיף כד): ”חייב אדם
לכבד חמיו”, מען איז מחיב צו מכבד זיין דעם שווער.

מוהרא"ש האט אויפגעלערנט מיר זאלן רופן די שווער - טאטע, און די שוויגער - מאמע; אזוי ווי דוד המלך האט גערופן זיין שווער, שאול המלך - 'טאטע', אזוי ווי עס שטייט (שמואל א כד, יא): "וְאָבִי רָאָה גַם רָאָה", ער האט אים גערופן טאטע.

אידישע קינדער האבן א וועג ווייזער - די הייליגע תורה. די הייליגע חכמים זאגן (בראשית רבה א, א) אויפן פסוק (משלי ח, ל): "וְאֵהָיָה אֶצְלוֹ אִמּוֹן וְאֵהָיָה שַׁעֲשָׁעִים יוֹם יוֹם", ווען דער אייבערשטער האט געוואלט באשאפן די וועלט האט ער גענומען די תורה און געקוקט אין די תורה, אזוי ווי אן ארכיטעקט וואס גייט בויען א בנין נעמט ער אפיר דעם בלו-פרינט און קוקט דערין ווי אזוי צו בויען, "כִּף הָיָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבֵּית בְּתוּרָה וּבִזְרָא אֶת הָעוֹלָם", אזוי האט דער אייבערשטער געטון, ער האט געקוקט אין די תורה און אזוי באשאפן די וועלט. א איד פירט זיך ווי די תורה זאגט מען זאל זיך פירן; דאס איז אונזער אורים ותומים, דאס איז אונזער וועג ווייזער. מוהרא"ש דערציילט פונעם חזון איש זכותו יגן עלינו, מען האט אים געפרעגט אויב היינטיגע טעג איז דא די אורים ותומים, האט ער געזאגט: "מיין אורים ותומים איז דער שלחן ערוך; ווען איך דארף וויסן ווי אזוי זיך צו פירן קוק איך אין שלחן ערוך".

וואס האבן אונזערע עלטערן געטון ווען זיי האבן געוואלט וויסן ווי אזוי זיך צו פירן? וואס האבן די צדיקים פון אלע דורות געטון ווען זיי האבן נישט געוואוסט ווי אזוי זיך צו פירן? זיי האבן געבעטן דעם אייבערשטן: "'אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת', דו רבוננו של עולם געבסט שכל פאר אלע מענטשן, 'וּמִלְמַד לְאָנוּשׁ בִּינָה', דו געבסט פארשטאנד פאר אלעמען, בעט איך דיר רבוננו של עולם, 'חֲנֹנֵנו מֵאַתָּה חֲכָמָה בִּינָה וְדַעַת', געב מיר שכל איך זאל וויסן ווי אזוי זיך צו פירן".

די הייליגע חכמים זאגן (ניקרא רבה ל, ג): "בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ שְׁאִין לָהֶם לֹא מֶלֶךְ וְלֹא נָבִיא, לֹא כֹהֵן וְלֹא אֲדָמוֹת, וְאִין לָהֶם אֵלָא תַּפְלָה זֹו בְּלִבָּד", אין אונזערע דורות ווען מיר זענען אין גלות, אן קיין קעניג, אן קיין נביא, אן קיין כהן גדול און אן קיין אורים ותומים, "אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא", האט דוד המלך געבעטן דעם אייבערשטן פאר אונז, "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֵל תְּבַנֶּה אֶת תַּפְלָתָם", רבוננו של עולם נעם אן זייערע תפלות.

אז איר ווילט געבן א גוטע נועג פאר אייערע טעכטער ווי אזוי זיי זאלן זיך פירן, לערנט זיי אויס די עצה וואס דער רבי האט אונז געלערנט, לערנט זיי אויס אז ווען זיי ווילן וויסן ווי אזוי זיך צו פירן זאלן זיי דאס איבעררעדן מיטן אייבערשטן, זיי זאלן זיך מתבודד זיין; רעדן צום אייבערשטן אויף זייער אייגענע שפראך און פרעגן דעם אייבערשטן, אזוי ווי מען רעדט צו א גוטער פריינד, דורכדעם וועלן זיי וויסן ווי אזוי זיך צו פירן. אזוי זאלן זיי טון אין יעדע פרט אין לעבן, ווען מען ווייסט נישט וואס צו טון אדער מען דארף א ישועה.

וואו איז די חז"ל אז א בת קול האט געזאגט אויף דוד המלך
"ער רופט מיך טאטע"?

שאלה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

איך האב זייער הנאה פון די שיינע שיעורים, יישר כח

איך האב געהערט ביי א שיעור וואס דער ראש ישיבה שליט"א האט געזאגט אין די סוכה, איבער דעם וואס מוהרא"ש זכותו יגן עלינו ברענגט אין אשר בנחל א מדרש אויפן פסוק "הוא יקראני אבי אתה", אז די סנהדרין האבן געוואלט אויסשליסן דוד המלך פון כלל ישראל, און עס איז ארויסגעקומען א בת קול פון אונטער זייערע בענקלעך: "ער רופט מיך טאטע - הוא יקראני אבי אתה".

איך האב געוואלט פרעגן אויב דער ראש ישיבה שליט"א קען מיר צוצייכענען וואו מוהרא"ש זכותו יגן עלינו שרייבט דאס אין אשר בנחל, ווייל דאס ווארט איז א מורא'דיגע זיסע ווארט, און איך האב פרובירט צו זוכן דעם מאמר חז"ל, און דערנווייל האב איך עס נאכנישט געקענט טרעפן.

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום א' פרשת וירא, י"א מרחשון, שנת תשפ"ב לפרט קטן
לכבוד ... גרו יאיר
איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

דו דערמאנסט מיר מיינע ערשטע יארן, תחלת התקרבותי אין היכל הקודש, ווען איך האב געהערט די ווערטער פון מוהרא"ש. דאס האט אזוי געשטארקט מיין התבודדות, עס האט מיר געגעבן אזויפיל כח צו פרובירן רעדן צום אייבערשטן און זאגן נאר די איינע ווארט: "טאטע, טאטע!"

ווי הויף און חשוב איז אין הימל ווען מען זאגט צום אייבערשטן: "טאטע!" דער מענטש וואס איז זיך מתבודד, ער רעדט צום אייבערשטן, ער בעט דעם אייבערשטן וואס ער דארף אזוי ווי א קינד רעדט צו זיין טאטע - שטייט העכער פון אלעמען, העכער פון די סנהדרין וואס זיי זענען די העכסטע, ער איז העכער פון זיי, ווייל (תהלים פט, כז): "הוא יקראני אבי".

קוק אריין אין שאלות ותשובות ברסלב (חלק ח, מכתב תתקכ), איינער פרעגט מוהרא"ש די שאלה: "חפשי בכל המדרשים, ולא מצאתי את המדרש הנזר שמוכא כמעט בכל ספר שנדפס ממוהרא"ש שליט"א - על הפסוק בתהלים: 'הוא יקראני אבי'", איך האב געזוכט אין אלע מדרשים די וואונדערליכע מדרש וואס מוהרא"ש ברענגט שטענדיג אויפן פסוק 'הוא יקראני אבי', אזווען די סנהדרין האבן געוואלט דן זיין דוד המלך, מען האט אים געוואלט פסל'ן פון זיין א איד - איז ארויס א בת קול פון אונטער זייער בענקל און געזאגט, איר זענט אים דן? ער רופט מיר טאטע! דער פרעגער פרעגט: "יגעתי ולא מצאתי", איך האב געזוכט און נישט געטראפן, "איהיאסיר תודה, אם הצדיק יחזיר ליתשובה - היכן נמצא המאמר הזה", איך וועל זיך זייער פרייען אויב מוהרא"ש וועט מיר ענטפערן וואו דאס שטייט.

און מוהרא"ש ענטפערט אים, עס איז א מדרש אין אוצר המדרשים, אז דוד המלך איז געראטעוועט געווארן דורך דעם וואס עס איז ארויס א בת קול און געזאגט פאר די סנהדרין: "איר ווילט זאגן אויף דוד המלך ער איז נישט קיין איד? ער רופט מיר טאטע!" און אזוי איז ער געראטעוועט געווארן.

אזוי אויף זאגן די הייליגע חכמים זכרונם לברכה (יבמות עו:): אז דואג האדומי האט געזאגט פאר שאול המלך, איידער דער קעניג אינטערעסירט זיך אויף דוד אויב ער איז פאסיג צו זיין א קעניג, זאל מען ערשט מבקר זיין אויב ער איז בכלל ראוי צו זיין א חלק פון כלל ישראל, ווייל ער שטאמט פון רות המואביה. דואג האדומי איז געווען פון די בית דין פון שאול המלך, ער האט געוואלט פסל'ן דוד המלך לבוא בקהל וכו', און אזוי אויף אחיתפל, אפער ביים סוף זענען זיי געשטארבן מיט א מיתה משונה.

מוהרא"ש פירט אויס: "וואויל איז דער וואס געבט אַכטונג נישט ווי צו טון א צווייטן איד, ער טשעפעט נישט קיינעם; ווייל דער וואס רודפ'ט א צווייטן וועט ביים סוף שטארבן מיט א מיתה משונה, ער וועט פארשעמט ווערן פאר אלעמען, אזוי ווי דאג און אַחיתפֿל".

מוהרא"ש ענדיגט דעם בריוו: "אשרי האדם שזוכה תמיד להתחבא אצל הקדוש ברוך הוא", וואויל איז דעם מענטש וואס באהאלט זיך ביים אייבערשטן, "שאז הקדוש ברוך הוא בעצמו ישמר עליו, ויפיל את שונאיו לפניו", וועט אים דער אייבערשטער אליינס אפהיטן פון אלעם שלעכטס און זיינע פיינט וועלן האבן א מפלה.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט האבן הצלחה אין אלע ענינים.

וואויל איז דיר אז דו פרעגסט יעדע זאך, דו שעמסט זיך נישט צו פרעגן אלע זיינע ספקות; דורךדעם וועסטו זוכה זיין צו בנים צדיקים. אזוי ווי דער רבי זאגט (ספר המדות אות בנים, סימן טו): "מי שהוא מקטין את עצמו בפני רבו ושואל ממנו כל הספקות, אף על פי שרבו מביש אותו, על ידי זה זוכה, שיוצא ממנו בן שהוא גדול בתורה יותר מרבו", ווער עס פרעגט אלע זיינע ספקות פון זיין רבי און אפילו דער רבי פארשעמט אים פרעגט ער ווייטער אלע זיינע ספקות, דער וועט זוכה זיין צו האבן קינדער וואס וועלן זיין גרעסערע תלמידי חכמים ווי זיין רבי; אזוי ווי חכמינו זכרונם לברכה זאגן (ברכות ד.) דוד המלך פלעגט פרעגן זיין רבי מפישת: "מפישת רבי, יפה דנתי? יפה חיבתי? יפה זפיתי? יפה טהרתי? יפה טמאתי?" דערפאר האט ער זוכה געווען צו האבן א זון וואס איז געווען גרעסער אין לערנען פון זיין רבי.

קלאפ זיך נישט אראפ פון קיינעם, און פון קיין שום זאך אויף דער וועלט. דער רבי האט דערציילט די שרעקעדיגע חלום וואס ער האט געהאט (חיי מוהר"ן, סימן צא) ווי אלע האבן אים אפגעלאזט, קיינער האט נישט געוואלט רעדן מיט אים, ער האט געדארפט אנטלויפן צו א צווייטע לאנד, און אויף אין יענע פרעמדע לאנד האט דער רבי געזען ווי ער דארף זיך באהאלטן, ער האט זיך באהאלטן אין וואלד. אזוי

זיצנדיג אין וואלד קומט צו אים אן עלטערער איד און הויבט אים אן געבן מוסר:
 "היבן, דו שעמסט זיך נישט? אזוי פירסטו זיך אויף? ! שעמסט זיך נישט פון
 דינע זיידעס, רבי נחמן הורדענקער און פון דער הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן
 עלינו? שעמסט זיך נישט פון תורת משה רבינו און פון די הייליגע אבות אברהם
 יצחק יעקב? ! וואס מיינסטו, דו וועסט דען קענען בלייבן דא אין וואלד איינער
 אליין? דיין געלט וועט זיך ענדיגן און דו ביסט שוין שוואך"; דער עלטערער איד
 האט נישט אויפגעהערט צו באזידלען דעם רבי'ן, ער האט געזאגט פארן רבי'ן:
 "דו וועסט פון דא אויף מוזן אנטלויפן, און דארט וואו דו וועסט אנטלויפן וועסטו
 אויף נישט האבן קיין מנוחה, דו וועסט זיך דארט אויף מוזן באהאלטן פון די
 גרויסע עבירות וואס דו האסט געטון", רופט זיך דער רבי אן און זאגט אים:
 "מאחר שהוא כן, שאני מגרש כזה, יהיה לי עולם הבא", אויב איז יא אזוי, אז איך
 לייד אזויפיל - וועל איך כאטשיג האבן יענע וועלט, רופט זיך אן די נשמה און
 זאגט, דו מיינסט דו וועסט האבן יענע וועלט? "אפילו בגיהנום לא יהיה לך מקום
 להטמן שם כי עשית חטא כזה", אפילו אין גיהנום וועסטו זיך מוזן פארשטעקן
 פאר אזעלכע הארבע עבירות, זאגט אים דער רבי: "לך לך", גיי דיר אנוועק, גיי דיר
 אנוועק, "הייתי סובר שתנחמו אותי", איך האב געמיינט דו וועסט מיך טרייסטן,
 "ותדברו על לבי", איך האב געקלערט דו וועסט רעדן צו מיין הארץ, "עכשו אתם
 עושים לי יסורים לכו לכם", יעצט אז דו מאכסט מיך יסורים - גיי אנוועק.

מוהרא"ש זאגט, דער רבי דערציילט אונז די חלום, דער רבי לערנט אונז מיט
 דעם אז מיר זאלן נישט ווערן צעבראכן פון קיינעם אויף דער וועלט, אפילו פון
 נשמות, אפילו פון מלאכים און אויף נישט פון צדיקים. אז מען האט חלישות
 הדעת דארף מען טון וואס שטייט ביי דוד המלך (שמואל א ל, 1): "ותחזק דוד בה'
 ילקיו", דוד המלך האט זיך געשטארקט מיטן אייבערשטן, ווען דוד המלך'ס
 אייגענע מענטשן האבן אים געוואלט הרגענען; וואו האט ער געקענט
 אנטלויפן? איז ער געלאפן צום אייבערשטן.

זע מיט אלע כחות צו זיין פרייליך, און בעט דעם אייבערשטן אסאך אויף
 שמחה, וועלן אלע שמייכלען צו דיר און אלע וועלן רעדן מיט דיר, מענטשן האבן
 ליב א פרייליכע מענטש, און מען קען נישט סובל זיין די בעלי מרה שחורה.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצח): דוד המלך האט שטענדיג געזוכט עפעס גוטס אויף וואס ער קען דאנקען דעם אייבערשטן, אפילו ווען דער אייבערשטער האט געברענגט אויף אים שלעכטס - האט ער געזוכט אין די שלעכטס עפעס גוטס. אזוי ווי מען זעט ווי דוד המלך דאנקט דעם אייבערשטן (תהלים ד, ב): "בצור הרחבת לי" - רבונו של עולם איך דאנק דיר אויף דעם וואס אין די צרה האסטו מיר ברייט געמאכט".

ווען מען דאנקט דעם אייבערשטן באקומט מען א ברייטערע מת, מען קען אסאך פארנעמען; פרוביר אויס די עצה וועט דיר גרינגער ווערן.

חכמינו זכרונם לברכה דערציילן, דוד המלך האט דאך געדארפט טון פארן כלל, א קעניג דארף זארגן פאר די מענטשן פאר פרנסה אין פאר אלעס, זאגן די הייליגע חכמים (ברכות ג): "כנור היה תלוי למעלה ממשתו של דוד", דוד המלך האט געהאט א פידל וואס האט געהאנגען העכער זיין בעט, "וכיון שהגיע חצות לילה", אין ביי חצות - "בא רוח צפונית ונושבת בו ומנגן מאליו", האט די פידל געשפילט, און דוד המלך האט זיך אויפגעוועקט, "מיד היה עומד ועוסק בתורה", און א גאנצע נאכט האט ער געלערנט, "עד שעלה עמד השחר", ביז פארטאגס, "כיון שעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל אצלו", ווען עס האט אנגעהויבן טאגן זענען אריין צום קעניג די חכמים, "אמרו לו, אדונינו המלך, עמך ישראל צריכין פרנסה", מען האט גערעדט מיטן קעניג וואס מען קען טון אז עס זאל זיין פרנסה, "אמר להם, לכו והתפרנסו זה מזה", און דוד המלך האט זיי געגעבן עצות, ביינאכט האט ער געלערנט און זיך מתבודד געווען, און בייטאג האט ער געטון פאר אידישע קינדער.

די גרעסטע מצוה וואס איז דא - איז עוסק זיין אין הפצה, פארפלייצן און פארשפרייטן די הייליגע ספרים און קונטרסים, עצות און התחזקות פון הייליגן רבי'ן - פאר די גאנצע וועלט.

אלע צדיקים קומען צו דעם מענטש וואס איז עוסק אין הפצה. אזוי זאגט

דער רבי (ספר המדות אות פדיון שבויים חלק ב', סימן י'): "מי שעוסק בפדיון שבויים", ווער עס נעמט ארויס געפאנגענע פון זיין פארשלאסן, "גדולי הדור נכללים בו על ידי זה", אלע צדיקים ווערן נכלל אין דעם מענטש; מוהרא"ש זאגט, דאס מיינט מען דער וואס איז מפיץ דעם רבינ'ס ספרים, דאס איז דאך פדיון שבויים, ארויסנעמען מענטשן פון די קליפות און טומאה, צו דעם מענטש קומען אלע צדיקים, אברהם אבינו, יצחק אבינו, יעקב אבינו, משה רבינו, אהרן הכהן, יוסף הצדיק, דוד המלך, נשמת רבי שמעון בר יוחאי, דער אריז"ל, דער בעל שם טוב הקדוש, דער הייליגער רבי, דער הייליגער רבי נתן וכו'; אלע ווילן ווערן איינס מיט דעם מפיץ. שטארק זיך, האב נישט קיין חלישות הדעת, קוק נישט אויף קיינעם, גיי ווייטער פון שול צו שול, פון שטוב צו שטוב און פארפלייז ווי מער די קונטרסים און ספרי אשר בנחל וכו'.

מען טאר נישט טראכטן אויף זיך שלעכט, מען טאר זיך נישט צעקלאפן. די איין וואך דארפט איר פאררעכטן, זיך אויפהערן אראפקלאפן, ווייל אין דעם איז אלעס אנגעהאנגען; ווען מען קוקט אויף זיך אז מען איז נאריש און שלעכט - קען מען נישט זיין א מאמע פאר די קינדער און א ווייב, אבער אז מען האלט פון זיך, מען האלט אז מען איז גוט - נאר דעמאלט קען מען זיין פרייליך און טון די ווילן פונעם אייבערשטן.

איך בעט אייך ברחמים, גענוג געליטן, גענוג זיך געפייניגט אין מלח, פון יעצט זאלט איר קוקן גוט אויף זיך, און זיך זאגן: 'איך בין גוט, איך בין א צדיקת, דער אייבערשטער האט מיך ליב'.

איר זאגט איר זענט מקנא מיין מאמע תחי', די שיינע שטוב וואס זי האט געבויט מיט אזויפיל שכל און חכמה; וויסן זאלט איר, איינע פון אירע סודות איז אז זי האלט פון זיך, נאר אזוי האט זי געגעבן די געפיל פאר אירע קינדער, זיי אויפגעבויט און אלעס ארום, נאר ווייל זי האלט פון זיך. אזוי ווי דער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן ככה), דוד המלך, פון איין זייט געפינען מיר זיין צעבראכן הארץ, גאנץ ספר תהלים איז א שטיק לב נשבר, אבער אויף האט דוד המלך געהאלטן פון זיך, און זיך בארימט, אזוי ווי עס שטייט (תהלים פו, ב): "שמרה נפשי

כי חסיד אני", היט מיך אייבערשטער ווייל איך בין א חסיד; מען מוז האלטן פון זיך, טרעפן אין זיך גוטע זאכן, נאר אזוי קען מען דינען דעם אייבערשטן. פארטרייבט די עצבות ומרה שחורה, נאר איין מאל א טאג, בשעת התבודדות - מעג מען זיך אויסקרעכצן און אויסנוויינען, אבער א גאנצן טאג דארף מען נאר זיין פרייליך און אנגיין מיט די שטוב ארבעט.

אין אנהויב איז טאקע שווער צו רעדן צום אייבערשטן און מען דארף האבן אויף דעם אסאך חיזוק, אבער ווען מען איז זוכה דערצו, מען הויבט אן שמועסן מיטן אייבערשטן - דעמאלט דארף מען שוין קיינעם נישט אויף די וועלט. דאס דארף זיין דער עקר אויף וואס א איד דארף בעטן, ער זאל זוכה זיין צו לעבן מיטן אייבערשטן און שטענדיג רעדן צו אים; דאס איז געווען דוד המלך'ס תפלה (תהלים כו, ד): "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבותי בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו", איין זאך בעט איך דיר אייבערשטער, איך זאל שטענדיג זיין מיט דיר, איך זאל שטענדיג זיצן אין דיין שטוב און לעבן מיט דיר; ווען א מענטש נעמט אריין אין זיך דעם געדאנק: 'איך האב קיינעם נישט אויף די וועלט נאר דעם אייבערשטן', און ער הויבט אן רעדן צום אייבערשטן אויף זיין מאמע לשון אזוי ווי ער רעדט צו זיינס א חבד, און וואס ער דארף בעט ער פונעם אייבערשטן; דער מענטש איז דער גליקליכסטער מענטש אויף די וועלט.

אז עס איז דיר שווער צו רעדן צום אייבערשטן - זאלסטו בעטן אויף דעם אליין, מאך זיך א תפלה וואס דו זאלסט בעטן שטענדיג דעם אייבערשטן: "הייליגער באשעפער העלף מיר איך זאל רעדן צו דיר, עס איז מיר זייער שווער צו רעדן צו דיר; מיט מענטשן קען איך שטיין און שמועסן שעות אויף שעות, אפלו דברים של מה בכך, אבער ווען עס קומט צו רעדן צו דיר - ווער איך ממש שטום. הייליגער באשעפער העלף מיר איך זאל שפירן ווי דו ביסט מיט מיר, איך זאל האבן א קלארע אמונה אז דו ביסט מיט מיר, דעמאלט וועט מיר זיין גרינגער צו רעדן צו דיר.

הייליגער באשעפער העלף מיר איך זאל האבן א ריינע אמונה; איך זאל וויסן און געדענקען אז אלעס אלעס ביסטו, די גאנצע וועלט איז א לבוש פון דיר; דומם, צומח, חי, מדבר - אלעס ביסטו אליינס".

דעריבער, אז דו קענסט נישט רעדן צום אייבערשטן - זאלסטו דאס אליינס
 בעטן פונעם אייבערשטן אן א שווער מאל. דער הייליגער דגל מחנה אפרים זכותו
 יגן עלינו ברענגט (פרשת בחקתי, דבור המתחיל אף לזה צריך סיעתא דשמיא) ב'שם זיין זיידן דער
 הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו, אז אמאל איז געווען א קעניג וואס האט
 געלאזט אויסרופן פאר די גאנצע לאנד אז ווער עס דארף א בקשה קען דאס קומען
 בעטן, אלע זענען געקומען בעטן פונעם קעניג זייערע בקשות; איינער האט
 געבעטן געלט, א צווייטער האט געבעטן כבוד, איינער האט געבעטן אז דער
 קעניג זאל זיך נוקם זיין אין זיינע שונאים, יעדער איינער האט געבעטן א צווייטע
 בקשה. איז געקומען א חכם וואס ער האט גארנישט געבעטן עפעס ספעציעל, ער
 האט נאר געבעטן איין זאך, ער וויל קענען רעדן מיטן קעניג יעדן טאג; מיט דעם
 האט ער ממילא באקומען אלע זיינע באדערפענישן, ווייל ער רעדט צום קעניג
 יעדן טאג און ער בעט אים אלעס וואס ער דארף.

לפיכך נשתבח דוד לפני שאול (שמואל א טז, יח) דעריבער איז דוד אויסגעלויבט
 געווארן פאר שאול המלך מיטן טיטל: 'יוידע נגז' אז ער קען שיין זינגען, פי
 הנגינה היא בגן המלכות, ווייל דורך זינגען צום אייבערשטן שירות ותשבחות -
 קומט מען צו מלכות, מען קומט צו רוח הקודש, מען הויבט אן פארשטיין אז
 אלעס איז דער אייבערשטער, און אז ער איז קעניג אויף די גאנצע וועלט, לכך
 ראוי הוא למלכות דעריבער איז דוד המלך געווען פאסיג צו ווערן קעניג. דוד
 המלך איז געווען א שטיק תפלה והתבודדות, גאנץ ספר תהלים איז אנגעפילט
 מיט שמועסן מיטן אייבערשטן און דאנקען דעם אייבערשטן, דורך דעם האט ער
 זוכה געווען צו באקומען רוח הקודש, צו ווערן קעניג אויף כלל ישראל, און מיט
 זיין מלוכה האט ער געברענגט אלע אידן צום אייבערשטן.

וזה שכתוב אצלו (תהלים עח, עא) דאס איז וואס שטייט ביי אים: 'מאחר עלות'
 פון אנגער די קליינע שעפעלעך - 'הביאו' האט אים דער אייבערשטער
 געברענגט צו ווערן קעניג. הינו מאחר המניקות, הינו נצח והוד, דאס הייסט פון
 דעם וואס דוד המלך איז נאכגעגאנגען די ספירות פון נצח והוד, פי הם מניקין
 לנביאים, וואס פון דארט קומט די שפע פון נבואה, ווייל ווען מען זינגט שירות

ותשבחות צום אייבערשטן - דאס זענען די ספירות 'נצח' און 'הוד'. ווייל חכמינו זכרונם לברכה זאגן (פסחים קיט): 'למנצח מזמור לדוד', וואס איז די טייטש למנצח? 'זמרו למי שמנצחין אותו', לויבט צו דעם וואס מען באזיגט אים - 'ושמח' און ער פרייט זיך מיט דעם; דער אייבערשטער ווארט מען זאל קומען צו אים מיט טענות, אים בעטן און אים מוטשען, און 'הוד' דאס איז דאנקען און לויבן דעם אייבערשטן. די צוויי ספירות נצח און הוד, פון דעם קומט די נבואה, והם בנין המלכות און דורך די שפע פון נבואה וואס קומט פון נצח און הוד ווערט אויפגעבויט די מלכות, אזוי ווי חכמינו זכרונם לברכה זאגן (ברכות ג): 'פנור היה תלוי למעלה ממשתו של דוד' א פידל איז געהאנגען העכער דוד המלך'ס בעט, 'וכיון שהגיע חצות לילה' און ווען עס איז געווארן חצות, 'בא רוח צפוניתי' איז געקומען א צפון ווינט, 'ונשבת בו' און עס האט געבלאזן אויפן פידל, 'ומנגן מאליו' און די פידל האט אנגעהויבן שפילן פון זיך אליין, עס איז ארויסגעקומען פונעם פידל א קול פון נבואה און דורכדעם האט ער זוכה געווען צו זינגען צום אייבערשטן, וואס דורכדעם ווערט אויפגעבויט די מלכות.

פתח ואמר האט רבי שמעון געעפנט און געזאגט (מיר געפונען אלץ אין זוהר דעם לשון 'פתח ואמר', ווייל די הייליגע צדיקים ווען זיי האבן געזאגט די סודות התורה - האבן זיי געעפנט די הימלען, עס איז געווארן א הייליגקייט אויף די וועלט), עס שטייט אין פסוק (תהלים פו, יא): 'הורני יי דרךך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך', האי קרא קשאי דער פסוק איז שווער צו פארשטיין, דהא תנינן מיר האבן דאך געלערנט (ברכות לג): 'כלא היא בידי דקודשא בריך הוא אלעס איז אין די הענט פונעם אייבערשטן, בר למהוי זכאה או חייבא אויסער אויב מען זאל זיין א צדיק אדער א רשע, דאס איז שוין אנגעהאנגען אינעם מענטש, אויף דעם איז דא א בחירה; אויב אזוי, ודוד הוה תבע דא מעם קודשא בריך הוא ווי קען דוד המלך בעטן פונעם אייבערשטן: 'איך וויל זיין א צדיק', 'איך וויל זיין אן ערליכער איד' - ווען דער אייבערשטער געבט אויף דעם א בחירה?

אלא נאר וואס דען? אפילו עס איז דא א בחירה צו טון גוטס אדער שלעכטס - דארף מען נאך ווייטער בעטן, דעריבער דוד הכי קאמר בעט דוד המלך: 'הורני

י' דר' ר' , ההוא אר'ח מישור ומתקנא ווייז מיר - רבונ'ו של עולם - די גלייכע וועג, לגלג'ה עיני ולמנדע ליה עפ'ן מיר די אויגן איך זאל נאר וועלן דיר דינען, ולבתר און ער בעט ווייטער, 'אחלה באמת' איך וויל גיין אין די אמת'ע וועג, איהר באר'ח קש'וט ולא אס'טי לימינא ולשמאלא איך זאל גיין אויף די גלייכע וועג, נישט רעכטס און נישט לינקס.

דער הייליגער ר'בי נתן דערציילט (חיי מוהר"ן, סימן תל"ו): 'הלא האדם הוא בעל בחירה', איך האב געפרעגט דעם ר'בין ווי אזוי איז שייך צו בעטן אויף יראת שמים ווען עס איז דא א בחירה? (ממש די שאלה וואס דער הייליגער זוהר פרעגט), און דער ר'בי האט מיר געענטפערט: "אף על פי כן", מיט דעם וואס עס איז דא א בחירה - דארף מען בעטן דעם אייבערשטן אויף דעם.

'יחד לבבי' דוד המלך בעט ווייטער, איינציג מיין הארץ; מאן 'לבבי' וואס מיינט 'איינציג מיין הארץ?' דאס מיינט איך זאל לעבן מיטן אייבערשטן, כמא דאף אמר אזוי ווי עס שטייט (תהלים עג, כו): 'צור לבבי וחלקי' דער באשעפער, פון מיין הארץ, וכל דא אנא תבע דאס אלעס בעט איך דיר אייבערשטער, 'לירא' את שמך' איך וויל נאר פון דיר מורא האבן, לאתדבקא בדחלתך איך וויל זיין צוגעקלעבט צו דיר, לאסתמרא אורחי בדקא יאות איך זאל זיין אפגעהיטן פון שלעכטס. 'לירא' שמך' איך זאל מורא האבן פון דיר, אתר חולקי מיין גאנצע לעבן זאל זיין, דביה שריא דחלתא למדחל נאר מורא האבן פון דיר אייבערשטער. דער הייליגער ר'בי נתן זאגט (לקוטי הלכות חשן משפט פקדון ג, ט): "ובאמת אי אפשר להבין זאת כי הוא גם כן מהקשיות שאי אפשר לתרצם בשום אופן כי אם באמונה לבד", מען קען נישט פארשטיין מיט'ן שכל ווי אזוי דאס ארבעט; פון איין זייט איז דא א בחירה, מען זאגט דעם מענטש 'דו זאלסט זיין גוט', און פון די אנדערע זייט זאגט מען אים 'בעט דעם אייבערשטן דו זאלסט זיין גוט'; דאס קען מען נישט פארשטיין, מען דארף גלייבן באמונה שלימה אז ביידע זאכן דארפן מיר טון, מיר דארפן זיין גוט און מיר דארפן וויינען צום אייבערשטן מיר זאלן זיין ערליך.

דער ר'בי האט געזאגט (חיי מוהר"ן, סימן רחצ): "שהכח שהיה לדוד המלך עליו השלום לומר שמונה פעמים אבשלום בני בני, ועל ידי זה העלה אותו משבעה

מדורי גיהנום והכניסו לגן עדן, דוד המלך האט ארויס גענומען זיין זון אבשלום פון גיהנום און אים אריין געלייגט אין 'גן עדן'; מיט דעם וואס ער האט אים גערופן אכט מאל אבשלום בְּנִי, בְּנִי, בְּנִי - זיבן מאל בְּנִי, האט ער אים ארויס גענומען פון גיהנום, און דער אכטע מאל האט ער אים אריין געלייגט אין גן עדן, "זה הלכת יש לו גם כן, שהוא יכול זאת גם כן, להעלות בדבורו בעלמא את האדם מכל השבעה מדורי גיהנום ולהכניסו לגן עדן", האט דער רבי געזאגט: "איף האב דעם זעלכן כח וואס דוד המלך האט געהאט, איף קען רעדן מיט א מענטש און אים ארויס נעמען פון דעם טיפסטן גיהנום, און אים אריין לייגן אין גן עדן".

איף האב געהערט א טייער ווארט פון א ברסלב'ער חסיד, אז אלע קונטרסים הייבט מוהרא"ש אן 'אהובי בְּנִי', יעדעס קונטרס הייבט זיך אן 'מיין קינד', 'מיין קינד', ווייל אז מען לערנט די קונטרסים, אפילו מען זאל זיין א גרויסער בעל עבירה - אן אבשלום'ניק, קען מען ארויס גיין פון אלע שבעה מדורי גיהנום און ווערן אן ערליכער איד.

דוד המלך זאגט (תהלים מב, יא): "ברצח בעצמותי חרפוני צוררי באמרם אלי כל היום איה אלקיך". זיינע שונאים פלעגן אים כסדר טשעפען און שטעכן מיט שפיז ווערטער, זיי פלעגן אים פרעגן יעדן טאג: "דוד המלך, דו ביסט דאך פארנומען צו רעדן פונעם אייבערשטן מיט יעדן איינעם, פאר יעדן זאגסטו אז מען זאל נאר רעדן צום באשעפער, פארנוואס ווערסטו נישט געהאלפן - 'איה אלקיך'? ! אבער דוד המלך האט ווייטער געגלייבט אינעם אייבערשטן, און צו זיך געזאגט: "מה תשתחחני נפשי ומה תהמי עלי, הוחילי לאלקים", פארנוואס ביסטו אזוי צוגעלייגט און צעבראכן? האף צום הייליגן באשעפער. דאס איז וואס א מענטש דארף טון: ווייטער האפן צום אייבערשטער, און ווייטער מתפלל זיין, און ווארטן אויף די ישועה. חז"ל זאגן (ברכות לב, ב): וואס זאל א מענטש טון אז ער האט געבעטן דעם אייבערשטער און ער האט נאך נישט געזען א ישועה? ער זאל נאכאמאל בעטן דעם אייבערשטן, אזוי ווי עס שטייט (תהלים כז, יד): "קנה אל ה', חזק ויִאמץ לְבָבְךָ, וְקִנְהָה אֶל ה'".

איך בעט דיר זייער אז דו זאלסט זיך שטארקן מיט אמונה פשוטה, און נעם אריין אין דיר אז אלעס איז דער אייבערשטער און אלעס טוט נאר ער אליין, און וואס דער אייבערשטער טוט איז נאר גוט; איי וועסטו פרעגן, אז אלעס איז דער אייבערשטער, און אלעס טוט נאר ער אליין, און אלעס איז זיכער נאר לטובה, דעמאלט ווי אזוי קענען מיר מתפלל זיין אויף א זאך וואס איז זיכער גוט, אז עס זאל זיין פארקערט? נאר דער אייבערשטער האט אונז באפוילן מיט די מצוה פון תפלה - אז מיר זאלן דאווענען און מבטל זיין אלע שלעכטע גזירות.

מען זעט ביי דוד המלך (שמואל ב, יב), אז ווען זיין זון איז קראנק געווארן האט ער געפאסט און ער האט זיך נישט געלייגט אין בעט שלאפן נאר ער איז געשלאפן אויף דער ערד, און וויפיל מען האט אים געוואלט טרייסטן האט ער זיך נישט געלאזט; ער האט נישט געוואלט מיט עסן מיט זיינע באדינער, און ער האט געהאלטן אין איין מתפלל זיין צום אייבערשטן אויף זיין קינד. ווען דער קינד איז געשטארבן האבן די באדינער מורא געהאט צו דערציילן פאר דוד המלך אז זיין זון איז געשטארבן, ווייל זיי האבן געטראכט: מה-דאך ווען דאס קינד האט געלעבט און ער איז נישט געזונט געווען האט דוד המלך זיך נישט געלאזט טרייסטן, וואס וועט שוין זיין יעצט ווען ער וועט הערן אז דאס קינד איז געשטארבן?

ווען דוד המלך האט געזען ווי זיי שושקען זיך, האט ער זיי געפרעגט: "המת הילד, ויאמרו מת", האט זיך דוד המלך גלייך אויסגעטון זיין זאק, און ער האט זיך געזעצט אויף זיין שטיל און געבעטן אז מען זאל אים ברענגען עסן; זיינע קנעכט האבן דאס נישט פארשטאנען און זיי האבן אים געפרעגט: "מה הדבר הזה אשר עשיתה", וואס גייט דא פאר, "בעבור הילד חי, צמת ותבך, וכאשר מת הילד, קמת ותאכל לחם", ווען זיין קינד איז געווען נישט געזונט און ער האט נאך געלעבט האסטו געפאסט און געוויינט, און יעצט ווען ער איז געשטארבן שטייסטו אויף פון דער ערד און דו עסט א סעודה?! האט זיי דוד המלך געענטפערט: "ויאמר, בעוד הילד חי, צמתי ואבכה, כי אמרתי מי יודע ויחניי ה' וחי הילד, ועתה מת, למה זה אני צם האוכל להשיבו, עוד, אני הלך אליו, והוא לא ישוב אלי", ווען מיין קינד האט נאך געלעבט, האב איך געטראכט אז איך וועל בעטן דעם אייבערשטן, אפשר וועט דער אייבערשטער מיר העלפן, אבער יעצט אז ער איז געשטארבן, ווייס איך אז עס איז א גזירה פונעם אייבערשטן, און איך קען אים שוין נישט צוריק ברענגען צו מיר.

זעט מען אז ווען עס איז דא א גזירה דארף מען בעטן דעם אייבערשטן, אבער מען טאר זיך נישט פארלירן נאר מען דארף געדענקען אז אלעס איז נאר לטובה, און אפילו מיר זעען עס נישט, דארפן מיר ווייטער גלייבן אין אים.

דער הייליגער רבי האט געזאגט: "א מענטש דארף בעטן דעם אייבערשטן אז ער זאל זוכה זיין צו האבן אסאך קינדער - אפילו די קינדער וועלן אויסוואקסן נישט אזוי ווי עס דארף צו זיין, ווייל ווען משיח וועט קומען און צוריק ברענגען אלע אידן צום אייבערשטן וועט ער מתקן זיין נישט נאר יענעם דור, נאר משיח וועט פאררעכטן אלע דורות".

וואס זאלן מיר טון אז בעוונותינו הרבים האט זיך אריין געכאפט ביי אידישע קינדער די קליפה פון נישט האבן קינדער רחמנא לאלו, מענטשן זענען מסית ומדיח אנדערע נישט צו האבן קינדער מיטן אויסרייד: "וואס וועט זיין מיט פרנסה?" אדער אנדערע נארישע סברות.

דאנק דעם אייבערשטן אז דו האסט א געזונטע ווייב וואס האט פח צו זיין א מאמע פאר קינדער און דער נישט אויס וואס נארישע מענטשן זאגן: "אויף וועמענס חשבון האסטו קינדער?" אדער אנדערע ליצנות.

געדענק אז נאר קינדער און אייניקלעך בלייבט איבער פונעם מענטש; חכמינו זכרונם לברכה זאגן (פסא פתרא קטז): ווען א מענטש גייט אוועק פון דער וועלט און לאזט איבער קינדער וואס לערנען תורה איז כאילו לא מת, אזוי ווי עס שטייט (מלכים א כא, יא): "ויהי שמוע במצרים כי שכב דוד עם אבתיו, וכי מת יואב שר הצבא", דער קעניג פון מצרים האט געהערט אז דוד ליגט און אז זיין גענעראל יואב איז געשטארבן, פארנוואס ביי דוד המלך שטייט "שכב דוד" און ביי יואב שטייט "מת יואב"? ווייל דוד המלך האט איבערגעלאזט קינדער צדיקים, הייסט עס נישט ווי ער איז געשטארבן נאר כאילו ער שלאפט, אבער אז מען לאזט נישט איבער קינדער וואס גייען בדרך התורה, דעמאלט ווען דער מענטש גייט אוועק פון דער וועלט איז ער א טויטער מענטש.

דו שרייבסט אז דו האסט נישט קיין צייט פאר דיר צו אטעמען ווייל דו ביסט פארנומען מיט דייע קינדער וכו'; פארברענגען דארף מען מיט די ווייב און קינדער, און אטעמען זאלסטו אין שטוב. אנשטאט צו זוכן וואו מען קען ארויס

לויפן פון שטוב פארברענגען מיט חברים פארברענג ענדערש אין שטוב מיט דין ווייב און קינדער.

מוהרא"ש פלעגט אונז שטענדיג דערמאנען אז א מענטש האט נישט קיין חברים, דער פסוק זאגט (תהלים ס, יג): "וְיִשְׂרָאֵל תְּשׁוּעַת אָדָם", א מענטש קען דיר נישט העלפן; נאך זאגט דוד המלך (תהלים קטז, יא): "אֲנִי אֲמַרְתִּי בְּחַפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב", א מענטש איז איינער אליין; וואס האט יא א מענטש, וועם האט מען יא? דעם אייבערשטן, די תורה און די מצוות. דאס נעמט א מענטש מיט און דאס בלייבט פונעם מענטש.

פארברענג מיט דייןע קינדער, שפיל מיט זיי שפילערייען, פארצייל זיי שיינע מעשיות פון צדיקים און הער אויס זייערע מעשה'לעך וואס זיי האבן צו דערציילן. אזוי וועלן זיי אויסוואקסן געזונט און שטארק, זיי וועלן זיין ערליכע אידן. איך בעט דיר נאכאמאל, טאנץ פאר שמחה אז דו האסט א געזונטע ווייב וואס האט די כחות צו מגדל זיין א שטוב מיט קינדער; אנטלויף פון מענטשן וואס שפעטן אפ פון ערליכע אידן וואס האבן געבענטשטע שטיבער מיט קינדער, וועסטו זוכה זיין צו זען נחת פון אלע דייןע קינדער.

מיר האבן א רבי וואס האט אונז געגעבן א מתנה וואס הייסט 'התבודדות', אז א מענטש זאל זיך צוגעוואוינען זיך אויס צו רעדן זיין הארץ צום אייבערשטן. ווען א מענטש פאלגט דעם רב'ן, ער זוכט זיך אויף א פלאץ וואו קיינער איז נישט דארט און ער שמועסט זיך דארט אויס זיין הארץ צום אייבערשטן, ער פארציילט אים אלעס וואס שטערט אים - דער מענטש לעבט אן אנדערע סארט לעבן, ער איז אן אמת'ער עושר. ער איז רייך ווייל ער לעבט מיטן אייבערשטן און דער אייבערשטער וועט אים אלעס געבן, ווייל דער אייבערשטער האט זייער ליב ווען א מענטש פארציילט אים אלעס וואס גייט אריבער אויף אים, אזוי ווי דער זוהר הקדוש זאגט (פרשת בלק, קצה). אז דער אייבערשטער ענטפערט פאר אן ארימאן שנעלער ווי ער ענטפערט פאר דעם גרעסטן צדיק. און ווען דוד המלך האט געזען דאס חשיבות פונעם ארימאן'ס תפלה האט ער אויסגעטון די בגדי מלכות און זיך געזעצט אויף דער ערד און געבעטן דעם אייבערשטן (תהלים פו, א): "תפלה לך דוד,

הָטָה ה' אֶזְנֶךָ עָנִי,״ הייליגער באַשעפֿער העלף מיר, הער אויס מיין געבֿעט, ״כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי,״ ווייל איך בין אזוי ווי אַן אַרִימאָן; זעט מען פֿון דעם אַז דער אײַבערשטער איז זייער נאנט צו אַ מענטש וואס איז ביי זיך צעפֿראכן וכו'.

געב אַכטונג מיט וועם דו דרייסט זיך, ווייל אַ מענטש ווערט זייער נשפֿע פֿון אַ חֶבֶר; אַ חֶבֶר קען אַרױף פֿרענגען אַ מענטש ער זאל ווערן אַ גרױסער צדיק, און פֿארקערט אױף חס ושלום – אַז מען דרייט זיך מיט נישט גוטע מענטשן ווערט מען נשפֿע פֿון זיי. זאל מען זיין דער גרעסטער צדיק, אױב מען דריידט זיך מיט שלעכטע מענטשן ווערט מען אזוי ווי זיי.

דער הייליגער רמב"ם זאגט ביי די סימנים פֿון פֿשר'ע און טמא'נע עופות (פרק א' מהלכות מאכלות אסורות, הלכה כ): ״וְכָל הַשּׁוֹכֵן עִם הַטְּמֵאִים וְנִדְמָה לָהֶן, הָרִי זֶה טָמֵא,״ די פייגלעך וואס דרייען זיך מיט עופות טמאים זענען אליינס טמא'נע עופות; אזוי ווי די וועלט זאגט: ״ווייז מיר דיין חֶבֶר וועל איך שוין וויסן ווער דו ביסט״. בכלל דארפסטו וויסן אַז עס איז נישטא אַזאַ זאַף ווי 'חברים'; מענטשן טוען אלעס פֿאר זייערע חברים, מען פֿארברענגט טעג און נעכט מיט חברים, אָבער שפֿעטער וועלן די חברים זיין די ערשטע זיי צו פֿאגראבן; אַ חֶבֶר איז נאָר דער וואס איז מחזק דעם מענטש ער זאל צוריק קומען צום אײַבערשטן.

מיר געפינען ביי דוד המלך (שמואל ב טז, טז): ״חֹשִׁי הָאֲרָכִי רָעָה דָּוִד,״ חֹשִׁי הָאֲרָכִי איז געווען דער חֶבֶר פֿון דוד, זאגט רש"י (דברי הימים א כז, לג): ״כִּשְׁחָטָא דָּוִד בְּבֵת שָׁבַע,״ ווען דוד המלך איז אריבער די מעשה פֿון בֵּת שָׁבַע, ״שָׂאֵל לְחֹשִׁי הָאֲרָכִי,״ האט ער געפֿרעגט פֿון חֹשִׁי הָאֲרָכִי, ״אַם יָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה, אִם יִקְבֹּלָהּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתִשׁוּבָה לָתֵת לוֹ אַרְוָפָה לְחֻטָּאוֹ,״ צי ער זאל תשובה טון, און אױב דער אײַבערשטער וועט אנעמען זיין תשובה, ״וְאָמַר לוֹ כֵּן,״ האט אים חֹשִׁי הָאֲרָכִי געזאגט ער זאל תשובה טון; ״דאס איז אַ חֶבֶר!״ דעריבער ווערט ער אנגערופן ״רָעָה הַמֶּלֶךְ״ – דוד המלך'ס חֶבֶר, ווייל אַ חֶבֶר איז דער וואס איז מחזק צו תשובה טון.

דעריבער בעט איך דיר זייער מיין טייערער תלמיד ..., געב אַכטונג מיט וועם דו דרייסט זיך; זע זיך צו דרייען מיט ערליכע אידן, מיט חברים וואס וועלן דיך

מחזק זיין זאלסט לערנען און דאווענען, אזוי וועסטו אנהייבן לערנען און דאווענען. אנטלויף פון חברים וואס מאכן ליצנות פון ערליכע אידן און לאז דיך אפ פון חברים וואס קילן אפ דיין אידישקייט. ביי עמלק שטייט (דברים כה, יח): "אשר קרף בדרך", טייטשן די צדיקים, אז עמלק קילט אפ דעם מענטש דורכדעם וואס ער מאכט ליצנות פון ערליכע אידן.

זיי נישט קלוגער פון ערליכע אידן; מאך זיך אליינס א חשבון צו א פאזן וואס איז אפן צו די וועלט ברענגט דיר יראת שמים אדער עס נעמט ארויס פון דיר יעדעס ברעקעלע יראת שמים, דו ווייסט דאך אליינס דעם אמת - אז דאס איז נישט גוט.

תהלים

יום טוב שבועות איז דער יארצייט פון דוד המלך, יעצט איז א צייט וואס איר זאלט זיך פארנעמען צו זאגן יעדן טאג דעם יום תהלים, און זיך אויסגיסן דאס הארץ פארן אייבערשטן. ווען מען זאגט תהלים קען מען פועל'ן גרויסע ישועות - סיי פאר אייך אליין, סיי פאר אייער מאן און פאר אייערע קינדער, און פאר אלע אידן.

דער רבי זאגט (שיחות הר"ן, סימן צח): "אמירת תהלים מעלה גדולה, כאלו אמרם דוד המלך בעצמו. כי הוא אמרם ברוח הקדש, והרוח הקדש מנח בתוך התבות, וכשאומרם הוא מעורר ברוח פיו את הרוח הקדש, עד שנגחש כאלו אמרם דוד המלך עליו השלום בעצמו. והוא מסגל מאד לרפאות החולה להיות לו בטחון רק על השם יתברך, שעל ידי אמירת תהלים יושעו ה'", ווען א מענטש זאגט תהלים איז עס אזוי חשוב כאילו דוד המלך עליו השלום וואלט דאס געזאגט, ווייל דוד המלך עליו השלום האט געזאגט דעם תהלים מיט רוח הקדש, און אין די ווערטער פון תהלים ליגט די רוח הקדש. דערפאר, ווען מען זאגט די ווערטער פון תהלים איז עס אזוי ווי דוד המלך אליין וואלט עס געזאגט. נאך זאגט דער רבי אז דורך תהלים קען מען אויסהיילן חולים, עין שם.

דערפאר, זע צו זאגן יעדן טאג אביסל תהלים, און אז מען געוואוינט זיך צו צו זאגן יעדן טאג דעם יום תהלים, שפירט מען ווי אן אנדערער מענטש. א מענטש האט אין טאג זייער אסאך צייט וואס ער ניצט נישט אויס, למשל ווען מען איז אונטערנוועגנס, אדער מען ווארט אין א ווארט-זאל וכדומה, און אז דער מענטש גרייט זיך אן א זעקל מיט ספרים, דעמאלט קען ער אסאך אנקומען פון די אלע זייטיגע צייטן.

עס איז גוט אייביג צו טראגן מיט זיך א זעקל ספרים - א חומש; א משניות; א תהלים; א גמרא; און ווען מען האט אפאר איבריגע מינוט, כאפט מען אריין אביסל תורה ותפלה, און וויסן זאלסטו אז די אלע קאפיטלעך וואס מען זאגט, וועט דיר שפעטער צוגיין קומען.

רבי נתן פלעגט יעדן טאג זאגן דעם יום תהלים, אזוי פלעגט ער ענדיגן דעם גאנצן תהלים יעדע וואך. און דריי מאל א יאר - שובבי"ם, ספירה, און אלול ועשרת ימי תשובה - פלעגט ער זאגן צוויי מאל א טאג דעם יום תהלים, כדי ער זאל ענדיגן צוויי מאל א וואך דעם 'ספר תהלים'. דער רבי האט געזאגט אז משיח וועט קומען בזכות די פשוט'ע אידן וואס זאגן אסאך תהלים, און דער הייליגער סאטמער רבי זכותו יגן עלינו ברענגט דאס אראפ אין ספר הקדוש ויאל משה (פאמיר ישוב ארץ ישראל, סימן קנ) אז משיח וועט קומען בזכות די אלע ערליכע פשוט'ע אידן וואס זאגן תהלים יעדן טאג.

זאג יעדן טאג תהלים; ווער עס זאגט יעדן טאג תהלים איז זוכה אז דוד המלך אליין איז מליץ יושר ביים כסא הכבוד פאר אים, און מען איז זוכה צו זען ניסים ונפלאות.

זע מען זאל מקפיד זיין ביי דיר אין שטוב זיך צו וואשן אינדערפרי גלייך ווען מען שטייט אויף - נעגל וואסער; דאס פארטרייבט די קליפות פון שטוב. אויך זאל דיין ווייב זאגן יעדן טאג תהלים, ובעקער זאל זי זאגן שבת תהלים; זאגן תהלים נעמט אנוועק אלע בייזע רוחות. אזוי ווי מיר געפינען, חכמינו זכרונם

לברכה זאגן (מדרש שוחר טוב א, ח) דוד המלך האט געבעטן דעם אייבערשטן, ווער עס זאגט תהלים זאל דאס זיין חשוב אזוי ווי מען לערנט מסכת נגעים און מסכת אהלות; וואס עפעס די צוויי מסכתות? ווייל ווען מען זאגט תהלים נעמט מען אראפ פון זיך אלע קרעץ, און אלע טמאות, אלע רוחות - גייען אַוועק.

זעט צו זאגן יעדן טאג אביסל תהלים; אז איר קענט זאגן דעם יום תהלים יעדן טאג איז נאך בעסער, אבער אז איר קענט נאר זאגן אביסל - זאגט וויפיל איר קענט.

אלע ישועות ליגן אין תהלים; אייער שידוך וועט קומען בזכות די קאפיטלעך תהלים. דער וואס זאגט תהלים ווערט זיין אמונה געשטארקט. עס ליגט א גרויסע קדושה אין די ווערטער פון תהלים און ווען מען זאגט תהלים איז אזוי ווי דוד המלך אליינס האט דאס געזאגט.

יארצייט בעל שם טוב

דער הייליגער בעל שם טוב האט געזאגט אז ער האט זוכה געווען צו זיינע מדרגות נאר דורך זיך טובל'ן אסאך אין מקוה.

דער הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו האט געזאגט אז ער איז צוגעקומען צו אלע זיינע מדרגות ווייל ער איז געווען זייער נזקק צו גיין אין מקוה יעדן טאג.

וואלסטו געוויסט דאס גרויסקייט פון מקוה און פון מקפיד זיין אויף טבילת עזרא - וואלסטו געטון אלעס אין דער וועלט צו גיין אין מקוה. אפילו על פי הלכה איז בטל געווארן טבילת עזרא, אבער די הייליגע צדיקים, דער הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו און זיינע הייליגע תלמידים - האבן

דאס צוריק מחזק גענוען און באפעסטִיגט. אזוי ווי דער הייליגער צדיק דער מאור ושמש ברענגט (פרשת אמור, דבור המתחיל ונראה) וזה לשונו: "והיה העולם שמים", די וועלט איז גענוען וויס, "עד שבאו שני המאורות הגדולים לעולם", ביז די צוויי הייליגע צדיקים זענען געקומען אויף די וועלט, "הפעל שם טוב הקדוש וזכותו יגן עלינו", ואדמו"ר הרב רבינו אלימלך נשמתו בגניז מרומים, והם פתחו שער לשם, צדיקים יבואו בו", און זיי האבן געעפנט די טירן אנצוקומען צום אייבערשטן, "שלא יהרהר אדם שום הרהור תורה", אז מען זאל נישט לערנען קיין תורה, "עד שיטבל עצמו לקריו", נאר נאכן גיין אין מקוה, "שחכמי הגמרא לא בטלוהו אלא מפני שאין רוב הצבור יכולין לעמוד בה", די הייליגע חכמים האבן מבטל גענוען די זאף, ווייל זיי האבן געזען אז עס איז שווער פאר רוב מענטשן, "אבל אותן האנשים הרוצים להשיג גופי התורה ומצות, צריכין להיות נזהר מאד בטבילה זו" וכו', אבער ווער עס וויל זוכה זיין צו זיין א צדיק – זאל זיך זייער אכטונג געבן צו גיין אין מקוה.

ער זאגט ווייטער: "הפלל העולה מזה, מי שהוא לומד פשטות התורה בלתי טהור, אזי אינו יכול להשיג בשום אופן מה היא יראה", אז מען לערנט תורה אן מקוה – קען מען נישט צוקומען צו מורא האבן פונעם אייבערשטן, "ומי שהוא לומד ספרי קבלה ואינו זהיר בטבילה זו", און אז מען לערנט קבלה אן גיין אין מקוה – "יוכל לבוא חלילה לידי אפיקורסות והוא מטמא נפשות ישראל הנגדרים אחריהם", קען מען חס וחלילה ווערן אן אפיקורס, עיין שם.

די זאף פון טראגן א שטריימל האט דער הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו מתקן גענוען ווען ער האט געזען וואס די פריצים טוען מיט אידישע קינדער, זיי פלעגן נעמען א איד און חזק מאכן פון אים, אים אנטון א הויט פון א חז' און געהייסן טאנצן, די פריצים זענען געזיצן אין קרעטשמע געשיכור'ט און געהוליעט, און דער צעבראכענער גלות איד האט געדארפט טאנצן ווען אלע לאכן פון אים; האט דער הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו געמאכט פון דעם א שיינעם לבוש פאר שבת קודש.

גיי שבת מיטן שטריימל אין שול, אפילו עס ווערט אויסגענוצט; יעדע בגד וואס מען טוט אן ווערט אויסגענוצט, פאר דעם צוועק קויפט מען דאס, עס זאל

זיף אויסנוצן; וואס דארפסטו דעם שטריימל אויב דו גייסט נישט מיט דעם, סתם צו האבן א שיינע שטריימל זאלן ליגן אין שטריימל האלטער?

דער עיקר זאלסטו זיך פרייען שבת. דער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן יז): "צריך לזהר מאד להיות שמח וטוב לב בשבת", שבת דארף מען זיין זייער פרייליך; זינג און טאנץ מיט דייע קינדער. ווען קינדער זעען א פרייליכע שטוב שבת - ווילן זיי בלייבן ערליכע אידן; דאס איז דער עיקר, דאס איז וויכטיגער פון אלעמען, וויכטיגער פון א שיינע שטריימל.

דער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן לג): "שמעתי בשם הבעל שם טוב, שאמר, אוי ואבוי! כי העולם מלא מאורות וסודות נפלאים ונוצרים, והיד הקטנה עומדת בפני העינים, ומעפכת מלאות אורות גדולים", איך האב געהערט נאכזאגן פון הייליגן בעל שם טוב זכותו גגן עלינו, וואס ער האט געזאגט: "גינאלד! די וועלט איז פול מיט ליכט, פול מיט וואונדערליכע סודות, און דער קליינער האנט פארשטעלט אלעס"; מוהרא"ש פלעגט דאס שטענדיג חזר'ן מיט אונז, ווען מען ווערט מקורב צום רבי'ן, מען הויבט אן לעבן, מען הערט די וואונדערליכע עצות פון רבי'ן, מען האט חיזוק אנצוגיין אין לעבן, מען האט כח אריבערצוגיין אלע שוועריקייטן, שוועריקייטן פון פרנסה, שוועריקייטן מיט א ווייב, מיט קינדער, שוועריקייטן פון וכו' וכו', - ביז עס קומט דער קליינער הענטעלע און פארשטעלט אלעס, מען טרעפט א לץ, ער פרעגט: "וואו דרייסטו זיך?" נאכן ענטפערן: "איך דריי זיך אין היכל הקודש", מאכט דער לץ מיט די האנט אַזא תנועה פון ביטול, דער מענטש באקומט פון דעם חלישות הדעת, דער קליינער מאך מיט די האנט פארשטעלט אלעס, אויף דעם האט דער הייליגער בעל שם טוב געשריגן: "גענואלד!" און אויף דעם דארף מען טאקע שרייען: "גענואלד!"

מוהרא"ש פלעגט זיך וואונדערן, ווי קען זיין א מענטש זאל אפלאזן די הערליכע לעבן וואס ער האט געפונען ביים רבי'ן צוליב א מאך מיט די האנט? צוליב א דריי מיט די נאז, ווי קען זיין אַזא נאך? ! עס האט דאך נישט קיין שכל! דו געדענקסט דאך ווי אזוי דו האסט געטראכט, ווי אזוי דו האסט געלעבט, בעסער געזאגט נישט געלעבט; ווי אזוי איז געווען דיין גוסטע? דיין שלום בית, דיין כיבוד אב ואם, דיין מהלך מחשבה, און וואס נישט... און ווען דו האסט

געטראפן דעם הייליגן רבי'ן האט זיך געגעבן א דריי איבער אלעס לטובה, וואס זאלסטו אפילו קוקן אויף די קליינע הענטעלע? וואס זאלסטו קוקן אויף יענעמ'ס נאז ווי אזוי ער מאכט א פאקס?

דער הייליגער בעל שם טוב זכותו גגן עלינו האט אינז געלערנט א וועג ווי אזוי אלעס זאל גיין ווי אזוי מען וויל, דורך גארנישט וועלן. דער הייליגער בעל שם טוב זאגט: "וויל ווי עס גייט - וועט גיין ווי דו ווילסט", אזוי ווי חכמינו זכרונם לברכה זאגן (אבות ב, ד): "בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך", דאס איז ממש' די ווערטער 'וויל ווי דער אייבערשטער מאכט - וועט אלעס זיין ווי דו ווילסט'; געב זיך איבער צום אייבערשטן.

רעדט אסאך פון נישט ווערן צעמישט פון לשון הרע און ליצנות. מען זאל שטענדיג זיך מאכן א חשבון 'ווער געבט מיר חיזוק אויף אמונה? ווער געבט מיר חיזוק אויף שלום בית? ווער געבט מיר חיזוק צו קענען שפירן דעם אייבערשטן? און אז מען רעדט אויף דעם צדיק טאר איך עס נישט אויסהערן; ווייל דער הייליגער בעל שם טוב זכותו גגן עלינו זאגט, אין יעדע דור זענען דא צדיקים וואס קענען גרינגערהייט מקרב זיין גאנץ כלל ישראל צום אייבערשטן, נאר דער סמ"ך מ"ם און זיינע מיטהעלפער מאכן חוזק, מאכן ליצנות און רעדן לשון הרע, דאס איז גורם מען זאל זיך דערווייטערן פון די צדיקים, און אזוי בלייבט מען געפערן יעדער איינער אין זיין שער.

איך בעט דיר זייער, האב רחמנות אויף דיר; איך האב זייער מורא פאר דיר, פאר דיין עתיד; איך זע פאר מינע אויגן אז עס גייט דיר חרוב ווערן דיין שטוב, דו זאגסט דו ליידיסט פון דיין ווייב און דיין ווייב זאגט זי ליידיט פון דיר; איך שפיר ווי אט אט פארלירסטו אלעס. וואס זאל איך דיר זאגן, איך האב מקבל געווען פון מוהרא"ש אז שלום בית

איז תלוי אינעם מאן; דער מאן דארף זיין דער מותר, דער מאן דארף זיין דער וואס איז מוחל, דער וואס רעדט שוין, דער וואס שלינגט.

מיר האבן א קבלה פון מוהרא"ש זכותו יגן עלינו, ווען עס גייט שווער פארן מענטש, מען ליידט פון די ווייב - דאס קומט ווייל מען רעדט נישט שוין. מוהרא"ש זאגט בשם דער הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו: "כשאדם פוגם במח מחשבתו, אזי הוא סובל מילדיו", ווען א מענטש זינדיגט מיט שלעכטע מחשבות - וועט ער ליידן פון זיינע קינדער, "וכשאדם פוגם בדבורו, הוא סובל מאשתו", און ווער עס איז פוגם מיט'ן דיבור - דער ליידט פון די ווייב, "וכשאדם פוגם במעשיו, סובל מאנשים שמצערין אותו", און ווער עס איז פוגם מיט שלעכטע מעשים - דער ליידט פון מענטשן; זאגט מוהרא"ש, דער הייליגער בעל שם טוב זאגט "נגד הפה הוא האשה", אז מען פארזינדיגט זיך מיטן מויל ליידט מען פון די ווייב; אז מען זאגט א שלעכט ווארט פאר די ווייב - ווערט זי באליידיגט און מען ליידט.

איך בעט דיר זייער, באררעכן זיך, לאז נישט זיין לעבן חרוב גיין; עס איז נישט עק וועלט אז דיין ווייב האט דיר געזאגט, זי האט דיר געטשעפעט, זי האט דיר דערמאנט עפעס אן אלטע מעשה; מאך נישט קיין גאנצע טראסק פון דעם, זיי איר מוחל און גיי ווייטער מיט דיין לעבן.

איך ווארט און האף אז דו וועסט אננעמען מיינע ווערטער פון מיינ צעבראכענע הארץ; גלייב מיר, איך האב נישט קיין כח; דיין ווייב וויינט אז זי גייט צוגרינד, עס פאלט שטיקער פון איר; איך קען דאס נישט צונען, איך וויל נאר דיר זאל גוט גיין.

וואס דארף מען מער פון א טובה טון פאר א איד, מחזק זיין א צווייטער איד. דער הייליגער בעל התניא האט נאכגעזאגט פון זיין רבי'ן דער הייליגער מגיד פון מעזריטש זכותו יגן עלינו וואס האט געהערט פונעם הייליגן בעל שם טוב זכותו יגן עלינו דעם דבור: "א נשמה קומט אראפ אויף די וועלט און לעבט דא אפ זיבעציג אכציג יאר - נאר כדי א טובה טון פאר א צווייטן איד"; דער ווערטער, וואס הייסט א טובה טון פאר א צווייטן איד: "עס לוינט זיך צו לעבן זיבעציג יאר אבי א טובה צו טון פאר א צווייטן"; וואס הייסט א טובה טון א איד? נאר אז מען איז יענעם מזכה מיט תורה, תפלה, מצוות ומעשים טובים.

א מלמד זאל דערציילן פאר די קינדער מעשיות פון צדיקים

בעזרת ה' יתברך - ד' פרשת משפטים, כ"ב שבט, שנת תשפ"ה לפרט קטן
מיין טייערער ליבער ... נרו יאיר

וואויל איז דיר אז דו ביסט א מלמד פאר קינדער, דו לייגסט אריין אין די קינדער תורה, נראת שמים און מידות טובות, וואויל איז דיר אז דיין פלאג און מיה איז אין זאכן וואס זענען נצחיות, דו בויסט אויף סאלדאטן פארן אייבערשטן.

זע צו דערציילן פאר די קינדער מעשיות פון צדיקים, דערצייל זיי די מעשה וואס האט אויפגעפלאמט דעם רבינ'ס הארץ ווען דער רבי איז געווען א קליין קינד. עס איז דא אפאר גירסאות אין די מעשה, דערצייל זיי אזוי ווי מוהרא"ש דערציילט עס אין ספר פעולת הצדיק (עיין סימן כו).

די מעשה גייט אזוי, דער הייליגער רבי האט פארציילט ווי אזוי ער האט זוכה געווען אנצוהויבן דינען דעם אייבערשטן; דאס האט זיך אנגעהויבן דורך דעם וואס ער האט געהערט מעשיות פון צדיקים, ווייל דעם רבינ'ס מאמע פיגא האט גע'ירש'נט די הויז פון איר מאמע - די צדיקת אדל - דעם הייליגן בעל שם טוב'ס טאכטער, וואס זי האט גע'ירש'נט דאס הויז פון איר טאטע דער הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו.

אין דעם הויז איז דער הייליגער רבי געבוירן געווארן. ווען די תלמידים פון הייליגן בעל שם טוב פלעגן קומען קיין מעזיבז צום ציון פון זייער רבי - דער הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו, פלעגן זיי אריינגיין אין שטוב פון בעל שם טוב און זיך דערמאנען די צייטן וואס זיי פלעגן זיין ביים בעל שם טוב זכותו יגן עלינו, זיי פלעגן שמועסן צווישן זיך פון זייער גרויסער רבי. דער רבי זייענדיג נאך א קליין אינגל פלעגט אויסהערן די שמועסן פון די קדושי עליון, די צדיקים תלמידי הבעל שם טוב, זכותם יגן עלינו.

אמאל האט דער רבי געהערט די מעשה ווי אזוי דער בעל שם טוב איז געבוירן געווארן, אז זיין מאמע שרה איז געווען זייער אלט בשעת זי האט געבוירן דעם בעל שם טוב און זי איז גלייך נאכדעם נפטר געווארן, שפעטער ווען דער בעל שם טוב איז אלט געווען פינף יאר האט אים זיין טאטע גערופן צו זיך און אים געזאגט בזה הלשון: "ישאלק! איך גיי יעצט אוועק פון דער וועלט - כדרך כל הארץ, געדענק דו ביסט קיינמאל נישט אליין, דער אייבערשטער איז מיט דיר,

ביי דיר און נעבן דיר, זאלסט נישט מורא האבן פון קיינעם", און מיט די ווערטער איז ער נפטר געווארן.

דער בעל שם טוב איז אויסגעוואקסן איינער אליין אין א גרויסע וועלט, אבער ער האט שטענדיג געדענקט זיין טאטנ'ס לעצטע ווערטער: "געדענק דו ביסט קיינמאל נישט אליין, דער אייבערשטער איז מיט דיר, ביי דיר און נעבן דיר, זאלסט נישט מורא האבן פון קיינעם", מיט די ווערטער האט ער געלעבט און דאס אויסגעפירט למעשה, וואס ער האט נאר געדארפט האט ער געבעטן דעם אייבערשטן.

ביז איינמאל שפאצירט ער אין וואלד בשעת ער זינגט זיך צום אייבערשטן, אינמיטן זעט ער ווי עס קומט צו גיין א מענטש און פרעגט אים: "וואס טוסטו דא אליין אין וואלד?" רופט ער זיך אן צו אים: "איך בין נישט אליין, דער אייבערשטער איז דא מיט מיר", רופט זיך אן דער מענטש: "דער אייבערשטער איז מיט דיר? דער אייבערשטער איז אויבן אין הימל, ער איז זייער הויך, ער האט איבערגעלאזט די וועלט", און ער לייגט צו אז עס איז א בפירוש'ע פסוק (יחזקאל ח, יב): "עזב ה' את הארץ", (וואס באַמַת שטייט דארט מען זאל נישט זאגן אזוי ווי די וואס זאגן אז דער אייבערשטער זעט נישט וואס מען טוט אין די פינסטערניש, דער אייבערשטער האט אונז פארלאזט).

דער מענטש האט ווייטער ממשיך געווען צו רעדן צום בעל שם טוב קעגן די אמונה, האט דער בעל שם טוב געכאפט א צווייג פון דער ערד און אים אנגעפאנגען צו שלאגן, און בשעת ער האט געשלאגן דעם אלטן נאר האט ער געשריגן דעם פסוק (תהלים צב, י): "יתפרדו כל פעלי און", פלוצלונג זעט דער בעל שם טוב ווי ער איז נישטא, דער מענטש איז פשוט געווען אן אויג פארבלענדעניש פונעם סמ"ך מ"ם; פון דעמאלט איז דער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו געווארן נאך שטערקער אין די אמונה, ער האט געזען ווי דער סמ"ך מ"ם וויל אים איינרעדן קעגן די אמונה האט ער זיך נאך אסאך מער געשטארקט.

די מעשה האט דער הייליגער רבי געהערט ווען ער איז נאך געווען א קליין קינד. ווען דער רבי האט געהערט די מעשה איז אריין אין אים א מורא'דיגע חשק צו ווערן א צדיק, ער האט אנגעפאנגען צו טראכטן: 'געוואלד! איך וויל אויך זיין א צדיק! אפשר אז איך וועל דאס נאכטון, איך וועל אנהויבן רעדן צום אייבערשטן, וועל איך אויך ווערן א צדיק?' דער רבי איז גלייך ארויס פון שטוב

און געגאנגען צום ציון פון בעל שם טוב און געוויינט צום אייבערשטן: "רבונו של עולם, איך וויל אויף זיין א צדיק, איך וויל אויף זיין אן ערליכער איד וכו' וכו'". ביז דער רבי האט זוכה געווען צו וואס ער האט זוכה געווען.

דערצייל זיי די מעשה א גאנץ יאר, נאכאמאל און נאכאמאל, קינדער דארפן נישט קיין נייע מעשיות, קינדער האבן מער ליב מעשיות וואס זיי האבן שוין געהערט. דערצייל זיי עס מיט תמימות, עס זאל אריינגיין אין זייער הארץ, ווייז זיי ווי אזוי מען רעדט צום אייבערשטן, אויף אן אופן פון קענען נאכמאכן, עס זאל ווערן איינגעקריצט אין זייער הארץ די אמונה אינעם אייבערשטן.

איך האב דך ליב, איך האב נאך אסאך צו שרייבן אבער איך בין זייער פארנומען איך מוז ענדיגן.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט האבן הצלחה אין אלע ענינים.

באהאלט זיך אונטער די שאטן פונעם אייבערשטן, די בעסטע פלאץ זיך צו באהאלטן איז ביים אייבערשטן. דוד המלך בעט דעם אייבערשטן (תהלים יז, ח): "בצל כנפיך, תסתירני", ער איז רואיג, ער זאגט צו זיך "ובצל כנפיך אחסה", איך וועל זיך באהאלטן אין די שאטן פונעם אייבערשטן, "עד יעבר היות", ביז די צרות וועלן אריבערגיין, אויף זאגט דוד המלך: "ובצל כנפיך ארנן", אונטער די שאטן פונעם אייבערשטן זינג איך און איך לויב אים, עס איז דאך אזוי גוט ווען מען אנטלויפט צום אייבערשטן, מען רעדט צו אים, מען דערציילט אים אלעס, מען דערציילט אלע ווייטאג, "ובצל כנפיך ארנן", און אויף זינגט מען צו אים.

"וועלטעלע וועלטעלע" - האט דער הייליגער בעל שם טוב געזאגט - "דו ביסט נישט ווערט א קרעכץ"; די לעבן גייט אריבער און די גוטע זאכן וואס מען כאפט ארויס - דאס בלייבט, די תורה, תפלה און גמילות חסדים - הפצה - געבן צו טועם זיין דעם רבינ'ס גוטע מאכלים פאר אנדערע - נאר דאס בלייבט.

זאג ארויס אלעס וואס דו האסט פוגם געווען במחשבה, דיבור ומעשה, אפילו עס קומט אריין נאכאמאל די מחשבות פון עבירות וכו' וכו'; ווייל דער רבי

זאגט (לקוטי מוה"ר חלק א', סימן ה), ווען א מענטש זינדיגט - גייט אריין די עבירה אין זיינע ביינער, און נאר דורך ארויסזאגן די עבירות לפני תלמיד חכם, פארן צדיק - גייען ארויס די עבירות און די שלעכטע צורף וואס איז איינגעקריצט אינעם מענטש, נאר אזוי קען מען צוריק ברענגען די מלכות צום אייבערשטן און שפירן טעם עולם הבא.

דער רבי האט דערציילט (חיי מוה"ר, סימן נח), עס איז געווען א איד, וואס פלעגט גיין צום הייליגן בעל שם טוב זכותו יגן עלינו דער איד איז לא עלינו קראנק געווארן, דער איד האט געשיקט א שליח צום הייליגן בעל שם טוב בעטן ער זאל קומען צו אים, וכן הוה, דער בעל שם טוב איז געפארן מבקר חולה זיין, אויפן וועג האט דער שליח געפרעגט דעם בעל שם טוב: "איך האב דאך געהערט פון אייך אז אויב מען טוט אמת'דיג תשובה וועט מען זיכער נישט שטארבן פאר די צייט, אויב אזוי ווי קען זיין אז דער חולה צו וועם מיר פארן יעצט ער האט דאך תשובה געטון און ער איז אן ערליכער איד ווי קען זיין ער זאל שטארבן פאר די צייט?" האט דער הייליגער בעל שם טוב געענטפערט: "עס איז טאקע וואר דאס וואס איך האב געזאגט, אז אויב מען טוט אמת'דיג תשובה וועט מען נישט שטארבן פאר די צייט און עס איז אויך וואר אז דער איד האט אמת'דיג תשובה געטון אויך זיינע עבירות, אבער ער האט זיך נישט מתוודה געווען פארן אמת'ער צדיק, דעריבער קען ער נישט ווערן אויסגעהיילט, און דערפאר פאר איך צו אים כדי ער זאל זיך קענען מתוודה זיין פאר מיר, אויב ער וועט זיך מתוודה זיין פאר מיר וועט ער גלייך אויסגעהיילט ווערן, און אויב ער וועט זיך נישט וועלן מתוודה זיין - וועט ער ווערן נאך מער קראנק און ער וועט אנהויבן שרייען געוואלד, ווי וויי - פון גרויס ווייטאג, ביז ער וועט שטארבן, אויבן אין הימל רעכנט מען אים נישט די עבירות ווייל ער האט שוין תשובה געטון, און אויך נאכן שטארבן וועלן די קליפות און די חיצונים נישט האבן קיין שום כח אויף אים ווייל ער האט שוין תשובה געטון אבער ווי לאנג ער לעבט נאך וועלן די חיצונים זיך נוקם זיין אין אים".

וכן הוה, דער בעל שם טוב איז געקומען און אים געזאגט בזה הלשון: "זאג מיר דינע עבירות וואס דו ווייסט, דער אייבערשטער ווייסט און אויך איך ווייס", דער בעל שם טוב האט דאס איבערגעזאגט דריי מאל, אבער דער איד האט נישט געוואלט, ער האט זיך געשעמט, און ער האט אנגעהויבן שרייען: "אוי וויי, אוי

וויי" - אויף זיינע ווייטאג ווייל זיינע גלידער האבן אנגעהויבן זיך צעברעכן ביז ער איז געשטארבן.

דארפסט נישט ווארטן ביז דו קומסט קיין אומאן צו מקיים זיין וידוי דברים לפני תלמיד חכם, קענסט שוין יעצט - ווען דו באקומסט די בריוו - זיך פארמאכן די אויגן און זיך גוט אויסוויינען צום אייבערשטן, און אים דערציילן אלעס וואס דו האסט פוגם געווען במחשבה - אלע שלעכטע מחשבות, ובדבור - אלע שלעכטע רייד, ובמעשה - אלע שלעכטע מעשים.

פארמאך זיינע אויגן און זאג: "רבונו של עולם, איך וויל דיר דערציילן מיינע מעשים, איך שעם זיך אזוי שטארק ווי איך בין אזוי געפאלן, איך האלט נישט אויס די בושע, איך קען עס נישט דערהייבן, וואס איז געשען מיט מיר? איך האב באקומען א ריינע הייליגע נשמה און דאס אזוי פארשמירט מיט מיינע פגמים, איך האב געטון ... און געטראכט ... און גערעדט ...; הייליגער באשעפער איך מאך יעצט וידוי דברים פאר דיר, בעט איך דיר, נעם ארויס מיינע עבירות פון מיינע ביינער און מוח מחשבה, העלה מיר איך זאל זוכה זיין צו אמת'ע תשובה, איך זאל זוכה זיין צו פאררעכטן וואס איך האב פוגם געווען".

דאס איז דער עיקר וואס מען איז מקבל ביים צדיק, ענוה ושלמות (לקוטי מוהב"ן חלק ב', סימן עב); מען הויבט אן שפירן דער אייבערשטער איז דא, מיט מיר, ביי מיר און נעבן מיר, מען הויבט זיך אן שעמען פאר אים. דאס אלעס באקומט מען ביים צדיק, אזוי ווי מען דערציילט אז אמאל האבן זיך די תלמידים פון הייליגן בעל שם טוב זכותו יגן עלינו צאמגעזעצט, זיי האבן געשמועסט פון די מופתים פון זייער רבי, ביינאכט איז דער בעל שם טוב געקומען אין חלום צו איינע פון די תלמידים און געפרעגט: "פארנוואס רעדט איר פון מיינע מופתים? פארנוואס רעדט איר נישט פון די יראת שמים און פון די ענוה וואס עס איז געווען ביי אונז?!" ווייל דאס איז דער עיקר פון קומען צום צדיק; עס פאלט א שפלות, מען הויבט זיך אן שעמען פונעם אייבערשטן, און מען באקומט א שטארקע דביקות צום אייבערשטן.

איך פריי זיך זייער צו הערן אז דו לעבסט א נייע לעבן זייט דו ביסט זיך מחזק מיטן רבי'ס ווערטער; האסט אנגעהויבן גיין אין מקוה, האסט זיך גענומען לערנען, דיין צוגאנג אין שטוב צו דיין ווייב, ביי די ארבעט און אלעס - איז מיט דרף ארץ וכו' וכו'; עס איז ממש אזוי ווי דער רבי האט געזאגט (חיי מוה"ר, סימן שנח): "מיט יעדע שיחה וואס איך שמועס מיט ענק קען מען זוכה זיין צו זיין אן ערליכער איד, נישט סתם אן ערליכער איד נאר אן ערליכער איד אזוי ווי איך מיינ אן ערליכער איד".

אז מען לעבט מיט א צדיק איז דאס לעבן גאר אנדערש, מען לעבט מיטן אייבערשטן, מען נעמט עבודת השם מיט שמחה. חכמינו הקדושים זאגן (ברכות לג:): אויפן פסוק (דברים י, יב): "ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך, כי אם ליראה את ה' אלקיך, ללכת בכל דרכיו ולא הבה אתו, ולעבד את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך", - משה רבינו זאגט פאר כלל ישראל: "וואס בעט שוין דער אייבערשטער פון אייך, נאר צו האבן יראת שמים", פרעגן די הייליגע חכמים: "איז דען יראת שמים עפעס א קלייניקייט, אז דו זאגסט: 'וואס בעט שוין דער אייבערשטער, נאר צו האבן יראת שמים?'" ענטפערט די גמרא: "אין, לגבי משה מילתא זוטרתא היא", פאר משה רבינו איז יראת שמים א קלייניקייט; פרעגט דער הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו (עין דגל מחנה אפרים פרשת תצוה, בתחלת הפרשה), משה רבינו רעדט דאך צו אידישע קינדער, איז דאך ווייטער שווער, איז דען יראת שמים א קלייניקייט? ענטפערט דער הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו: "לגבי משה", אז מען גייט צו א צדיק, מען איז דבוק אין משה רבינו, "מילתא זוטרתא היא", דעמאלט איז יראת שמים א קלייניקייט, ווייל דער צדיק ברענגט צו זיינע מענטשן צו זיין מדרגה אויף א גרינגע וועג, ווען מען איז מקורב צום צדיק הערט זיך די מצוות אנדערש ווי ווען מען האט נישט קיין צדיק.

יעצט דארפסטו האבן הכרת הטוב פארן רבי'ן; אז דו האסט פאקומען לעבן דארפסטו דאס פארגינען אויף פאר אנדערע, פארשפרייט די עצות פאר נאך מענטשן, פארוואס זאלן נישט אנדערע וויסן פון די גוטע מעדעצין זיך צו היילן פון אלע שוועריקייטן.

הער א מעשה וואס איף האב זוכה געווען צו הערן פון מוהרא"ש, א מעשה פון הייליגן בעל שם טוב. אין שטאט פרימישלאן האט געוואוינט א צדיק מיטן נאמען רבי מענדעלע פרימישלאנער זכותו יגן עלינו, ער איז געווען א תלמיד פון הייליגן בעל שם טוב זכותו יגן עלינו. דארט אין שטאט האט אויף געוואוינט א שניידער וואס פלעגט אים זייער אסאך מצער זיין אין פארשעמען יעדן טאג אן אויפהער, אבער רבי מענדעלע האט מקבל געווען די בזיונות באהבה, ער האט דאס אנגענומען פאר כפרת עוונות.

איינמאל איז דער בעל שם טוב אנגעקומען קיין פרימישלאן, זיין תלמיד רבי מענדעלע האט צוגעשטעלט א שיינע סעודה לכבוד דעם בעל שם טוב, איידער די סעודה האט זיך אנגעהויבן האט רבי מענדעלע געבעטן פונעם שניידער: "יגעט איינמאל בעט איך דיר זאלסט מיר נישט פארשעמען פאר מיין רבי'ן, און אויב דו וועסט מיר דאס נישט צוליב טון, וועל איך מוזן צושפארן די טיר, און דיר נישט אריינלאזן".

דער שניידער האט זיך ארוםגעדרייט און געזוכט א וועג אריין, ביז ער האט געטראפן איין קליין פענסטערל וואס איז געבליבן אפן, און ער האט אנגעהויבן אריינצושרייען מיט קולות אויף רבי מענדעלע, אלע מיני בזיונות, און רבי מענדעלע איז געווארן זייער פארשעמט דערפון.

דער בעל שם טוב האט געפרעגט וואס איז די געשרייען וואס מען שרייט, האט רבי מענדעלע דערציילט: "דאס איז דער שניידער פון שטאט, וואס פארשעמט מיר יעדן טאג. איך בין עס אייביג מקבל באהבה, אבער היינט האב איך אים געבעטן ער זאל מיר נישט פארשעמען פאר מיין רבי'ן, אבער ער האט דוקא יא געוואלט מיר פארשעמען."

האט דער בעל שם טוב געזאגט: "הלואי וואלט איך געהאט אזא מענטש וואס זאל מיר פארשעמען יעדן טאג, אזוי ווי דו האסט זוכה געווען"; ווייל די גרויסקייט פון איינעם וואס ליידט בזיונות - קען מען גארנישט אפשאצן, דאס ברענגט דעם מענטש זאל ווערן זייער נאנט צום אייבערשטן און דאס לייטערט אים אויס פון אלע שלעכטס.

אסרו חג

אָנהאַלטן אַלע גוטע זאַכן פון יום טוב שבועות

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ – יום א' פֿרֶשֶׁת נֶשֶׂא ב', ח' סִינן, אסרו חג, שְׁנַת תשפ"ג לִפְרֶט קָטן
לְכָבוֹד ... נִרְוֵי יָאִיר

חסדי השם מיר האבן געהאט א הערליכער יום טוב, איף בין געווען אין
שטעטל מיט אנשי שלומינו, עס איז געווען גאר א שיינער קיבוץ; איף האב הנאה
געהאט צו זיין דארט יעדע איינציגע מינוט.

יעצט דארף מען זיך שטארקן אנהאלטן אַלע גוטע זאַכן. יום טוב שבועות
האבן מיר זייער געבענקט צום אייבערשטן און צו די תורה, יעצט דארף מען
אָנהאַלטן דאס בענקען; ווייטער בענקען צום אייבערשטן, בענקען צו די תורה
און צו אַלע הייליגע זאַכן.

דער עיקר דארף מען בענקען, וועלן און האפן. אזוי ווי דער הייליגער רבי
האט געזאגט אויף זיין מחותן, הרב הצדיק מוואלטישיסק זכר צדיק לברכה, וואס
האט פערציג יאר געבענקט צו אנקומען קיין ארץ ישראל, און ווען דער
חמלניקער רב (אויף א מחותן פון רבי'ן) האט דאס געהערט – האט ער געזאגט:
"וואס דארף מען זיך בענקען? אויב וויל מען פארן עפנט מען די בערזל, מען
נעמט געלט און מען פארט".

ווען דער רבי האט דאס געהערט האט ער געזאגט: "דער מחותן פון
וואלטישיסק וועט אנקומען קיין ארץ ישראל, און דער מחותן חמלניקער רב –
נישט", ווייל דער עיקר איז דאס בענקען, וועלן און האפן.
דער אייבערשטער זאל העלפן זאלקסט האבן העלחה אין אַלע ענינים.

י"ב סיון

היינט י"ב סיון איז מײן יום הולדת; היינט איז דער לעצטער טאג פון די
שבועה ימי תשלוּמין, עס איז די לעצטע טאג פון די זיבן טעג וואס מען קען משלים
זיין די קרפנות – די אַלע וואס זענען נישט אנגעקומען צו ברענגען זייערע קרפנות
אינעם יום טוב שבועות.

איף דאנק דעם אייבערשטן אז ער האט מיר געגעבן די זכיה צו לערנען מיט

בַּחוּרִים און אַינגעלייט, זיי אויסלערנען אז מען קען אלעס משלים זיין; אפילו דו האסט נאך נישט געברענגט דייע קרבנות, האסטו נאך צייט דאס צו ברענגען שפעטער. אזוי אויך אז מען האט געטון נארישקייטן קען מען נאך אלעס פארעכטן, און מען קען זיך אלעמאל צוריק קערן צום אייבערשטן.

איך מאך זיך א חשבון, היינט איז מיין יום הולדת, מיין געבורטס-טאג; היינט בין איך אריין אין די ימי בינה, אזוי ווי די הייליגע חכמים זאגן (אבות ה, כא): "בן ארבעים לבינה"; מאך איך זיך א חשבון: 'וואס טו איך? וואס וועל איך מיט נעמען מיט מיר? נאר דאס ביסל וואס איך פועל ביי מיינע תלמידים זיי זאלן לערנען און דאווענען'.

בעזרת השם יתברך

מהדורת אייבענשטיין

הספר הקדוש הזה נתנדב לזכות

מוה"ר

שמואל אייבענשטיין

הי"ו

וזוגתו

מירל פראדל

תחי'

ובנם אהרן מאיר שיחי'

הקדוש ברוך הוא ימלא כל
משאלות לבם לטובה, ויתברכו
מפי עליון בבני חיי ומזוני
הוויחא, וזכות רבינו ז"ל ותלמידיו
הקדושים יגן וימליץ בעדם תמיד,
אמן כן יהי רצון.

